

Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou
Výroční zpráva 2022

Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou

Výroční zpráva 2022

Obsah

Úvodem.....	1	Muzeum Orlických hor	29
Archeologie.....	2	Synagoga – panátník Karla Poláčka.....	31
Botanika.....	4	Klášter Opočno	31
Historické vědy	6	Drobné expozice a dlouhodobé zápůjčky	33
Historie	6	Utzův mechanický betlém.....	33
Etnografie	7	Soukenický betlém.....	33
Knihovna.....	8	Památník Karla Plachetky.....	33
Muzejní pedagogika.....	9	Rychnovsko na historických fotografiích	33
Správa sbírek.....	12	Opočno v zrcadle času	34
Evidence sbírek	12	Ostatní dlouhodobé zápůjčky.....	34
Akvizice.....	12	Kulturně vzdělávací činnost	35
Sbírka Orlické galerie	12	Výstavy	35
Sbírka muzea	13	Hlavní výstavní prostory	35
Digitalizace sbírek	14	Orlická galerie	35
Inventarizace sbírek	14	Muzeum krajky Vamberk.....	38
Pohyby sbírek.....	14	Sýpka – Muzeum Orlických hor	39
Nový depozitář zoologie.....	14	Putovní výstavy a výstavy mimo	39
Konzervace a restaurování	16	prostory MGOH.....	39
Modernizace systému monitoringu	16	Přednášky a exkurze.....	40
klimatu	16	Ostatní kulturní a vzdělávací akce.....	43
Věda a výzkum.....	17	Návštěvnost.....	48
Historické vědy	17	Propagace.....	50
Přírodní vědy	17	Ostatní.....	51
Publikační činnost	19	Spolek pro záchranu Vambereckých	51
Ediční činnost:	19	mumií	51
Monografie:.....	19	Plachetkova komunitní krmítka	51
Studie:.....	19	Muzejní ateliér	52
Zprávy:.....	20	Panelové výstavy v exteriéru	52
Recenze:.....	21	Hospodaření v roce 2022	53
Nepublikované práce – v tisku:	21	Mzdová a personální oblast	53
Ostatní:	21	Přehled o pracovnících a platech za	53
Semináře a konference.....	22	rok 2022	53
Spolupráce.....	23	Personální obsazení v roce 2022: ...	53
Muzeum krajky Vamberk.....	25	Rozvaha	54
Orlická galerie	27	Výnosy a náklady	55
Sýpka -	29	Výnosy.....	55

Náklady.....	56
Celkový přehled	59
Všeobecný komentář	59
Výnosy roku 2022	59
Výnosy ze vstupného.....	60
Granty, dotace a dary roku 2022	61
Náklady roku 2022.....	62
Odpisy 2021	63
Finanční majetek	63
Dotace ze státního rozpočtu	63
Investice z FRR KHK.....	64
Autoprovoz.....	64
Nakládání s majetkem	65
Tvorba a čerpání peněžních fondů..	66
Inventarizace majetku	66
Kontrolní činnost	66

Úvodem

Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou je příspěvkovou organizací zřizovanou Královéhradeckým krajem. Je zapsáno v obchodním rejstříku vedeném u Krajského soudu v Hradci Králové v oddílu Pr, vložce číslo 687 a jeho činnost je vymezená ve Zřizovací listině (poslední aktualizace 2022).

Tato zpráva o činnosti za rok 2021 je zpracována podle osnovy obsažené ve Směrnici č. 7 Rady Královéhradeckého kraje k řízení příspěvkových organizací zřízených krajem a obchodních společností založených krajem a v souladu s doporučeními Odboru kultury a památkové péče Královéhradeckého kraje.

Adresa muzea:

Muzeum a galerie Orlických hor, Jiráskova 2, 516
01 Rychnov nad Kněžnou
IČO: 00371149
telefon: 494 534 450
www.moh.cz

Sbírky Muzea a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou jsou zapsány v Centrální evidenci sbírek (CES) vedené Ministerstvem kultury České republiky pod evidenčními čísly:

MRK/002-05-06/135002 - sbírka muzea

GRK/001-06-29/015001 - sbírka Orlické galerie

Muzejní knihovna je zapsána v evidenci knihoven pod číslem 3545/2003.

Archeologie

Archeologické pracoviště vědecko-výzkumného oddělení MGOH na základě zřizovací listiny a oprávnění Archeologického ústavu Akademie věd České republiky může provádět systematické a záchranné výzkumy v oblasti Královéhradeckého kraje a okresu Ústí nad Orlicí. V souladu s posláním rychnovského muzea vyvíjí aktivitu takřka výlučně na okrese Rychnov nad Kněžnou. Jejím cílem je systematicky pokrýt archeologickou péčí všechny archeologické památky ohrožené stavební a jinou činností a to jak předběžně v rámci vyjadřovacích procesů, tak i následně v terénu. V rámci této činnosti jsou prováděny zejména záchranné archeologické výzkumy, ale i systematické sběry a výzkumy.

Archeologický dohled byl v roce 2022 zajišťován na všech liniových a větších stavbách okresu Rychnov nad Kněžnou. Celkem bylo dozorováno 223 stavebních akcí. Z toho bylo 211 negativních a 12 pozitivních, z toho bylo deset akcí investorských a dvě neinvestorské.

Nejnáročnějším úkolem archeologického pracoviště bylo v roce 2022 zajištění ZAV obchvatu **Opočna**. V rámci této akce započaté detektorovým průzkumem bylo odhaleno na 600 objektů. Prozkoumáno bylo také souvrství vyplňující přirozenou terénní depresi, kde bylo registrováno přibližně 200 nálezů. Prozkoumáno bylo především rozsáhlé germánské sídliště, dále pak sídliště a žárový hrob z období laténu a zásobní jámy kultury popelnicových polí – okraj sídliště. Nejzásadnější je prozkoumání prvního germánského sídliště v regionu. Zachyceny byly 4 chaty se zázemím v podobě ohrad a zemních sil, několika studní, železářské pece a univerzálně využívané pece. Pozoruhodný je také okraj bahnitého břehu potoka, kde se mohlo nacházet obětiště.

Další větší terénní akcí byl ZAV vyvolaný developerským projektem stavby rodinných domů v **Litohradech**. Archeologické situace byly na stavebníšti čtyř domů zachyceny již v roce 2021, ale z důvodu nepřízně počasí již nemohly být prozkoumány.

Obrázek 1 Pozůstatky suterénu dokumentované v Kostelci nad Orlicí

Prozkoumána byla téměř stovka objektů převážně středověkého stáří. Byl zde nalezen středověký dům se zachovalým půdorysem kachlových kamen, z 15. stol. posléze rekonstruovaných zhruba o sto let později. Tělesa zřícených kamen byla rozrovnána kolem. Dále bylo prozkoumáno širší hospodářské zázemí domu včetně sklepů a vypalovacích jam na keramiku. Při okraji středověkého areálu bylo prozkoumáno několik sídlištních objektů kultury popelnicových polí, vzhledem k předchozím nálezům na nedalekých rodinných domcích se jedná o rozsáhlejší dvorcovou zástavbu.

Plošnou akcí menšího rozsahu byl ZAV na pokračování stavby bytového domu v **Kostelci nad Orlicí**. Většina nalezených sídlištních objektů patřila kultuře s lineární keramikou. V roce 2022 také tradičně probíhaly archeologické práce vyvolané dalším těžebním zábořem cihelny v Kostelci nad Orlicí. Poprvé po několika letech nebyly v tomto prostoru registrovány archeologické situace a dozor na skrývkách tak nepřerostl v ZAV. Jako pozitivní se naproti tomu ukázal archeologický dohled při skrývkách v Michalcově ulici v Kostelci nad Orlicí. Nalezena zde byla asi třicítka sídlištních objektů kultury popelnicových polí. Nález přímo navazuje na sídlištní situaci zkoumanou v minulých letech, zejména na situace zachycené při stavbě přilehlého rodinného domu a v Zoubkové ulici. V závěru roku byl v Kostelci nad Orlicí proveden drobný ZAV v souvislosti se stavbou opěrné zdi vymežující Sejkorův park. Výkop pro základy zde lehce narušil zachovalý středověký sklep, původně součást rozlehlejších podzemních prostor příměstské usedlosti.

V **Doudlebach nad Orlicí** proběhl ZAV na staveništi jednoho rodinného domu. Zde bylo registrováno především pokračování sídlištních situací (kultura popelnicových polí a doba Hradištní) dokumentovaných v rámci stavby nedalekého obchvatu a ZTV.

V průběhu roku proběhlo několik ZAV v **Rychnově nad Kněžnou**. Jak výzkum vyvolaný stavbou opěrné zdi poblíž soudu tak novostavbou rodinného domu odhalily časně novověké situace. Krom těchto výzkumů v Rychnově nad Kněžnou také průběžně probíhal dozor a ZAV při rekonstrukčních a revitalizačních pracích na kostele Nejsvětější Trojice, který je součástí areálu Kolowratského zámku. Výzkum řešil pozůstatky stavby jezuitské koleje, původní odvodňovací systémy, ale i fragmenty staršího zdiva, která je možné spojit s zástavbou.

Významné jsou doklady fungování stavební huti kolem původní chrámové stavby.

Několik blíže neurčených, patrně pravěkých objektů bylo nalezeno v rámci sledování **ZTV** pro další sídliště rodinných domků v **Přepychách**.

Mimo běžné pracovní povinnosti plní pracovníci archeologického oddělení také řadu přidružených úkolů, jako jsou odborné poradenské a konzultační služby pro laickou i odbornou veřejnost. Zástupci MGOH tak působí mimo jiné v Oborové komisi muzejních archeologů ČR při Asociaci muzeí a galerií (AMG) či se pravidelně účastní Východočeské regionální archeologické komise.

Jako významná se jeví rovněž spolupráce s Filozofickou fakultou Univerzity Hradec Králové. I v roce 2022 v rámci této spolupráce několik studentů zpracovávalo své závěreční bakalářské a diplomové práce na základě sbírkových materiálů a s metodickou pomocí pracovníků MGOH.

Na poli spolupráce s laickou veřejností probíhá dlouhodobá spolupráce s amatérskými hledači, tzv. detektoráři. V rámci této činnosti jsou jim poskytovány konzultace a řešeny případné nálezy.

Obrázek 2 Archeologický výzkum v zámeckém areálu v Rychnově nad Kněžnou

Botanické pracoviště vědecko-výzkumného oddělení MGOH provádí systematickou botanickou dokumentaci a výzkum regionu. Vzhledem k odborné specializaci botanika MGOH je mimo základní dokumentaci kladen důraz zejména na výzkumy v oblasti cévnatých rostlin.

V průběhu vegetační sezony roku 2022 prováděl botanik Mgr. Jan Doležal intenzivní floristický průzkum rychnovského okresu, kdy se v jarních měsících zaměřil na jednoleté druhy z rodu rožec (*Cerastium*), penízek (*Microthlaspi*) a rozrazil (*Veronica*), ale i na vytrvalé geofytní druhy, jako jsou křivatce (*Gagea*), snědky (*Ornithogalum*) a další, vzácně zplaňující okrasné druhy cibulovin (talovíny, arony, krokusy, narcisky, česneky).

Pokračoval též průzkum intravilánů měst a železničních stanic na území Rychnovska, ale i přilehlých území Královéhradecka a Pardubicka (Častolovice, Solnice, Týniště nad Orlicí, Třebechovice pod Orebem, Hradec Králové, Jaroměř, Pardubice, Opatovice nad Labem).

Opomenuty nebyly ani další zajímavé lokality, kde byl možný výskyt nově zavlečených druhů. Jedná se o velká zahradní centra, kam jsou dováženy rostliny především z holandských pěstíren, ale i okrasné záhony v městských zástavbách, okraje silnic a hřbitovy.

V měsíci květnu a červnu pokračoval intenzivní výzkum chlupáčků (rod *Pilosella*) na území východních Čech, kde byly přednostně prozkoumány lokality ve Východním Polabí (Pardubicku, Královéhradecku a Jaroměřsko), kde se podařilo průzkum zdárně dokončit a v průběhu roku 2022 sepsat i souhrnný článek o jednotlivých nálezech. Dalším

územím, kde byl rod *Pilosella* zkoumán, byl fytochorion 62. Litomyšlská pánev a 63. Českomoravské mezihoří.

Byly však podniknuty průzkumy i v jiných územích České republiky, především v jižních Čechách (zahradnictví a velká zahradní centra), na Nymbursku, Litoměřicku, Olomoucku a v Litovelském Pomoraví či Vraních horách.

Průzkumy probíhaly buď samostatně, nebo s kolegy z dalších botanických pracovišť (Věra Samková a Jaroslav Zámečník – Muzeum východních Čech v Hradci Králové; Michal Ducháček – Národní muzeum v Praze; Michal Vávra – Povodí Labe; Mi-

chal Hroneš – Univerzita Palackého v Olomouci; Lenka Bálková – Muzeum Pardubice; Marcel Rejmánek – University of California, Davis; Pavel Lustyk – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha; Pavel Kúr – Severočeské muzeum v Liberci; Romana Prausová – Univerzita Hradec Králové; Kateřina Štajerová & František Krahulec – Botanický ústav akademie věd ČR).

Botanik Jan Doležal nadále spolupracoval na projektu Pladias (Rozšíření cévnatých rostlin v ČR) a Květena

východních. O svých nálezech a zajímavostech z oboru botaniky referoval Jan Doležal na 11 přednáškách, vedl 12 exkurzí a pořádal jednu odbornou výstavu.

Samozřejmě byly též publikovány články shrnující výsledky průzkumů ve Zprávách České Botanické Společnosti.

V průběhu roku 2022 probíhala spolupráce na stěžejní publikaci zabývající se nepůvodními

Obrázek 3 Prstnatec májový

druhy rostlin v České republice. Katalog zavlečených druhů byl po deseti letech aktualizován a přepracován na základě floristických pozorování botanika Jana Doležala. Katalog nepůvodních druhů se tak stává na dalších deset let nejvýznamnějším zdrojem informací o zavlečených druzích. Postupně ale už začínají práce na dalším katalogu, který vyjde v roce 2032.

Probíhaly i práce na přípravě sborníku Orlické hory a Podorlicko. V září roku 2022 vyšel již 29 ročník. Stejně tak probíhaly redakční a editorské práce na časopisu Zprávy České Botanické Společnosti, kde je botanik Jan Doležal členem redakční rady. Nadále pokračovala spolupráce s Přírodovědeckou fakultou Univerzity Hradec Králové.

V průběhu roku se botanik Jan Doležal věnoval i poradenské činnosti a určování rostlin především z fotografií zaslaných buď na e-mail, nebo na veřejnou facebookovou skupinu Určování rostlin, ale i na webovou stránku inaturalist.org/home. V roce 2022 bylo touto formou určeno nebo potvrzeno více než šest tisíc taxonů. Jednalo se především o původní i zavlečené rostliny v České republice, ale botanik Jan Doležal se také věnoval nepůvodním druhům z rodu pryšec (*Euphorbia* sect. *Anisophyllum*) na území celé Evropy, ale také našim původním druhům, které jsou naopak invazní v Severní a jižní Americe.

Vzhledem k častému zavlékání i do východních Čech a na Rychnovsko je třeba mít přehled o dalších nepůvodních druzích, které se šíří i v okolních státech. Nedílnou součástí práce botanika bylo i studium regionální a zahraniční literatury. Díky znalosti zahraniční literatury se podařilo nalézt nově zavlečený druh řeřišnice na území České republiky. Jedná se o řeřišnici *Cardamine corymbosa* původem z Nového Zélandu, která se v posledních letech v Evropě šíří prostřednictvím zahradních center, kde se plevelně vyskytuje.

V úterý 28. června a ve středu 29. června 2022 navštívila rychnovské muzeum skupinka čtyř přírodovědců ze spřáteleného muzea v polském městě Kazimierz Dolny. V tyto dva dny kolegy provázela botanik Jan Doležal v terénu v Orlických horách a v Poodří.

V průběhu roku 2022 probíhala také inventarizace, revize, digitalizace a přepis karet sbírkového fondu zoologie. Na tom se společně s botanikem Janem Doležalem podílel především Oto Petřík, student Přírodovědecké fakulty Univerzity Hradec Králové. Následně pak probíhalo stěhování sbírkových předmětů do nově vybudovaného depozitáře.

Pravidelně byly také prováděny korektury tiskových zpráv a pomoc při výstavách.

Obrázek 4 Podmáčená louka v Trčkově, v popředí listy kýchavice bílé.

Historické vědy

Z oblasti historických věd jsou v muzeu zastoupeny především historie a etnografie. Obě pracoviště velkou měrou zajišťují vytipovávání a odborné zpracování nových akvizic muzea. Mimo to na nich leží hlavní tíže přípravy výstav v Hlavních muzejních prostorách MGOH a řešení badatelských dotazů.

Historie

Hlavním těžištěm činnosti historického pracoviště byla zejména z počátku roku 2022 příprava výstavy určené pro hlavní výstavní prostory MGOH. Oproti předchozím rokům byly pro výstavu připraveny nové, výrazně rozšířené, výstavní prostory získané přesunem muzejní herny, která byla celá nově vybudovaná v přilehlých prostorách.

Výstava představila unikátní výběr historických kočárků ze soukromé sbírky manželů Holáskových. Nejstarší exponát pocházel z roku 1860 a jádrem sbírky byly velmi ceněné exponáty z období secese. Ve výběru byly zastoupeny kočárky loutkové, dětské sportovní i hluboké, dvojkombinace, trojkolky i saně. Součástí výstavy doplňující téma byly dobové nabídkové katalogy, dětské hračky,

upomínkové předměty na křest a historické podobanky. Většina vystavených kočárků pocházela z českých zemí a byly zde zastoupeny i dvě největší továrny zaměřené na jejich výrobu, Liberta Mělník a Hiko Duchcov.

Výstava byla doplněna bohatou fotografickou dokumentací především z archivu Muzea a galerie Orlických hor. Snímky byly vybrány s ohledem na regionální charakter a návštěvník tam mohl sledovat proměňující se dětskou módu, různé typy kočárků a historickou tvář měst a vesnic.

Součástí výstavy byla samostatná instalace nazvaná Návrat ze křtin. Scéna zachycovala prostředí venkovské domácnosti s bohatě protřeným stolem, matku s novorozeným dítětem a kmotru. Na stole byly vystaveny nezbytné předměty vztahující se ke křtu – svíce, křestní vínek, růženec a modlitební knížka. Nechyběla ani tradiční nádoba tzv. koutňák, hrnec na slepičí vývar pro matku v šestinedělí. Světnice byla vybavena malovaným nábytkem z pozůstalosti rodiny Kubíčkových ze Slatiny nad Zdobnicí, ze které pochází významní umělci bratři Leoš a Josef Kubíčkovi.

Samotná výstava kočárků byla díky bohatým textilním sbírkám muzea doplněna o cenné dětské kojenecké oblečení a křestní soupravy. Na tomto dětské prádle jsou náročné výšivky, paličované krajky či jemné tyly. Byly prezentovány i

Obrázek 5 Pohled do výstavy Historických kočárků připravené historickým a etnologickým pracovištěm.

exkluzivní sbírkové předměty z rodu Kolowratů nebo rodiny přední české výtvarnice Milči Eremiášové.

K výstavě byl vytvořen a vytištěn doprovodný katalog, který byl návštěvníkům výstavy volně k dispozici.

Historické pracoviště mělo pro rok 2022 v plánu, kromě hlavní výstavy na rychnovském zámku, dokončení inventarizace muzejního archivu. Zinventarizována byla další část muzejního archivu. Zároveň při inventarizaci archivu byly některé vhodné sbírkové archiválie zdigitalizovány.

Průběžně po celý rok probíhal výběr předmětů vhodných do muzejních sbírek a poté jejich zapsání do programu Museion. V případě potřeby se stávající karty opravovaly a doplňovaly.

Po celý rok se také řešily badatelské dotazy. Jednalo se jak o drobné dotazy laiků, tak poměrně náročné dotazy odborníků.

Etnografie

Etnografické pracoviště v roce 2022 zajišťovalo základní správu historické podsbírky, která spočívá ve vedení chronologické a systematické evidence. V rámci této evidence je vedena přírůstková kniha v elektronickém záznamu v rámci programu Museion a zároveň v ručně psané podobě. V rámci systematické evidence byly vytvářeny nové inventární karty zahrnující odborný popis, určení datace, lokality, další evidenční náležitosti a připojení fotodokumentace sbírkového předmětu. Záznamy jsou uloženy v programu Museion a tištěny ve třech kopiích pro pracovní, archivační a badatelskou činnost.

Pod správu etnologického pracoviště spadá agenda spojená se zpracováním a evidováním Kupních a Darovacích smluv Muzea a galerie Orlických hor. Ve spolupráci s historickým a přírodovědným pracovištěm byl zajištěn soupis a třídění předmětů určených k zařazení do sbírek nebo vyřazení z důvodu nadbytečnosti. V rámci sbírkotvorné činnosti probíhal vlastní sběr předmětů, výběr a určení nových akvizic z pozůstatků a darů. V rámci této činnosti byla zpracovávána unikátní sbírka filmových plakátů z let 1968–1970

a materiály z kulturních akcí Filmový smích z let 1984–2015.

Pracoviště zajišťuje komunikaci s pracovní skupinou zřízenou při odboru kultury a památkové péče Krajského úřadu Královéhradeckého kraje ohledně provozu programu pro evidenci muzejních sbírek Museion. Průběžně byly řešeny uživatelské problémy a v jednání jsou tiskové sestavy pro archeologické oddělení.

Etnografické pracoviště se také ve spolupráci s historickým pracovištěm velmi intenzivně věnovalo přípravě hlavní muzejní výstavy. Samotné instalaci výstavy předcházelo vytvoření koncepce, výběr předmětů, zajištění výpůjčky a příprava samotných předmětů. Byla zajištěna propagace v podobě plakátů a podkladů pro tiskové zprávy. Výstava byla díky spolupráci s muzejním pedagogem doplněna edukačním programem pro školy a vytvořením herních prvků pro dětské návštěvníky.

Samostatným úkolem etnologického pracoviště byla také příprava mikrovýstavy. Ta má již tradičně upozornit na unikátní sbírkové předměty ve fondu muzea. V tomto roce byla prezentována zrestaurovaná uniforma příslušníka Chasseurs Britanniques. Jednalo se o britský prapor zahraničních dobrovolníků bojujících proti Napoleonově armádě. Prezentace byla doplněna studií vztahující se k historii a původu kabátce, doplněná fotodokumentací a detailními snímky uniformy.

Od poloviny roku 2022 začala pracoviště ve spolupráci s historickým pracovištěm připravovat podklady pro výstavy na následující sezonu. Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou představí během hlavní výstavní sezóny v roce 2023 téma, které doposud nebylo v našich prosto-

rách prezentováno. Jedná se dnes už o legendární značku Velorex. V rámci příprav proběhlo domluvení zápůjček, studium literatury a archivních materiálů, fotodokumentace, kontaktování pamětníků a předběžný výběr exponátů. Byla navázána spolupráce s členy velorex klubů a muzeí.

Zároveň pracoviště zajišťovalo odbornou konzultaci pro badatelské dotazy, návštěvy a zajistilo možnost práce se sbírkovými předměty a materiály.

Obrázek 6 Zrestaurovaný vojenský kabátec byl předmětem mikrovýstavy připravené etnologickým pracovištěm.

Knihovna

Knihovna Muzea a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou je v souladu se zřizovací listinou muzea veřejně přístupnou specializovanou knihovnou ve smyslu § 3 zákona č. 257/2001 Sb. Knihovna je vedena v evidenci knihoven pod číslem 3545/2003.

Jejím posláním je shromažďovat, evidovat, zpracovávat, uchovávat a zpřístupňovat literární dokumenty sbírkové povahy, dokumenty dokládající kulturní a jiné činnosti v regionu a dokumenty potřebné pro odbornou práci zaměstnanců muzea i odborné veřejnosti. Veškerou svou činností přispívá k uchovávání kulturního dědictví, k rozvoji vědy, kultury a ke vzdělávání a výchově občanů.

Otevírací doba knihovny:

út - čt : 9 - 14 hodin

Pro snadnější orientaci ve fondech knihovny a urychlení vyhledávání je veřejnosti k dispozici online katalog knihovny, který je přístupný na adrese: <https://moh.knihovny.net/katalog>

V oblasti běžné knihovní agendy bylo v rámci budování fondu odborné a studijní regionální literatury zaevidováno 310 přírůstků (přír. číslo 2288/2022 - 2797/2022). Akvizice probíhaly jak cíleným nákupem, tak vlastním sběrem a znovuzapišem (148 knižních jednotek). Nákupy jsou realizovány zejména na základě požadavků odborných pracovníků a výběru knihovnice, která sleduje regionální literární emise. Součástí práce knihovny je rovněž využívání a budování fondu periodik. Zvláštní důraz je kladen na shromažďování literatury bezprostředně související se zájmovým regionem muzea.

Katalogizační záznamy jsou muzejní knihovnou standardně zpracovávány dle pravidel Unimarc. Ve formuláři zpracování knih však bylo nově přidáno další pole k vyplňování regionálních údajů. V průběhu roku bylo toto pole doplňováno a zároveň docházelo k opravám omylů.

V období 1.1. 2021 až 31.12. 2021 bylo zkatologizováno nebo rekatologizováno 346 knihovních jednotek, přičemž průběžně probíhala i oprava již zpracovaných záznamů (překlepy, doplnění třídění MDT (mezinárodní desetinné třídění), regionální provenience atp.).

Především odborným pracovníkům bylo zapůjčeno 1378 výpůjček (knih a periodik). Z periodik se jedná především o starší zpravodaje a regionální noviny Posel z Pohorí.

Pro potřeby odborných pracovníků byla využita i MVS (meziknihovní výpůjční služba).

Absenční výpůjčky jsou využívány odbornými pracovníky muzea pro jejich práci a doplňují jejich příruční knihovny.

V rámci spolupráce se Státní vědeckou knihovnou v Hradci králové (SVK) bylo této instituci zapůjčeno celkem 170 knihovních jednotek. Zapůjčené tituly byly pracovníky SVK zdigitalizovány díky čemuž se zvýší jejich dostupnost veřejnosti.

Další činností knihovny je poskytování bibliograficko-informační služby (vyhledávání informací o literatuře, událostech, osobnostech...) - V roce 2022 byl zajímavý zejména dotaz na Libris prohibiti spojené se známým kazatelem Antonínem Koniášem, který působil i v našem regionu. Pro židovskou komunitu a školu v Chicagu byly také vyhledávány informace o zaniklé komunitě v Rychnově nad Kněžnou, osudu obyvatel v období holokaustu, synagoze.

Knihovna rovněž pracuje s periodiky - evidence periodik, jejich kompletizace, poskytování skenů. Práce s fondem starých tisků, rukopisů a fondem hudebního archivu.

Rok 2022 byl také rokem, kdy jsem si připomínali Karla Poláčka. Tomu odpovídal také zvýšený zájem o toto literární dílo a to nejen u veřejnosti ale i u médií.

Obrázek 7 Libris prohibiti ze sbírky starých tisků MGOH.

Muzejní pedagogika

Pracoviště muzejní pedagogiky bylo zřízeno v roce 2018 s cílem obohatit nabídku muzea návštěvníků a především školám. Pravidelně tak vytváří doprovodné edukační programy k aktuálně pořádaným výstavám i stálým expozicím. Krom toho zajišťuje pracoviště komunikaci s veřejností i s médií, psaní tiskových zpráv a PR muzea.

Pracoviště muzejní pedagogiky v roce 2022 pracovalo především na tvorbě muzejních edukačních programů a jejich provozu. Za tímto účelem se podařilo získat dotaci Ministerstva kultury České republiky. Na základě této dotace vznikl program reagující na absenci stálé expozice věnované místním dějinám. S cílem seznamovat jak žáky tak pedagogy s regionální historií byl vytvořen návrh putovních muzejních kufříků, díky kterým je možné představit toto téma přímo ve školní třídě. Protože témat možných zpracovat tímto způsobem je velké množství, bylo s přihlédnutím k chronologickému vývoji, vybráno období pravěku. To se často stává

z důvodu nedostatečné hodinové dotace na vysokých školách neoblíbeným tématem pedagogů. Z důvodu lepšího uchopení tématu byly vytvořeny dva kufříky, a tedy i dvě lekce, dle věkové kategorie žáků. **1. S kufříkem do škol 1 – Časová osa aneb jak mamut nemohl potkat dinosaura** – Tento kufřík a celý program je určen žákům 2. – 5. tříd základních škol. Věnovaný je pak především orientaci v chronologii pravěku, která bývá v případě takto nízkého věku dětí často nepřesná a pro žáky samotné složitá. Pro lepší pochopení rozdělení jednotlivých dob byla vytvořena velká časová osa natištěná na plátno reflektující i délku období. Aby však nezůstalo pouze u suchého povídání o rozdělení jednotlivých etap pravěku, byl ke každé z nich vyroben výběr typických předmětů, které jsou skutečnými kopiemi muzejních artefaktů uložených v depozitářích. Žáci tak mají možnost zařadit kamenný sekeromlat, bronzový nápažník či keramickou amforu do správné časové etapy. Objasněno jim tak je i pojmenování nejstarších dob pravěku (dle materiálu). Protože se jedná o kopie předmětů ze skutečných materiálů, žáci si předmět mohou nejenom osahat, ale poznat například i váhu kamenného sekero-mlatu. V kufříku nechybí ani maskoti této lekce, a to plyšový dinosaurus a mamut, kteří hned v počáteční scéně vysvětlují, proč se nemohli potkat. **2. S kufříkem do škol 2 – Staň se archeologem na jednu školní hodinu** – Druhá část programu „S kufříkem do škol“ je věnovaná již žákům 2. stupně základních škol, a to od 6. do 9. tříd, kteří mají o pravěku již hlubší znalosti. Tato lekce není tedy věnovaná chronologii, ale představuje žákům práci archeologa v terénu, a to na základě skutečného nálezu kostrového hrobu z Pulic (část obce Dobruška), takže si zkusí tuto profesi na vlastní kůži. Nainstalovaný hrob z pěnového modelu kostry si zakresluje do připraveného milimetrového papíru. Představeny jsou i fotografie z terénu, a především kreslená rekonstrukce hrobu v době pohřbu. Žáci tak na vlastní oči vidí, co vše během tisíců let v půdě zmizí a s jakými informacemi poté archeolog musí pracovat.

V roce 2022 došlo také ke změně uspořádání jednotlivých prostor v II. patře Kolowratského zámku, kterou sdílí Orlická galerie a Hlavní výstavní prostory muzea. Z důvodu plánování stálé expozice byla dosavadní muzejní dílna přestěhována do samostatného prostoru na konci muzejního křídla. Nový prostor pro dílny a edukaci se tak stal místem střetávání jak muzejních, tak galerijních

Obrázek 8 Katalog programů pro školy připravovaný dvakrát ročně pracoviště muzejní pedagogiky MGOH.

témat. Z tohoto důvodu dostal prostor i zcela nový název, a to Muzejní ateliér. Nová prostora byla upravena tak, aby co nejvíce vyhovovala dětskému návštěvníkovi. Dokoupeny byly nové stoly a židle, které nahradily starý již nevyhovující nábytek. Celá místnost byla laděna k tématu džungle a opic, protože právě jedna se stala maskotem Muzejního ateliéru, a to opička Mugary (MU-GA-RY = Muzeum Galerie Rychnov), o jejímž jméně hlasovala veřejnost na facebookové stránce muzea. V novém prostoru byl také vytvořen samoobslužný program spojující hned dvě výstavy („Daisy Mrázková: Co by se stalo, kdyby...“ a „Kočárky. Dětské a loutkové kočárky v letech 1860-1960“) a stálou expozici Orlické galerie. Kromě opičky Mugary se v roce 2022 staly průvodci dětí také mravenec, medvěd a slon a na míru vytvořený samoobslužný list.

K hlavní muzejní výstavě věnující se kočárkům byl vytvořen taktéž edukační program představující žákům svět dětí v minulosti. Velký úspěch měl i program spojený s výstavou tvorby známé výtvarnice a spisovatelky Daisy Mrázkové. Rozdělen byl na čtyři lekce, které si školy mohly dle libosti a věku žáků kombinovat.

Pro Památník Karla Plachetky byl v roce 2022 vytvořen taktéž zcela nový edukační program věnovaný lesní zvěři a využívající zoologické sbírky muzea. Žákům mateřských škol a 1. až 5. tříd ZŠ je hravým způsobem přestaveno nejen fungování biotopu lesa, ale také šest vybraných živočichů, a to jmenovitě kuna, myšice, veverka, jezevec, srnec a výr.

Velký úspěch na konci roku 2022 také pomyslně slavil program věnovaný Vánocům konající se na Sýpce - Muzeu Orlických v Rokytnici v Orlických horách. Program navázal na svého předchůdce z roku 2019 a představeny byly dětem jak vybrané předměty ze sbírek muzea, tak tradice spojené s těmito nejkrásnějšími svátky roku. Na závěr lekce si každý žák vytvořil vlastní vánoční pohlednici z korespondenčního lístku, která byla odeslána poštou.

V roce 2022 pracoviště muzejní pedagogiky taktéž s úspěchem zpracovalo projektovou žádost NPO č. 3/2022 - Podpora projektů kreativního učení. Z té byl financovaný zcela nový

druh projektu volnočasového vzdělávání dětí, a to „Výtvarný kroužek pro každého“. Kroužek je určen dětem a mládeži ve věku 9-16 let a od ostatních podobných počinů se liší hned v několika bodech. Jako první je propojení s Orlickou galerií, která se nachází na stejném místě jako Muzejní ateliér, kde se lekce konají. Během kurzu se děti dostávají do neustálého kontaktu s obrazy či sochami, které je mohou inspirovat. Další odlišností je to, že pro vybranou věkovou kategorii, tedy starší žáky, nejsou na rozdíl od některých Základních uměleckých škol, povinné žádné talentové či přijímací zkoušky. Dalším důležitým rozdílem byla díky získané dotaci také možnost kroužek nabídnout zcela zdarma. V současné době, kdy nárůst cen dopadá na mnoho rodin, není vždy možné zaplatit z rodinného rozpočtu i volnočasové aktivity. Díky bezplatnému nabídnutí mají možnost přístupu ke kreativnímu učení děti bez rozdílu sociálního zajištění, což byl jeden z hlavních motivů projektu. Celý kurz je rozdělen na

31 lekcí konajících se od 6. října 2022 do 25. května 2023, a to pravidelně každý čtvrtek od 16 do 18 hodin. Během měsíce se vystřídají vždy tři hlavní tematické okruhy kroužku: techniky, současní ilustrátoři dětských knih a ze sbírek Orlické galerie. Ty jsou v některých měsících doplněné ještě lekcí čtvrtou na téma Volná tvorba. Díky rozložení lekcí se děti učí jak nové výtvarné postupy a techniky, které se běžně na základních školách nevyučují, tak se inspirují tvorbou nejnovější i starší.

Ve spolupráci s Městským informačním centrem v Rychnově nad Kněžnou byl také zprovozněn na letní měsíce samoobslužný program pro rodiny s dětmi v pobočce Synagoga - Památník Karla Poláčka vycházející z edukačního programu „Synagoga promlouvá 1“.

Na začátku roku 2022 zajišťovalo pracoviště také vznik a umístění dvou komunitních ptačích krmítek, které je možné nalézt před Správní budovou muzea, kde je i umístěn Památník Karla

Obrázek 9 Rabín a Jonáš - dva průvodci programu v Rychnovské synagoze.

Obrázek 10 Pracoviště Muzejní pedagogiky již poněkolkáté zorganizovalo charitativní akci pro UNICEF Adoptuj panenku a zachrániš dítě.

Plachetky, a v zámeckém parku. Krmítka vznikla v rámci připomenutí 60 let od úmrtí významného ornitologa Karla Plachetky.

Kromě edukačních programů vytvořilo pracoviště muzejní pedagogiky také cyklus dílen pro veřejnost.

Pracoviště muzejní pedagogiky v roce 2022 nadále spravovalo účty na sociálních sítích, a to od prosince kromě Instagramu a Twitteru také Facebook. Všechny jmenované účty mají rozdílný obsah, takže sledující všech účtů nedostávají duplikující se informace. Instagramový účet má vždy zvolené téma měsíce, během kterého jsou sledujícím představovány sbírkové předměty, ale také fotografie z bohatého muzejního fotoarchivu. Nechybí však

ani prostor pro aktuální události. Twitterový účet představuje jak novinky z muzea, tak rubriku „Stalo se před sto lety“ reflektující události z novin z roku 1922.

V roce 2022 pokračovalo pracoviště v pravidelném vytváření a zasílání tiskových zpráv, ale i drobnějších informací, médiím. Zasílané byly také pravidelně pozvánky na různé muzejní akce. Pracoviště nadále pokračuje ve správě oficiálních webových stránek muzea.

Pracoviště taktéž zajišťovalo zápůjčky putovních výstav, a to v roce 2022 do Místní knihovny v Kvasinách, Krajské knihovny v Pardubicích a Městské knihovny v Rychnově nad Kněžnou.

Správa sbírek

Základní péče o sbírky je mimo konzervaci zajišťována pracovištěm správy sbírek. Převážná část agendy tohoto pracoviště je tvořena soustavou prací se sbírkovými předměty - zejména vyhledávání a vydávání sbírkových předmětů na výstavy, do expozic vlastních i cizích a jejich zpětné uložení, označování a obnovování inventárních čísel, kontrolování stavu sbírek, vytipovávání ohrožených předmětů a jejich předávání k následnému ošetření, re-vize apod. Nad to jsou sbírky využívány také k výstavním účelům a jako studijní materiál jednotlivých odborných pracovníků i externích zájemců.

Evidence sbírek

Sbírky MGOH jsou administrativně rozčleněny do dvou sbírek evidovaných v Centrální evidenci sbírek (CES) pod čísly GRK/001-06-29/015001 (Orlická galerie) a MRK/002-05-06/135002 (Muzejní sbírka) Vedením jednotlivých přírůstkových knih jsou pověřeni odborní pracovníci dle obsahu sbírek. Sbírku Orlické galerie spravuje její kurátor. Sbírky muzea jsou vzhledem ke své fyzické i obsahové rozsáhlosti rozčleněny do podsbírek. Přírůstkovou knihu podsbírkou archeologie vede dokumentátorka archeologického pracoviště a přírůstkovou knihu historie a přírodověda spravuje etnoložka.

Akvizice

Jedním ze základních úkolů muzejních institucí je vyvíjení sbírkotvorné činnosti. Ta vychází z odborné profilace muzea a je realizována cílevědomým a systematickým shromažďováním předmětů muzejní povahy, jež jsou nositeli svědectví o minulých stavech či dějích.

Sbírka Orlické galerie

Přírůstková kniha Orlické galerie - celkem 68 kusů (př. č. 1/2022 - 68/2022) - předměty byly získány formou darů a nákupů. Do sbírky byla získána nákupem unikátní díla: Milana Langer - Rozsev pampelišek, mobil nazvaný Krajina ve stoupání od Vladimíra Hanuše, sedm kreseb od Dagmar Junek Hamsíkové, které se váží k pobytům autorky v Říčkách. Za zmínku stojí i malba Tomáše Pilaře, jež svojí poetičností, náladou navazuje a tematicky na dílo Antonína Hudečka - Roztoužený faun. Výjimečný a štědrý byl dar 5-ti uměleckých děl malíře Karla Kolínského, který věnovaly jeho dcery MUDr. Jana Kolínská, CSc. a RNDr. Jiřina Kolínská, CSc. Nelze opominout ani další dary do sbírky a to: Dar Heleny Horákové (16 ilustrací k dílu K. Poláčka), dar Nadačního fondu Věry Jičínské, Dany Laichterové a Jiřího Görnera čítající celkem 28 maleb Dany

Obrázek 11 Jeden z unikátních snímků získaných v rámci akvizic roku 2022.

Görnerové a 3 kresby Prokopa Laichtera, dále dva dary Dr. Karla Jaroše (grafika Robina Kaloče a malba od Vlastimila Beneše) nebo dvě malby Václava Formánka, které darovaly Technické služby Rychnov nad Kněžnou a v neposlední řadě dar od paní Pelikánové, která věnovala práci V. Seidla. Autorský dar Tomáše Pilaře jednoho obrazu.

Konečný stav sbírky GRK/001-06-29/0150001 (Orlická galerie) 31. 12. 2022: 2 352 sbírkových evidenčních jednotek.

Sbírka muzea

Přírůstková kniha přírodověda a historie kusů - př. č. 1/2022 - 660/2022

Podsbírka přírodovědná: celkem 118 kusů

Podsbírka historická: celkem 2425

Sbírkové předměty byly získány především vlastním sběrem a formou darů a nákupů. Jednalo se o nejrůznější předměty spjaté s regionem. Za nejvýznamnější akvizici lze považovat sbírku čítající více než 2000 kusů historických snímků na skleněných negativech a diapozitivech. Tyto snímky zachycují zejména oblast Pěčina a Rokytnice v Orlických horách, ale i další místa Orlických hor.

Přírůstková kniha archeologie - přírůstková čísla A1/2022 - A62/2022 - většinou se jednalo o zlomky keramiky z vlastního výzkumu v počtu 6180 kusů.

Konečný stav sbírky MRK/002-05-06/135002 (Muzejní sbírka) k 31. 12. 2020: 53 358 sbírkových evidenčních jednotek.

Evidence I. stupně - sbírka Muzea OH (archeologie, historie, přírodověda)										
př. č.	počáteční stav	přibylo	z toho					ubylo	důvod úbytku	konečný stav
			sběr	koupě		dar	jinak			
				ks	Kč					
	44 567	8723 (2425+118+6180)	6180	330	20 000	58		0	-	53 358

Evidence I. stupně - sbírka Orlické galerie (výtvarné umění)										
př. č.	počáteční stav	přibylo	z toho					ubylo	důvod úbytku	konečný stav
			sběr	koupě		dar	jinak			
				ks	Kč					
2284	68	-	10	290 000	58		0	-	2352	

Evidence II. stupně - sbírka Muzea OH (archeologie, historie, přírodověda)					
	počáteční stav	přibylo	ubylo	důvod úbytku	konečný stav
př. č.	43 844	8723 (2425+118+6180)	0	-	53 358
inv. č.	37 207	723+3 921	0	-	37 929

Evidence II. stupně - sbírka Orlické galerie (výtvarné umění)					
	počáteční stav	přibylo	ubylo	důvod úbytku	konečný stav
př. č.	2284	283	0	-	2 352
inv. č.	2 783	283	0	-	2 851

Digitalizace sbírek

Digitalizace sbírkového fondu byla prováděna průběžně, v roce 2022 bylo vytvořeno celkem 5 740 fotografií. V rámci digitalizování rychnovských sbírek bylo vyfoceno několik exponátů, konkrétně 1 935 předmětů z historické podsbírky z třídy 16-F (73 kusů), 19-A (404 kusů) a z třídy 23 (1 458 kusů).

Ve sbírce fotoarchivu MGOH se panu Ing. Vladimíru Homolkovi podařilo zdigitalizovat a správce sbírek zapsat celkem 3 805 pozitivů (př. č. 2009226/2022 – 2013031/2022). Jednalo se o historické záběry z měst a venkovský život na Rychnovsku. V rámci akvizice byl získán vzácný soubor od pana Schreiber, čítající 2 460 kusů, skleněných negativů a diapositivů znázorňující záběry z oblasti Pěčína a Rokytnice v Orlických horách. Tento soubor se bude zpracovávat a zapisovat do fotoarchivu MGOH v roce 2023.

Inventarizace sbírek

Z důvodu organizačních změn byla provedena mimořádná inventarizace. V depozitáři č. 322 byly vytvořeny nové moderní mobiliáře, do kterých bylo přesunuto několik stovek sbírkových předmětů z depozitáře č. 319. Jednalo se především o cínové a kovové předměty, mince, medaile a odznaky a také dřevěné sochy), viz tabulka níže.

Byl naplněn § 3 vyhlášky MK ČR 275/2000 Sb., kterou se provádí zákon č. 122/2000 Sb., jenž předepisuje každoročně uskutečnit v MGOH inventarizaci minimálně 5 % z celkového objemu muzejní sbírky. V roce 2022 bylo zrevidováno celkem 2 565 sbírkových předmětů.

Pohyby sbírek

V roce 2022 bylo vystaveno 15 smluv o zápůjčce a v nich bylo zahrnuto celkem 901 kusů zapůjčených sbírkových předmětů. Dále byly ke dni 31. prosince 2022 prodlouženy dlouhodobé smlouvy ve stálé expozici "Utzův mechanický betlém" v Olešnici v Orlických horách a u sádrového modelu Jan Hus na radnici ve Vamberku.

Sbírkové předměty byly v roce 2022 zapůjčeny těmto subjektům:

Filozofická fakulta – Univerzita Hradec Králové – studium: „Potštejn hrad – nálezy z let 2008-2014“ (zapůjčeno 378 kusů)

Břetislav Holásek – výstava: „Kolekce kočárků pro výstavu“ (zapůjčeno 74 kusů)

Městské muzeum Ústí nad Orlicí – výstava: „Dobrodružství cyklistiky“ (zapůjčeno 3 kusy)

Městské muzeum Žamberk – výstava: „Řekli si ANO – výstava svatebních šatů“ (zapůjčeno 13 kusů)

Kamil Kočtůch – studium: „Analýza keramiky z východních Čech“ (24 kusů)

Spolek přátel historie Vamberka: „Kotouče – filmové pásy“ (zapůjčeno 5 kusů)

Městské muzeum Žamberk – výstava: „Výprava za loutkami“ (zapůjčeno 13 kusů)

Krajská knihovna v Pardubicích – výstava: „Tajemství barev“ (zapůjčeno 106 kusů)

Zdeněk Řehák „Mikrovýstava v kapličky v Malé Čermné“ (zapůjčeno 5 kusů)

Muzeum Chalupění Radeč – výstava: „Sbírka náradí pro chystanou výstavu Velorex“ (zapůjčeno 39 kusů)

Archeopark Všeň o.p.s. – výstava: „Kamenné industrie pro dlouhodobou výpůjčku“ (zapůjčeno 54 kusů)

Městské muzeum Ústí nad Orlicí – výstava: „Světlem starých kaváren a cukráren“ (zapůjčeno 29 kusů)

Život na zámku o. s. Kvasiny – výstava: „Betlémy na zámku v Kvasinách“ (zapůjčeno 113 kusů)

Město Vamberk – výstava: „Sádrový model Jan Hus 19-B-184“ (zapůjčeno 1 kus)

Obec Olešnice v Orlických horách – výstava: „Utzův mechanický betlém“ (zapůjčeno 44 kusů)

Nový depozitář zoologie

V souladu s dlouhodobým plánem obnovy depozitářů byl v roce 2022 vybudován v bývalých kasárnách v Rychnově nad Kněžnou nový depozitář zoologie. K tomuto kroku bylo přistoupeno zejména z důvodu stavu dosavadního depozitáře. V něm byly sbírkové předměty uloženy nevyhovujícím způsobem za pomoci nouzového či improvizovaného mobiliáře. Depozitář byl vybaven zejména nábytkem vyřazeným v devadesátých letech okresním archívem. Část sbírkových předmětů zde byla uložena v bývalých šatních skříních či otevřených kancelářských regálech, některé musely být dokonce pouze volně uloženy na skříních. Tento způsob byl nejen velmi neefektivní z pohledu využití místa, ale především neposkytoval sbírkám patřičnou ochranu před prachem a světlem, čímž trpěly zejména preparáty ptáků. Problematické bylo i to, že většina použitého nábytku byla vyrobena z průmyslově vyráběných dřevotřísek polepených dýhou. Tyto materiály jsou již mnoho let pro uložení sbírkových předmětů považovány za velmi nevhodné kvůli uvolňování těkavých látek majících pro materiál sbírkových předmětů destruktivní účinky.

Pro vybudování nového depozitáře byla zvolena místnost doposud využívaná jako sklad nepotřebného materiálu. Díky zlepšení organizace ukládání a hospodaření s tímto materiálem mohl být

Obrázek 12 Pohled do původního nevyhovujícího depozitáře zoologie.

tento skald vyklizen a uvolněn pro depozitární využití. Zoologická sbírka muzea tak bude nově na místo nevyhovujících prostor uložena v moderním depozitáři skýtajícím lepší ochranu sbírkových předmětů. Díky použití moderního úložného systému bude také usnadněna manipulace se sbírkovými předměty a dojde i k úspoře místa. Původní prostory zoologického depozitáře se tak uvolní pro vybudování depozitáře botaniky a mineralogie, které je plánováno v následujících letech.

Obrázek 13 Preparáty uložené v novém depozitáři zoologie.

Konzervace a restaurování

Konzervátorská dílna zajišťuje základní ošetření sbírkových předmětů, dlouhodobě sleduje mikroklimatické podmínky v depozitářích. Na základě vyhodnocení shromážděných dat určuje podmínky pro vhodné uložení sbírek v režimu pasivní konzervace. Vzhledem ke kapacitním možnostem pracoviště jsou konzervátorské zásahy na rozsáhlejších nálezových celcích či předmětech vyžadujících specializovanou péči zadávány externím dodavatelům. Celkově prošlo v roce 2022 konzervátorským zásahem 219 sbírkových předmětů (do tohoto množství není započítáván archeologický zlomkový keramický materiál).

Z náročnějších konzervátorských zásahů lze zmínit konzervaci historického kočárku pro hlavní výstavu sezóny věnovanou tomuto tématu. Či konzervace preparátu jezevce. Dále byla provedena preventivní konzervace u osmi dřevěných plastik od J. K. Blatinského z třídy 19-A. Pro archeologické pracoviště byly zkonzervovány archeologické nálezy z Kostelce nad Orlicí, archeologická keramika z Vamberka 29/2014 a keramika z Třebešova 2020 – rekonstrukce torza keramické nádoby insitu a archeologické bronzky A 902/29 a A902/12. Z fondu výtvarného umění byly zrestaurovány tři obrazy (19-A-991, 19-A-885 a 19-A-1825). Jednalo se konkrétně o restaurování zlaceného ornamentálně zdobeného rámu, adjustace obrazů, čištění obrazů určených k vystavení.

Externě bylo prostřednictvím grantu z programu ISO – D Ministerstva kultury a také díky podpoře Královéhradeckého kraje se podařilo zrestaurovat sedm poškozených skleněných podmaleb. Jednalo se o podmalbu (19-C-45 – Sv. Václav, 19-C-72 – Panna Maria Sedmibolestná, 19-C-109 – Srdce Ježíšovo, 19-C-187 – Sv. Václav, 19-C-229 – Veraicon, 19-A-1417 – Sv. Jan Nepomucký, 19-A-1851 – Sv. Martin). Restaurátorské záměry na podmalbách provedla Mgr. Dana Modráčková z Lukavice u Slatiňan.

Prostřednictvím externí spolupráce bylo také zkonzervováno několik desítek kusů archeologických nálezů. Jednalo se zejména o soubor kostěných a železných nástrojů a bronzových šperků, jejichž konzervaci zajistila Univerzita Hradec Králové. Dále pak pět kusů hrobové keramiky. Ta byla kvůli zachování maxima informací vyzvednuta v blocích hlíny, které pak byly odborně rozebrány a keramika zrestaurována. Tyto práce zajistil konzervátor Jakub Langer z Napajedel.

Modernizace systému monitoringu klimatu

V rámci konzervátorské péče je v posledních letech kladen značný důraz na preventivní konzervátorskou péči, která je dle soudobé metodiky upřednostňována před konzervací sanační. Tato péče spočívá zejména v uložení sbírkových předmětů v co nejoptimálnějších podmínkách. Důležitou součástí této péče je monitoring mikroklimatu v depozitářích. MGOH k tomuto účelu doposud využívala nepříliš vhodné levné meteostanice primárně určené ke sledování teploty a vlhkosti v domácím prostředí. Kromě značné nepřesnosti a nespolehlivosti toto řešení neumožňovalo včas reagovat na výkyvy měřených veličin a to zejména z důvodu nutnosti pravidelného ručního odečítání měřených hodnot a jejich zápisu, který probíhal dvakrát měsíčně. Tato praxe byla v roce 2022 výrazně změněna. Nevyhovující zařízení byla nahrazena moderním monitorovacím systémem Comet umožňujícím dálkovou správu a automatizované odečítání dat, které nově probíhá s četností v řádu minut. Kromě vzdálené správy a ukládání dat do cloudu je velkou výhodou nově instalovaných kalibrovaných datalogerů také jejich přesnost.

Obrázek 14 Nově instalovaný dataloger systému Comet sloužícího k monitoringu mikroklimatických podmínek v depozitářích.

Věda a výzkum

Rozšiřování hranic poznání, ať již v oblasti humanitních či přírodovědných disciplín, bezesporu patří k pracovní náplni většiny muzejních institucí. V případě MGOH je oblast studijního zájmu vymezena převážně regionální působností muzea. Mimo to však díky profesním zájmům některých odborných pracovníků dochází k jistým přesahům na národní i mezinárodní úrovni.

Historické vědy

Mimoběžných záchranných archeologických výzkumů MGOH v roce 2022 pracovalo i na dalších výzkumech z oblasti humanitárních věd. Za nejvýznamnější lze v této oblasti považovat dokončení několikaletého výzkumu věnovaného počátkům krajkářské tradice na Vamberecku spojeným se šlechtičnou Magdalenou Grambovou. Tento výzkum probíhající v úzké spolupráci se Spolkem přátel historie Vamberka, spolkem Villa Nova Uhřínov, městem Vamberk, geoinformatikem Jiřím Šindelářem a brazilským 3D designérem Cicero Moraesem byl v roce 2022 zakončen vydáním a slavnostním představením knihy Magdalena Grambová Návrat tváře, ve které jsou shrnuty veškeré poznatky výzkumu i metody které k němu byly využity.

Přírodní vědy

Z oblasti přírodních věd pokračovaly především výzkumné projekty z oblasti botaniky realizované botanikem MGOH Janem Doležalem. Stejně jako v předchozích letech pokračovala spolupráce s Botanickým ústavem AV ČR Průhonice na projektu Květena východních Čech. Tento projekt vedený hlavním řešitelem Zdeňkem Kaplanem zahrnuje excerpci historické botanické literatury z regionu východních Čech. Hlavním úkolem spolupracovníků je především terénní výzkum zaměřený na ověření historických výskytů vzácných druhů rostlin, ale také výzkum dosud opomíjených oblastí východních Čech a studium kritických čeledí rostlin. Cílem je vytvořit publikaci o rozšíření regionálně významných druhů cévnatých rostlin. V současné době je již vyexcerpovaná veškerá historická botanická literatura vztahující se k území východních Čech.

Druhým dlouhodobým výzkumným projektem, jehož se MGOH účastní je projekt PLADIAS (Projekt excelence: Centrum analýzy a syntéza rostlinné diverzity PLADIAS). Tato již téměř deset let trvající projekt si klade za cíl tvorbou map rozšíření cévnatých rostlin v České republice. Tyto mapy

Obrázek 15 Jednou ze zkoumaných lokalit byl v roce 2022 i lom v Přepychách.

poslouží jako základ pro budoucí Atlas rozšíření rostlin ČR. Každá z map má svého konkrétního autora (případně spoluautory). Zpracované mapy jsou publikovány v článku obsahující informace o rozšíření celkem 988 taxonů vyšších cévnatých rostlin. Ve většině článků jsou obsaženy i údaje z průzkumů

zájmovém území se záměrem zjištění současného stavu křídového odkryvu, společně s fotodokumentací a případným odběrem vzorků k laboratornímu rozboru. Pro potřeby detailního petrografického výzkumu byly v zájmové lokalitě odebrány tři vzorky horniny a porovnány se vzorkem z opukového sta-

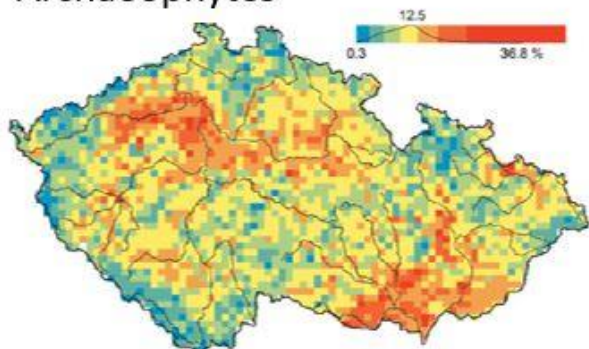
Preslia 94: 447–577, 2022
doi: 10.23855/preslia.2022.447

Preslia

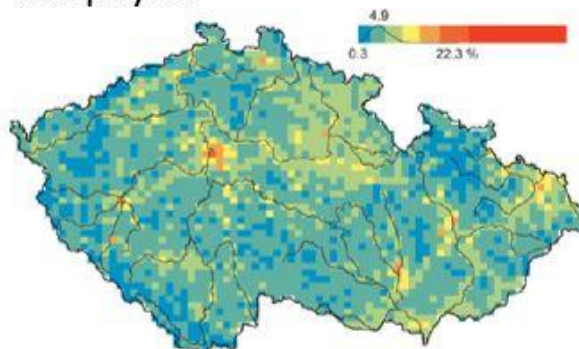
Catalogue of alien plants of the Czech Republic (3rd edition): species richness, status, distributions, habitats, regional invasion levels, introduction pathways and impacts

Petr Pyšek^{1,2*}, Jiří Sádlo¹, Jindřich Chrtěk Jr.^{3,4}, Milan Chytrý⁵, Zdeněk Kaplan^{3,4}, Jan Pergl¹, Adéla Pokorná⁶, Irena Axmanová⁵, Jan Čuda¹, Jan Doležal⁷, Pavel Dřevojan⁵, Martin Hejda¹, Petr Kočár⁶, Alessandra Kortz¹, Zdeňka Lososová⁵, Pavel Lustyk⁸, Hana Skálová¹, Kateřina Štajerová¹, Martin Večeřa⁵, Michaela Vítková¹, Jan Wild⁹ & Jiří Danihelka^{3,5}

Archaeophytes

Neophytes

Obrázek 16 Ukázka map rostlinstva publikovaných v rámci projektu Pladias.

botanika Jana Doležala, který v rámci projektu působí jako regionální expert a kriticky posuzující a doplňující floristická data z regionu východních Čech.

Přírodovědné výzkumy probíhaly také na poli geologie. Cílem terénního výzkumu v obci Přepychy byla návštěva opukového lomu, který odpovídá hranici svrchnokřídových stupňů středního a spodního turonu (cca. 89–93 mil. let). Během roku 2021 a 2022 následovalo několik výzkumů v

vení domku čp. 89. Dále v rámci výzkumu byl vytvořen také seznam všech opukových staveb, které se nachází v obci Přepychách. Výsledky tohoto výzkumu byly zpracovány do příspěvku, který bude publikován ve sborníku Orlické hory a Podorlicko v roce 2023.

Publikační činnost

Publikační činnost je samozřejmou součástí jakékoli vědecké práce. Pracovníci MGOH pravidelně přispívají do nejrozličnějších odborných, populárně vědních či regionálně působících periodik a publikací. Mimo to muzeum tradičně vydává časopis **Orlické hory a Podorlicko**, který slouží jako platforma pro zveřejňování regionálních vlastivědných prací napříč vědními obory.

Kromě vlastních publikací muzea jsou pracovníci MGOH autory či spoluautory celé řady dalších publikací. Zároveň je přispíváno do nejrozličnějších odborných i popularizačních periodik. Například od roku 2017 spolupracuje botanik Jan Doležal jako hlavní autor a editor floristického seriálu **Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae**. V článkách jsou shrnuty poznatky a novinky z floristického výzkumu celé České republiky za uplynulou sezonu. Práce je spojena jak s floristickým výzkumem, tak s revizí herbářových položek, studiem literatury a editováním textů. V roce 2022 vyšlo jubilejní 20 pokračování. Celkem se tak podařilo publikovat údaje o výskytu více než 1300 taxonů, přičemž 111 z nich bylo zcela nových pro českou květenu. A to v součtu na bezmála 2030 stranách textu. Úctyhodný je i počet lidí, kteří se na nálezech podíleli, přesahuje devět set.

Obrázek 17 Sborník *Orlické hory a Podorlicko* vydaný v roce 2022.

V roce 2022 zpracovali pracovníci MGOH tyto publikační výstupy:

Ediční činnost:

- Doležal, J. [ed.](2022): Zpráva o činnosti Muzea a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou za rok 2021. – 29/1-2: 187-233.
- Lustyk, P. & Doležal, J. [eds] (2022): *Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae*. XX. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 57/1: 41-171.

Monografie:

- Dragoun, B., Drtikolová Kaupová, S., Fialová, D., Futter, R., Hostinský, J., Kšír, J., Moraes, C., Rejzlová, M., Šín, L., Šindelář, J., Vytlačil, Z. 2021: *Magdalena Grambová – návrat tváře?*. Vamberk.
- Dragoun, B., Gebouský, P., Hlinka, S., Holendová, R., Homolka, V., Hudousek, P., Prouza, M., Štěpán, J. 2022: *Rokytnice v Orlických horách na starých pohlednicích. Hlinné – Deštné v Orlických horách*.

Studie:

- Beková, M. 2022: *Tvrz Nový Vamberk nalezena*, OHP 29, 49-64.
- Beková, M. – Dragoun, B. 2022: *Interpretace povodňových vrstev zachycených při archeologickém výzkumu v areálu f. PEWAG Vamberk (okr. Rychnov nad Kněžnou)*, OHP 29, 65-74.
- Doležal, J. (2022): *Floristický průzkum na lokalitě u Šachova nedaleko Borohrádku*. – *Orlické hory a Podorlicko* 29/1-2: 37-48.
- Dřevojan, P., Novák, P., Doležal, J., Hubatka, P., Lustyk, P. & Peterka, T. (2022): *Komentované fytoecologické snímky z České republiky 6*. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.* 57/1: 21-39.

- Pyšek, P., Sádlo, J., Chrtek, J. Jr., Chytrý, M., Kaplan, Z., Pergl, J., Pokorná, A., Axmanová, I., Čuda, J., Doležal, J., Dřevojan, P., Hejda, M., Kočár, P., Kortz, A., Lososová, Z., Lustyk, P., Skálová, H., Štajerová, K., Večeřa, M., Vítková, M., Wild, J. & Danihelka, J. (2022): Catalogue of alien plants of the Czech Republic (3rd edition): species richness, status, distributions, habitats, regional invasion levels, introduction pathways and impacts. – Preslia 94: 447-577.
- Dostálová, Martina – Prázová, Iveta: Kostel Zvěstování Páně v Ličně a epigrafický katalog náhrobníků, Orlické hory a Podorlicko 29/1-2, 2022. s. 107-133.
- Dragoun, B., Hostinský, J. 2022: Ostění z hradu Vamberk (okr. Rychnov nad Kněžnou), Časopis společnosti přátel starožitností, Praha, roč.130, 2/2022, 93-97.
- Dragoun, B., Šindelář, J. 2022: Zlato z Orlických hor, Panorama: z přírody, historie a současnosti Orlických hor a podhůří, Dobré, 30/2022, 101-103.
- Mangel, T. – Horník, P. – Vrána, P. – Beková M. 2022: New finds of metal vessel elements of the La Tène periods from Eastern Bohemia, Studia Hercynia XXVI/1, 158 – 173.
- Marxová, M.: Osudy Tomáše Lederera z Kvasin, In: Orlické hory a Podorlicko 29/2022, s. 133-147.
- Zemánková, T., Matějka, M.: (2022): Revize svrchnokřídový fosilií v Šachově nedaleko Borohrádku, Orlické hory a Podorlicko, 29/1-2: 3-36.

Obrázek 18 V roce 2022 vyšla dlouho očekávaná publikace věnovaná zakladatelce krajkářské tradice na vamberecku Magdaleně Grambové.

Zprávy:

- Zelenka, T., Dragoun, B. 2022: Páté setkání regionálních historiků, Časopis Orlické hory a Podorlicko: časopis vlastivědných prací : přírodou, dějinami, současností, Rychnov nad Kněžnou, Muzeum a galerie Orlických hor, 29/1-2 2022, s. 175 -177.
- Dragoun, B. 2022: Doc. PhDr. Václav Šplíchal, CSc. devadesátiletý, Panorama : z přírody, historie a současnosti Orlických hor a podhůří, Dobré 30/2022,s. 115-116.

- Dragoun, B. 2022: Josef Ptáček – badatel provokativních názorů, Časopis Orlické hory a Podorlicko: časopis vlastivědných prací: přírodou, dějinami, současností, Rychnov nad Kněžnou, Muzeum a galerie Orlických hor, 29/1-2 2022, s. 165-166.
- Dragoun, B. 2022: Muzeum zimních sportů, turistiky a řemesel v Deštném v Orlických horách v čase covidu., Dobrušský vlastivědný almanach, roč. V. 2021-2022, s. 71-72.
- Dragoun, B. 2022: Olympiáda regionálních znalostí, Časopis společnosti přátel starožitností, Praha, roč. 130, 2/2022, s. 125 .
- Dragoun, B. 2022: Vladimír Homolka pětadesátiletý, Panorama : z přírody, historie a současnosti Orlických hor a podhůří, Dobré 30/2022, s.117.
- Dragoun, B. 2022: Cena Poorličí za přínos poznání, Časopis společnosti přátel starožitností, Praha, roč. 130/ 3/2022, s.183-185.
- Dragoun, B. 2022: První dáma českého experimentů, Živá archeologie – REA, Hradec Králové, 24/2022, s.2.
- Tokoš, V. 2022: Očima dětí – Výstavy dětských prací v Orlické galerii, in: Orlické hory a Podorlicko: Přírodou-dějiny-současností. Sborník vlastivědných prací, ISBN 978-80-86076-79-9, s. 149-163.

Recenze:

- Bláhová, Pavla (rec.). Dostálová M., Prázová I.: Kostel Zvěstování Páně v Ličně a epigrafický katalog náhrobníků, Orlické hory a Podorlicko 29/1-2, 2022.

Nepublikované práce – v tisku:

- Bláhová – Sklenářová, Z. – Beková, M. 2023 (?): Osadnictwo luzickiach pól popielnicowych w dorzeczu Orlicy, Ślaskie sprawozdania archeologiczne
- Doležal, J. (2022): Botanická exkurze za jarními terofyty do Hradce Králové. – Východočeský botanický zpravodaj 25: 2–4.
- Doležal, J., Halda, J. P., Lustyk, P. & Samková, V. (2022): Hodnocení činnosti Východočeské pobočky ČBS za rok 2022. – Východočeský botanický zpravodaj 25: 31–33.
- Doležal, J. & Zámečník, J. (2022): Nové nálezy chlupáčků (rod *Pilosella*) ve východních Čechách. Část IV. – Východní Polabí. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 57/2:219–234.
- Hadinec, J., Krahulec, F., Paštová, L., Doležal, J., Buriánek, V., Hlaváček, R. & Rybenský, J. (2022): Nové lokality *Lycopsis orientalis* v České republice. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 57/2: 235–245.

Ostatní:

- Katalog k výstavě „Kočárky, dětské a loutkové kočárky v letech 1860-1960“
- Dostálová, M., Krejčí, I. 2022: Rychnovský rodák Karel Poláček (Propagační materiál).
- Marxová, M.: Se školou do Orlické galerie, In: Age 6/2022, s. 20-21.
- Marxová, M.: Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou, In: Ahoj, rodino! 1/2022, s. 5.
- Rok v Orlických horách. Skládačka ke stejnojmenné výstavě malířů Orlických hor a Podorlicka, Orlická galerie, 29. 4. – 30. 10. 2022.
- *Orlický salon '22 / Rudolf Černý malíř a galerista*. Skládačka ke stejnojmenné výstavě, Orlická galerie, 2. 9. – 30. 10. 2022.

Semináře a konference

Odborní pracovníci MGOH se pravidelně účastní nejrůznějších odborných setkání. V některých případech jako pasivní posluchači, v jiných v roli přednášejících.

Význam těchto aktivit spočívá zejména v rozšiřování okruhu odborných znalostí, výměně zkušeností i navazování nových kontaktů.

S roční periodicitou MGOH ve spolupráci se spolkem Villa Nova Uhřetova - středisko experimentální archeologie a regionálních dějin tradičně pořádán seminář **„Rekonstrukce a prezentace archeologických objektů“**. Toto plénium složené z odborníků i zapálených laiků řeší zejména otázky experimentální archeologie, muzejní edukace a zprostředkování výsledků práce širší veřejnosti. V roce 2022 se tato konference uskutečnila netradičně již v květnu (na místo obvyklého listopadu). Důvodem této změny byly obavy z pokračování protikoronavirových opatření, které znemožnili realizaci předchozích dvou ročníků.

Obrázek 19 V rámci semináře Rekonstrukce a prezentace archeologických objektů se uskutečnila i prezentace historických technik výroby textilu z nejrůznějších materiálů.

V roce 2022 se pracovníci MGOH zúčastnili těchto konferencí a seminářů:

- Kolokvium Archeologické výzkumy v Čechách, Praha 4. 4. - 5. 4. 2022
- Krajčářství v orlických horách a Podorlicku, Hradec Králové 24. 3. 2022
- Velkoplošná ochrana a obnova biodiverzity, Brno, 2. 4. - 3. 4. 2022
- XI. sjezd České botanické společnosti Botanický výzkum a jeho praktické aplikace, Praha, 8. 10. - 10. 10. 2022
- Podzimní setkání muzejních botaniků, Olomouc, 18. 10 - 19. 10. 2022
- Tvorba a hodnocení výstav a expozic, Domažlice, 15. 6. - 17. 6. 2022
- Židé, dějiny a kultura: Okruh 1: Antisemitismus, holocaust/šoa“, Praha, 7. 3. 2022
- Uměleckořemeslné techniky zlatnictví, Brno, 22. 6. 2022
- Konference konzervátorů - restaurátorů, Třebíč, 15. 9. 2022

Spolupráce

Muzeum a galerie Orlických hor v rámci své činnosti spolupracuje s řadou institucí i jednotlivců, a to jak na poli studia regionu, tak odborné či metodické činnosti.

V roce 2022 pokračovala spolupráce s katedrou botaniky a katedrou archeologie Univerzity Hradec Králové. Tato spolupráce spočívá zejména v poskytování studijního materiálu, studentských konzultací a zpracovávání oponentských posudků pro potřeby bakalářských, diplomových a disertačních prací.

Na úrovni místních municipalit probíhá spolupráce zejména ve městech a obcích, kde MGOH provozuje expozice. V rámci této spolupráce je muzeu místními samosprávami poskytována technická výpomoc či pomoc s propagací kulturních programů. Muzeum se naproti tomu spolupodílí na kulturním životě místních komunit a coby spolupřátel se zapojuje do některých aktivit obcí. Příkladem této spolupráce může být například společné pořádání vánočních jarmarků v Rokytnici v Orlických horách a ve Vamberku.

V rámci odborné spolupráce s ostatními muzei a odbornými institucemi působí pracovníci

MGOH jako členové poradních sborů pro sbírkotvornou činnost. Mimo to jsou členy nejrůznějších odborných sdružení, jako například Východočeská regionální archeologická komise, Česká botanická společnost atp.

Již tradiční je spolupráce se spolky. Dlouhodobě funguje například spolupráce se spolkem Villa Nova Uhřínov - centrum experimentální archeologie a regionálních dějin. Úzká spolupráce pokračovala v roce 2022 i se Spolkem přátel historie Vamberka. V rámci této spolupráce byla realizována výstava věnovaná vambereckému rodákovi Aloisu Karešovi, který se velmi výrazně podílel na organizaci vystěhovaleckých cest Čechů do Ameriky.

V roce 2022 také pokračovala spolupráce s Muzeem nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym, jehož zřizovatelem je Województwo Lubelskie v Polsku. V rámci této spolupráce navštívila MGOH čtveřice kolegů z botanického oddělení výše zmíněného muzea. Kolegové se během své návštěvy seznámili zejména s chodem botanického pracoviště a edukačními aktivitami MGOH. Nové kontakty byly také navázány s krajkářskou školou ve Slovinské Idrii, kterou provozuje Gimnazija Jurija Vege Idrija. Na

Obrázek 20 Společenský večer uspořádaný na zahradě Muzea krajky Vamberk u příležitosti návštěvy kolegů z Muzea nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym.

Obrázek 21 Divadelní představení v rámci komponovaného večer Magdalena Grambová ožívá, který byl připraven s úzké spoluprací se Spolkem přátel historie Vamberka a městem Vamberk.

podzim roku 2022 tak navštívili Muzeum krajky ve Vamberku tři zaměstnankyně této instituce aby se seznámili s krajkářstvím ve Vamberku a způsoby uchovávání této tradice

Dlouhodobá spolupráce probíhá i na poli výzkum, zejména v oblasti botaniky. V této oblasti MGOH spolupracuje prostřednictvím svého botanika na výzkumných projektech průhonického Botanického ústavu Akademie věd České Republiky.

Spolupráce probíhá i na úrovni Královéhradeckého kraje a to zejména s ostatními zřizovanými institucemi. V rámci této spolupráce se například 26. října konalo se v prostorách Orlické galerie setkání PR pracovníků Královéhradeckého kraje. Během něho došlo k předání informací a zkušeností mezi jednotlivými muzejními pracovníky i možnosti pomoci od Odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu Královéhradeckého kraje.

Muzeum krajky Vamberk

Muzeum krajky Vamberk (MKV) je externím pracovištěm, jehož hlavní náplní je zajištění provozu stálé expozice věnované lidové krajkářské tvorbě a vývoji krajkářství pod vlivem odborného školství od konce 19. století. V rámci expozice je představena krajkářská tvorba zakladatelských osobností české moderní krajky a práce jejich žákyň, především v souborech, které reprezentovaly stát na světových výstavách EXPO Brusel 1958 a EXPO Montreal 1967.

S počátky krajkářství ve Vamberku je potom spojována zejména belgická šlechtična Magdalena Grambová, která sem měla tuto tradici přinést v první třetině 17. století. Krajky se od druhé poloviny

krajky udržela v družstvu Vamberecká krajka Vamberk, které však již zaniklo. Ve Vamberku byla v roce 1889 otevřena první česká krajkářská škola, která dodnes plní svou funkci a formou kurzů vyučuje všechny zájemce o toto krásné řemeslo. Ze sbírek krajkářské školy bylo v roce 1929 založeno Muzeum krajky, které bylo v roce 1976 připojeno pod správu Okresního muzea Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou, budoucího MGOH.

Rok 2022 byl i v Muzeu krajky Vamberk návratem k normálu. Kulturní sezóna zde plynule navázala na sezónu roku 2021, která do nového roku přesáhla výstavou skleněných vitráží Miluše Čechové. Následovaly dvě krajkářské výstavy zahá-

Obrázek 22 Tzv. Bednářova vila, sídlo Muzea krajky Vamberk.

19. do začátku 20. století ve Vamberku vyráběly téměř v každé domácnosti. V 19. století se krajka začala vyrábět také strojně a poptávka po ručně paličované krajkě začala slábnout. Ještě do počátku 90. let 20. století se tradice ručně paličované

jené v červnu. Jednalo se především o výstavu Poklady z cest krajkářky Anny Halíkové. Ta díky svému celoživotnímu zájmu o textilní techniky a krajku nashromáždila unikátní kolekci originálních suvenýrů a upomínkových předmětů spojených

s krajkou. Tato kolekce byla v Muzeu krajky k vidění až do konce září. Druhou výstavou zahájenou taktéž počátkem léta byla výstava Architektura v kraje, která vznikla při příležitosti oslav dvacátého výročí vzniku Klubu šité krajky při oblastním muzeu v Chomutově. Tato výstava byla z počátku v rámci Krajkářských slavností prezentována v prostoru vamberecké radnice a následně v Muzeu krajky Vamberk. Další krajkářská výstava, která se uskutečnila byla (z důvodu protikoronavirových opatření) dlouho odkládaná výstava věnovaná tvorbě významné české výtvarnice Emílie Paličkové. Tato výstava byla realizována ve spolupráci s Vyšší odbornou školou řemesel a střední uměleckou školou textilních řemesel. Poslední výstavní projekt realizovaný v Muzeu krajky Vamberk byla výstava Spolku přátel historie Vamberka Alois Kareš a vystěhovalectví z Vamberka a Orlických hor realizovaná ve spolupráci s MGOH, JUDr. Martinem Karešem, a Náprstkovým muzeem asijských, afrických a amerických kultur.

Krom výstavních projektů se uskutečnily také oblíbené doprovodné kulturní programy. Prvním z nich byla Muzejní noc konaná jako tradičně koncem května. V roce 2022 byl jejím tématem western. Návštěvníci si užili příjemnou atmosféru s country kapelou Old horse, taneční skupinou Womens z Rychnova nad Kněžnou a promítáním filmu Limonádový Joe. V letních měsících proběhla i charitativní tvořivá dílna Adoptuj panenku zachrániš dítě, pořádaná pod záštitou Českého výboru UNICEF. Muzeum

krajky bylo zapojeno i do Dne architektury organizovaného městem Vamberk. V jeho rámci si návštěvníci prohlédli mimo jiných staveb i budovu Muzea krajky, tzv. Bednářovu vilu od architekta Oldřicha Lisky. Odborný komentář zajistil architekt Martin Kožnar. Vrcholem kulturního programu v Muzeu krajky Vamberk bylo Mezinárodní setkání krajkářek, které se konalo ve dnech 24. – 26. 6. 2022. Bohatý kulturní program organizovaný ve spolupráci

s Městem Vamberk, Městským klubem Sokolovna, Krajkářskou školou Vamberk, Knihovnou Vamberk a Římskokatolickou farností Vamberk byl zahájen mezinárodní výstavou krajek v Městském klubu Sokolovna. V rámci slavností proběhly také módní přehlídky Krajkářské školy a módní přehlídka spojená s výstavou Emílie Paličková a pokračovatelé, která se uskutečnila na venkovní scéně Muzea krajky. Na tuto přehlídku navázal komponovaný večer věnovaný zakladateli krajkářské tradice ve Vamberku Magdaleně Grambové. Ten byl spojením historické přednášky Bohumíra Dragouna,

Obrázek 23 Z výstavy Emílie Paličková a její pokračovatelé.

divadelní hry speciálně napsané pro tuto příležitost starostou města panem Janem Rejzlem v podání místního divadelního spolku Zdobničan a šermířského vystoupení královéhradecké skupiny scénického šermu Corporal. Mezinárodní setkání krajkářek bylo také spojeno s jubilejním X. Bienále české krajky, tedy soutěžní přehlídkou krajkářské tvorby. Soutěžní práce byly vystaveny ve sportovní hale ve Vamberku, kde byly k vidění až do 31. 7. 2022.

Orlická galerie

Orlická galerie (OG) nalézající se v prostorách druhého poschodí Kolowratského zámku v Rychnově nad Kněžnou je od roku 2002 pracovištěm MGOH. V prostorách OG jsou jak stálé expozice, tak i výstavní prostory vyhrazené krátkodobým výstavám. Expozice i výstavní prostory jsou vzhledem k stavebně technickým možnostem budovy a ekonomice provozu zpřístupňovány pouze v jarních, letních a podzimních měsících. Od roku 2018 jsou k prostoru Orlické galerie přičleněny také Hlavní výstavní prostory MGOH.

Orlická galerie a Hlavní výstavní prostory doznaly v roce 2022 mnoha změn. Pravděpodobně nejvýznamnější z nich bylo vytvoření nového Muzejního ateliéru sloužícího jako zázemí edukačních programů (viz. kapitola ostatní). V prostorách muzea a v menší míře i v galerii došlo k také nainstalování závěsného systému, jež ulehčí a současně zrychlí instalaci a výměnu proměnných výstav.

V uplynulé sezóně bylo v hlavních prostorách uspořádána atraktivní výstava z historie dětských kočárků, která byla z velké části zapůjčena ze soukromé sbírky manželů Holáskových. Současně byla v muzeu také instalována jedna mikrovýstava,

věnovaná sbírkovým předmětům. Tentokrát byla vystavena uniforma příslušníka Chasseur Britanniques.

Orlická galerie kromě dlouhodobé výstav věnované malířům Orlických hor a Podorlicka zrealizovala dalších 12 krátkodobých výstavních projektů, jež se uskutečnily ve třech výstavních termínech (viz níže). Do programu Orlické galerie byly zařazeny také Filmové večery, které návštěvníky a milovníky filmů seznámily s klasickými a výjimečnými díly filmové a vizuální tvorby, související s prací a literární činností Karla Poláčka, ale také s významnou českou animační tvorbou 40. až 60. let 20. století.

Výstavní sezóna 2022 proběhla řádně. Několik výstav bylo nutno flexibilně pozměnit či nahradit, neboť ze strany autorů či aktérů byly zrušeny. Konkrétně plánovaná výstava, v Galerii za zdí, prací studentů Střední uměleckoprůmyslové školy Ústí nad Orlicí byla nahrazena prodloužením předcházející výstavou. Taktéž výstava plánovaná na podzimní termín do stejného výstavního prostoru, byla nahrazena rozšířením výstavy, probíhající v přílehlé výstavním prostoru mramorového sálu –

Obrázek 24 Vernisáž podzimního cyklu výstav v Orlické galerii.

Martin Čada / Stíny a jiné veraikony. Poslední projekt byl také alternací za výstavu Vladimíra Vély. K výstavám byly připraveny tiskoviny: plakát, pozvánka nebo i samoobslužné edukační listy. K dlouhodobé expozici věnované malířů Orlických hor a Podorlicka a také k Orlickému salónu '22, byly vydány obsáhlejší skládačky (plakát, pozvánka a tiskovina k výstavě), které byly realizovány za finanční podpory firmy Ekospol, s. r. o. Další tiskoviny byly z velké části realizovány vlastními silami a prostředky. Plakáty k výstavám byly realizovány na

mobil nazvaný Krajina ve stoupání od Vladimíra Hanuše, sedm kreseb od Dagmar Junek Hamsíkové, které se váží k pobytům autorky v Říčkách. Za zmínku stojí i malba Tomáše Pilaře, jež svojí poetičností, náladou navazuje a tematicky na dílo Antonína Hudečka - Roztoužený faun. Výjimečný a štědrý byl dar 5-ti uměleckých děl malíře Karla Kolínského, který věnovaly jeho dcery MUDr. Jana Kolínská, CSc. a RNDr. Jiřina Kolínská, CSc. Nelze opominout ani další dary do sbírky a to: Dar Heleny Horákové (16 ilustrací k dílu K. Poláčka), dar Na-

Obrázek 25 V rámci programu Orlické galerie se uskutečnily i oblíbené filmové večery ty se za příznivého počasí odehrávaly pod širým nebem. V roce 2022 byla jejich hlavním tématem tvorba rychnovského rodáka Karla Poláčka.

vlastním zařízením velkoplošným plotru značky Hewlett-Packard.

Sezónní expozice Orlické galerie představila salonním způsobem rozmanitost a bohatost umělecké produkce od počátku 20. století až po současnost. Přínosem bylo také poukázat na zobrazovaná témata, která jsou aktuální i dnes a výtvarníci, umělci se jim stále věnují.

Na základě dlouhodobé koncepce se podařilo naplňovat i akviziční program Orlické galerie. Do sbírky byla získána nákupem unikátní díla:

dačního fondu Věry Jičínské, Dany Laichterové a Jiřího Görnera čítající celkem 28 maleb Dany Görnerové a 3 kresby Prokopa Laichtera, dále dva dary Dr. Karla Jaroše (grafika Robina Kaloče a malba od Vlastimila Beneše) nebo dvě malby Václava Formánka, které darovaly Technické služby Rychnov nad Kněžnou a v neposlední řadě dar od paní Pelikánové, která věnovala práci V. Seidla. Autorský dar Tomáše Pilaře jednoho obrazu.

Sýpka -

Muzeum Orlických hor

Sýpka - Muzeum Orlických hor vznikla v roce 2013 jako externí pracoviště MGOH v Rokytnici v Orlických horách. V jejích prostorách je umístěna stálá expozice nazvaná "Přírodou za řemesly Orlických hor". Expozice se nachází v nově zrekonstruované budově historické sýpky z poloviny 19. století. Architektonické řešení navržené architektem P. Šudou z Hradce Králové nápaditě snoubí historické stavební konstrukce s moderními materiály jako je sklo a kov. Výtvarné řešení expozice navrhl architekt J. Horský a vlastní realizaci dle scénáře připraveného pracovníky MGOH a CHKO Orlické hory provedla společnost Výstavní realizace Praha.

Cílovou skupinou expozice umístěné ve všech třech patrech budovy jsou zejména rodiny s dětmi. Tomu je uzpůsoben jak interiér, tak obsah a způsob instalace exponátů. Nosnou myšlenkou této expozice je zejména vztah člověka a krajiny a jejich vzájemné interakce. Ve vazbě jsou zde proto prezentovány jak lokální zdroje surovin, tak historická

řemesla na nich závislá. Opomíjen není ani environmentální aspekt. Proto je poukazováno kupříkladu na život ve specifických biotopech vznikajících na základě lidské činnosti, jako jsou kosené louky, pole či intravilány měst a vesnic. Nejvýraznějším prvkem expozice je 9 m vysoký model biotopu osazený 55 druhy preparovaných ptáků, který prochází skrz všechna patra budovy. Samozřejmým doplněním návštěvnického zážitku je také množství audiovizuální techniky. Jejím úkolem je jak prosté zprostředkovávání informací, tak přilákání a zaujetí zejména dětských návštěvníků.

Stálá expozice je ze své podstaty atraktivní zejména pro návštěvníky kteří ji ještě nenavštívili. I přes to, že se část návštěvníků vrací pravidelně, je nutné v rámci provozu expozice organizovat i nejrozličnější krátkodobé výstavy a doprovodné programy, které by motivovaly veřejnost k opakovaným návštěvám. Cílem je zejména zapojit muzeum do místní komunity tak aby se stalo zcela samozřejmou součástí kulturního života města. Pracovníky

Obrázek 26 Mimo pořádání vlastních kulturních programů se muzeum Sýpka zapojuje i do dalšího kulturního života města Rokytnice v Orlických horách. Jednou z tradičních akcí je například Rokytnický masopust organizovaný Městským informačním centrem.

Obrázek 27 Z vernisáže výstavy *Grafiky Stanislava Janigy*.

expoze Sýpka jsou tak každoročně pořádány nej-
různější pravidelné i jednorázové akce.

Expozice Sýpka se v roce 2022 po dvou tur-
bulentních letech způsobených pandemií Covid 19
vrátila ke své standardní otevírací době a realizaci
kulturního programu v plném rozsahu. Návštěvníci
si proto mohli užít množství přednášek a besed na

nejrůznější témata. Vrátily se i tradiční tvořivé dílny
a kulturní programy. Velkého ohlasu se opět do-
čkaly Velikonoce v Sýpce. Ty však v roce 2022 ne-
byly pouhou připomínkou oblíbených českých tradi-
cí, ale reagovaly také na tragický konflikt na Ukra-
jině, který přinesl i do Rokytnice velké množství
uprchlíků, především žen a dětí. Program tak byl
částečně zaměřen i na ně s ambicí poskytnout jim
alespoň drobné rozptýlení ale i představení České
kultury a tradic. Během programu tak byla v Sýpce
i rodilá mluvčí, která návštěvníkům z Ukrajiny po-
máhala překonat ostych a jazykovou bariéru. Vel-
kého zájmu se dočkal také druhý ročník Muzejní ka-
várny, která byla tentokrát tematicky zaměřená na
čokoládu. Na jaře pak proběhla environmentálně la-
děná dílna „Hmyzí hotýlky“ a tradiční Muzejní noc.
V letních měsících byla v Sýpce uspořádána výstava
prací rokytnického rodáka Stanislava Janigy ne-
soudící prostý název *Grafiky Stanislava Janigy*. Ne-
chyběly ani podzimní tvořivé dílny zaměřené na
propagaci národních zvyků a tradic spojených
s tímto obdobím. Nechyběly tak oblíbené Dušičky
v Sýpce ani výroba draků a adventních věnců. Kul-
turní program v Sýpce byl zakončen obnoveným Vá-
nočním jarmarkem u muzea Sýpka, který byl stejně
jako v minulých letech pořádán ve spolupráci
s Městským informačním centrem v Rokytnici v Or-
lických horách. Bohatý program jarmarku, zakon-
čený ohňovou show v podání Královéhradecké
žonglérské skupiny Ascarya, si nenechalo ujít více
než 500 návštěvníků.

Obrázek 28 Loutkové představení *Divadélka muzejní kufr* v rámci oblíbených *Dušiček* v Sýpce nesloužilo
pouze k pobavení ale díky svému námětu i seznámilo diváky s Irskou legendou o Jackovi a Dáblu, která
vysvětluje starý zvyk dlabání luceren.

Synagoga – panátník Karla Poláčka

Synagoga v Rychnově nad Kněžnou je jednou z památek připomínajících existenci židovských komunit, které až do 2. sv. války žily na několika místech v Podorlicku. V jedné z židovských rodin v Rychnově n. Kn. se v roce 1892 narodil a zde i vyrůstal budoucí spisovatel a novinář Karel Poláček (1892-1945), mj. autor knihy *Bylo nás pět*.

Životu a dílu Karla Poláčka, ale i situaci židovských komunit na Rychnovsku, byla věnována expozice umístěná v budově rychnovské synagogy. Tato expozice byla vybudována pracovníky Památníku národního písemnictví v Praze a Židovského muzea v Praze za pomoci pracovníků muzea a tehdejší Okresní knihovny.

V současné době je běžný návštěvnický provoz této expozice z ekonomických důvodů smluvně zajišťován Městem Rychnov nad Kněžnou a pracovníky místního IC. MGOH pak zajišťuje průvodcovské služby pro větší skupiny a náročnější návštěvníky.

Kromě toho je synagoga také využívána jako přednáškový a koncertní sál ve kterém se každoročně koná několik akcí tohoto druhu pořádaných jak muzeem, tak městem Rychnov nad Kněžnou. V roce 2022 se zde tak uskutečnil již třetí cyklus populárně vědných přednášek Vědecké čtvrtky v synagoze. V rámci tohoto cyklu jsou do synagogy

zváni přední čeští odborníci a popularizátoři vědy či odborníci spjatí s Rychnovskem. Během posledního ročníku si tak návštěvníci mohli vyslechnout přednášku archeologa Bohumíra Dragouna o výzkumu Vambereckých mumií, vysokoškolského pedagoga Radomíra Tichého, který referoval o experimentech s pravěkou mořeplavbou či fenomenálního řečníka a odborníka na kosmonautiku z Technického muzea v Brně Tomáše Příbyla. Divácky velmi atraktivním vyvrcholením celého cyklu pak byla science show v podání brněnského Údif – Úžasné divadlo fyziky.

Výjimečnou akcí spjatou se synagogou a židovským etnikem v Rychnově n. K. bylo také položení kamenů zmizelých. Ty mají za úkol na každodenní bázi upozorňovat na tragédii holokaustu a utrpení obyčejných lidí. V rámci pietního aktu a představení kamenů zmizelých byly připomenuty osudy šestnácti vybraných obyvatel Rychnova nad Kněžnou, kteří zahynuli v koncentrační táborech či na pochodech smrti. Mezi jinými tak byl připomenut i spisovatel Karel Poláček a jeho rodina.

Synagoga v Rychnově nad Kněžnou se také již poněkolkáté zapojila do Dne židovských památek, v jejímž rámci byla mimořádně otevřena mimo standardní otevírací dobu.

Obrázek 29 Jeden z tzv. Kamenů zmizelých položených jakožto připomínka obětí holokaustu v roce 2022 v Rychnově nad Kněžnou.

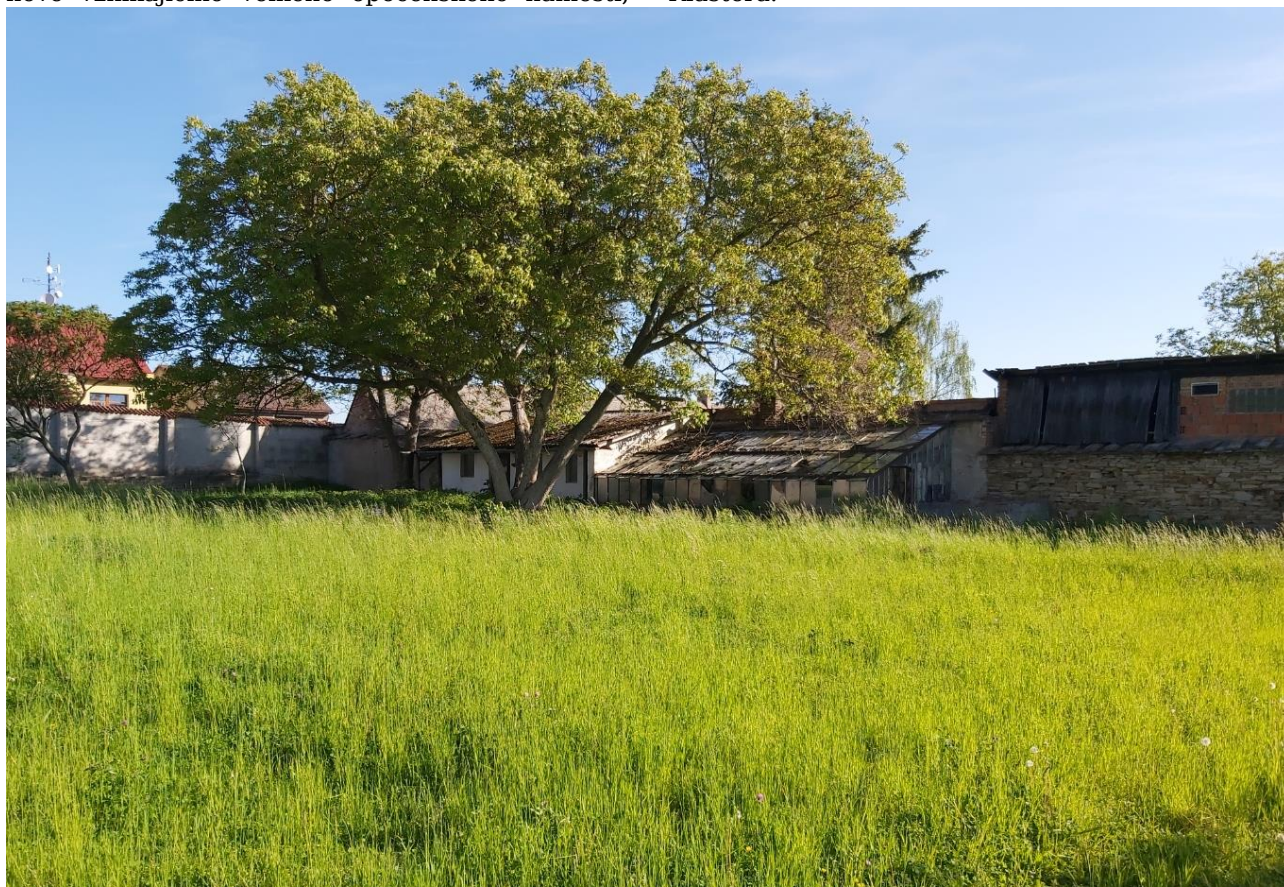
Kláster Opočno

Bývalý kapucínský klášter v Opočně je nemovitou kulturní památkou ČR s bohatou historií. Hlavní devizou opočenského kláštera je jeho poloha a prozatím skrytý kulturně-historický potenciál. „Genius loci“ kláštera a zahrady vytváří nezaměnitelnou atmosféru místa, která i dnes osloví každého, kdo chce a umí naslouchat. Hradební zeď evokuje ohraničený ráj na zemi, vzbuzuje iluzi chráněného místa, kde se takřka zastavil čas. Je ideálním místem k odpočinku, zastavení a zamyšlení. Ojedinelý raně barokní komplex, postavený v letech 1676-77 Bernardem Minellim je situován do východního rohu náměstí. Prostá a typická kapucínská architektura 17. století byla po požáru v roce 1733 nejen opravena (1733-1735–z této doby pochází i vnitřní zařízení kostela), ale následně doplněna přístavbou křížové chodby a mariánské kaple (1761). Komplex kostela a kapucínského kláštera byl první stavbou nově vznikajícího velkého opočenského náměstí,

dnes Kupkova, dříve Kapucínského náměstí (Opočenská kronika). Spojitost těchto komponentů dává dohromady jedinečné místo, které je velkolepé a intimní zároveň, velkorysé a svým způsobem prosté.

Dne 1. 11. 2022 byla tato památka z rozhodnutí zřizovatele svěřena do správy MGOH. Důvodem k tomu byl záměr Královéhradeckého kraje zpřístupnit zahrady kláštera veřejnosti, aby zde mohl být realizován projekt komunitní zahrady, jehož financování se podařilo zajistit prostřednictvím tzv. Norských fondů.

V závěru roku tak zde probíhaly první přípravné práce směřující k výše vytýčenému cíli. Došlo ke všem nezbytným administrativním úkonům spojeným s převodem areálu na nového provozovatele. Zajištěny byly také přepisy dodávek energií a vody. Již v závěru roku pak probíhala jednání se zástupci zřizovatele o možném budoucím směřování Kláštera.

Obrázek 30 Pohled do prostoru budoucí komunitní zahrady v areálu bývalého kapucínského kláštera v Opočně.

Drobné expozice a dlouhodobé zápůjčky

Muzeum a galerie Orlických hor provozuje kromě tří rozsáhlých stálých expozic i několik stálých expozic menšího rozsahu. Jejich provoz je zpravidla zajišťován cizími subjekty či jsou provozovány MGOH v bezobslužném režimu.

Aby se zamezilo poškození, ztrátě či jině újmě, jsou všechny zapůjčené sbírkové předměty v těchto expozicích pravidelně kontrolovány pracovníky MGOH.

Utzův mechanický betlém

Betlém je dílem rodáka z Olešnice v Orlických horách Josefa Utze, který jej vytvořil v 1. polovině 20. století. Unikátní je zejména svou mechanizací, díky níž se nepohybují pouze figury samé, ale také jejich končetiny.

Betlém je od roku 1967 součástí sbírek MGOH. Svého zpřístupnění se dočkal 30. 4. 2000 u příležitosti konání jednoho z Olešnických majálesů.

V posledních letech prošel betlém sérií restaurátorských zásahů, které mu navrátily původní funkci i vzhled.

Utzův mechanický betlém je jakožto dlouhodobá výpůjčka zpřístupněn v prostorách Obecního úřadu v Olešnici v Orlických horách, přičemž obec zajišťuje i jeho provoz.

Soukenický betlém

Soukenický betlém je souborem figur a kulis vyřezaných z lipového dřeva známou regionální řezbářkou Jarmilou Haldovou. Svůj název dostal podle zobrazení různých fází výroby sukna, čímž odkazuje na významnou soukenickou tradici Rychnova nad Kněžnou. V současné době obsahuje betlém 87 figur a stále je doplňován novými kusy.

Součástí sbírek je tento betlém od devadesátých let dvacátého století, kdy byl zakoupen muzeem.

Od ledna 2012 je betlém dlouhodobě zapůjčen Městu Rychnov nad Kněžnou, které jej zpřístupňuje v prostorách městského úřadu.

Památník Karla Plachetky

Památník Karla Plachetky je výstavním depozitářem ucelené ornitologické sbírky obsahující zástupce 255 ptačích druhů. Sbíрка je výsledkem

celoživotní práce Karla Plachetky (1877-1961), rodáka z Bedřichovky v Orlických horách, spoluzakladatele a činníka Československé ornitologické společnosti a mnoha dalších ornitologických spolků a organizací. Ten v roce 1939 daroval svou cennou ornitologickou sbírku městu Rychnovu nad Kněžnou.

Expozice byla zpřístupněna v prostorách bývalých rychnovských kasáren v roce 1999. I přes to, že se od doby svého vzniku stala vyhledávaným cílem, školních výprav i jednotlivých návštěvníků, po více než dvaceti letech provozu již začala vykazovat jisté zastarání. Na rok 2020 proto byla naplánována její revitalizace. Expozice byla kompletně zrevidována, přičemž byl proveden generální úklid, kontrola stavu a očištění vystavených preparátů. Expozice byla doplněna novými revidovanými a aktualizovanými texty, přičemž byla doplněna o nové edukativní a herní prvky, které doposud postrádala.

Rychnovsko na historických fotografiích

Drobná expozice historických fotografií byla pro návštěvníky připravena v budově bývalých kasáren v Rychnově nad Kněžnou. Jedná se o pozůstatky výstavy, která probíhala v 90. letech na rychnovském zámku. Nedávnou historii města zde připomíná celkem 228 fotografií. Nejstarší z nich pocházejí z 19. století, nejnovější pak z konce 2. světové války. Do muzea se přitom dostaly různou cestou. Větší část tvoří fotografie od rychnovského fotografa Františka Šmiky, který zaznamenával město a jeho okolí na přelomu 19. a 20. století.

Vystavené fotografie zobrazují jak centrum města, tak některé jeho okrajové části. Místním obyvatelům, ale i širšímu okolí připomínají mimo jiné místa, která už v Rychnově dávno nejsou. Jsou na nich například celé ulice, které byly zbourány při stavbě sídliště Na Trávníku.

Snímky v expozici zaznamenávají kromě běžného života lidí, kteří v na Rychnovsku žili před námi, i důležité historické události, jako oslavy osvobození v roce 1945. Mezi nejzajímavější patří fotografie, na které rychnovští obyvatelé 28. října 1918 na Starém náměstí slavnostně zapalují rakouské znaky a portrét císaře. Zachycena je i návštěva prezidenta Masaryka či požár piaristického

gymnázia. Tyto staré snímky si jistě zaslouží pozornost i určitou pietu.

Vzhledem k tomu, že byla tato výstava návštěvníkům přístupná několik desítek let, došlo již k jejím morálnímu, a především technickému zastarání. Z tohoto důvodu byla v závěru roku 2019 expozice pro veřejnost uzavřena a kompletně rekonstruována, přičemž došlo i k výrazné obsahové obměně a doplnění. Výrazně rozšířená výstava byla v roce 2020 doplněna o obsáhlé katalogy fotografií pro zájemce o hlubší studium historických fotografií.

Opočno v zrcadle času

Expozice nazvaná Opočno v zrcadle času byla v roce 2018 vytvořena ve stejnojmenném městě. Expozice vznikla na základě spolupráce města a MGOH v domě č. p. 55, který je nejstarším stojícím měšťanským domem ve městě. U příležitosti připomínky 950. výročí od první písemné zmínky o městě tak návštěvníci dostali možnost seznámit se s jeho dějinami. Expozice se zaměřuje zejména na nejstarší dějiny města, kdy zastávalo v rámci českých zemí pozici významného opěrného bodu kontrolujícího cestu do Kladska a dále do

Polska. Zcela samostatnou vrstvou expozice je část věnovaná budově, v níž je expozice instalována. Stavba samotná se díky svému stáří a stavu dochování stává jedinečným exponátem, který k návštěvníkům promlouvá svým specifickým jazykem. Expozice byla vytvořena pracovníky MGOH a otevřena slavnostní vernisáží dne 13. 7. 2018. Město Opočno se zavázalo k jejímu provozování, přičemž MGOH bude zajišťovat odborný servis.

Ostatní dlouhodobé zápůjčky

Krom výše zmíněných rozsáhlejších souborů sbírkových předmětů zapůjčilo MGOH dlouhodobě i několik méně rozsáhlých kolekcí. Ty tvoří buď samostatné drobné výstavy či slouží jako součást cizích rozsáhlejších expozic. Významnější z nich jsou zmíněny v následujícím textu.

V interiéru zámku v Potštejně jsou dlouhodobě zapůjčeny obrazy rodiny Chamaré a několik kusů historického nábytku a textilu.

V Kostelci nad Orlicí, v prostorách tzv. Nového zámku, jsou dlouhodobě zapůjčeny archeologické nálezy mající vztah k městu.

Poslední významnější dlouhodobá zápůjčka se nalézá v Domku F. L. Věka (Heka) v Dobrušce.

Obrázek 31 Památník Karla Plachetky.

Kulturně vzdělávací činnost

Výstavnictví je historicky neoddelitelně spjato s existencí muzejních pamětových institucí, které často vznikaly právě v důsledku touhy vystavovat pamětihodnosti či kuriozity. Tvorba a zpřístupňování expozic a výstav tak patří k základním úkolům drtivé většiny muzejních institucí. Nejinak je tomu i v případě MGOH. Mimo několika stálých expozic v přímé správě a tří provozovaných ve spolupráci s místními municipalitami uspořádalo rychnovské muzeum 31 krátkodobých výstav, z toho 29 vlastních a dvě přejaté. Kromě bylo do jiných institucí z portfolia pěti putovních výstav uskutečněno 8 zápujček.

Výstavy

Hlavní výstavní prostory

Hlavní výstavní prostory MGOH určené pro krátkodobé výstavy se nalézají v druhém patře Kolowratského zámku v Rychnově nad Kněžnou.

Kočárky. Dětské a loukoťové kočárky 1860 - 1960

Termín: 30. 4. - 30. 10. 2022

Autor: Pavla Bláhová, Martina Dostálová

Umístění: Hlavní výstavní prostory MGOH

Výstava představila unikátní výběr historických kočárků ze soukromé sbírky manželů Holáskových. Nejstarší exponát pocházel z roku 1860 a jádrem sbírky byly velmi ceněné exponáty z období secese. Ve výběru byly zastoupeny kočárky loutkové, dětské sportovní i hluboké, dvojkombinace, trojkolky i saně. Součástí výstavy doplňující téma byly dobové nabídkové katalogy, dětské hračky, upomínkové předměty na křest a historické podobanky. Většina vystavených kočárků pocházela z českých zemí a byly zde zastoupeny i dvě největší továrny zaměřené na jejich výrobu, Liberta Mělník a Hiko Duchcov.

Výstava byla doplněna bohatou fotografickou dokumentací především z archivu Muzea a galerie Orlických hor. Snímky byly vybrány s ohledem na regionální charakter a návštěvník tam mohl sledovat proměňující se dětskou módu, různé typy kočárků a historickou tvář měst a vesnic.

Součástí výstavy byla samostatná instalace nazvaná Návrat ze křtin. Scéna zachycovala prostředí venkovské domácnosti s bohatě protřeným stolem, matku s novorozencem a kmotru. Na stole byly vystaveny nezbytné předměty vztahující se ke křtu - svíce, křestní vínek, růženec a

modlitební knížka. Nechyběla ani tradiční nádoba tzv. koutňák, hrnec na slepičí vývar pro matku v šestinedělí. Světnice byla vybavena malovaný nábytkem z pozůstalosti rodiny Kubíčkových ze Slatiny nad Zdobnicí, ze které pochází významní umělci bratři Leoš a Josef Kubíčkovi.

Samotná výstava kočárků byla díky bohatým textilním sbírkám muzea doplněna o cenné dětské kojenecké oblečení a křestní soupravy. Na tomto dětské prádlo jsou náročné výšivky, paličkované krajky či jemné tyly. Byly prezentovány i exkluzivní sbírkové předměty z rodu Kolowratů nebo rodiny přední české výtvarnice Milči Eremiášové.

Uniforma příslušníka Chasseurs Britanniques

Termín: 25. 6. - 30. 10. 2022

Autor: Pavla Bláhová, Martina Dostálová

Umístění: Hlavní výstavní prostory MGOH

Jako již tradičně byla v rámci hlavních výstavních prostor zpřístupněna mikro-výstava, upozorňující na vybraný unikát ze sbírek MGOH. V tomto roce byla prezentována zrestaurovaná uniforma příslušníka Chasseurs Britanniques. Jednalo se o britský prapor zahraničních dobrovolníků bojujících proti Napoleonově armádě. Prezentace byla doplněna studií vztahující se k historii a původu kabátce, doplněná fotodokumentací a detailními snímky uniformy.

Orlická galerie

Rok v Orlických horách

Termín: 29. 4. - 31. 10. 2022

Autor: Vlastislav Tokoš

Umístění: Sály severního křídla Kolowratského zámku

Sezónní dlouhodobá expozice představí významná díla sbírky Orlické galerie, ale i práce, které nejsou veřejnosti tak známé v zajímavých tematických a historických souvislostech. V letošním roce prostřednictvím uměleckých děl bude možné sledovat proměnu krajiny regionu v různých ročních dobách, proměnách počasí i jak sezónní činnost lidí proměňovala její náladu. Stěžejním dílem celé výstavy bude obdivuhodný a unikátní cyklus Slatinský rok od Miloslava Holého, který se v roce 2021 podařilo zakoupit díky štědré dotaci Ministerstva kultury ČR a za přispění Královéhradeckého kraje.

Karel Kolínský (1897-1992)

Termín: 29. 4. - 12. 6. 2022

Autor: Vlastislav Tokoš

Umístění: sály západního křídla Kolowratského zámku

V roce 2022 uplyne 125 let od narození malíře a profesora kresby na Pedagogické fakultě Karlovy Univerzity v Praze a na Lidové škole umění Karla Kolínského. Akademický malíř prožil většinu svého aktivního života ve Velké Chuchli, ve vile ve Starolázeňské ulici, ale jeho život je také spjat s obcí Pěčín v podhůří Orlických hor, kam dojížděl na léto a tvořil. Odsud podnikal své výlety do pleneru, kde jsme ho do pozdního věku mohli sledovat při práci u stojanu a s paletou. Jeho dílo je pro-

Autor: Vlastislav Tokoš

Umístění: grafický kabinet, chodba západního křídla Kolowratského zámku a dětská galerie I a II

Daisy Mrázková (1923–2016) patří svojí tvorbou k výtvarníkům, kteří jsou neodmyslitelně spjati s autorskou knihou. Její práce zná několik generací malých i velkých čtenářů. Kdo by neznal knihy, jako Neplač, muchomůrko, Auto z pralesa, Haló, Jácíčku nebo Medvěd Flora či Písně mravenčí chůvy, v nichž otevírá dětem zvláštní svět živých bytostí, lidí a zvířat, nadaných schopností vzájemné komunikace. Nicméně se setkáme v její výtvarné činnosti i s volnou tvorbou, a to nejen grafickou či

Obrázek 32 Z vernisáže jarního cyklu výstav v Orlické galerii.

dchnuto neutuchajícím zájmem se zlepšovat a nedílně je propojeno s vjemy, které dílo v průběhu let ovlivňovaly. Ať už to byla z počátku reakce na první světovou válku, nebo později rodina, od které cítil velkou podporu, či osobitý vztah k pomalu mizející krajině svého domova, to vše v kombinaci se zájmem o hudbu nelze při vnímání díla Karla Kolínského pominout. Výstava připomene tuto jedinečnou tvorbu, která je spjata i s naším regionem, ale také představím menším výběrem dar umělcova díla, který věnovaly do sbírky Orlické galerie dcery malíře Jiřina a Jana Kolínských.

Daisy Mrázková / výběr z ilustrační a volné tvorby

Termín: 29. 4. – 12. 6. 2022

portrétní nebo malířskou. Výstava výběrem děl z rodinného archivu představí právě obě polohy této nezapomenutelné umělkyně.

Tomáš Pilař / Písně faunů

Termín: 29. 4. – 12. 6. 2022

Autor: Vlastislav Tokoš

Umístění: mramorový sál jižního křídla Kolowratského zámku

Mladý talentovaný malíř Tomáš Pilař (*1979) žije mimo velká centra v Podlažicích u Chrudimi, kde se věnuje farmaření. Svěbytný životní styl a okolní krajina podmiňuje jeho malířskou tvorbu. Jeho intuitivně vnímané krajiny z blízkého okolí jsou se zápallem a energicky zobrazovány na

jeho plátnech. V nejnovějších malbách se objevují figury, jež jsou bytostně spjaty se známou krajinou a jsou jakýmsi filozofickým a symbolickým východiskem uměleckého názoru malíře.

Můj plakát / výstava studentů grafického designu SUPŠ Uherské Hradiště

Termín: 29. 4. – 21. 8. 2022

Autor: Vlastislav Tokoš

Umístění: Galerie za zdi

Počátky historie SUPŠ v Uherském Hradišti souvisejí s existencí bývalé Školy umění ve Zlíně, která byla založena v roce 1939 firmou Baťa. Ve škole byly prosazovány moderní koncepce výuky poučené progresivními tendencemi evropského meziválečného uměleckého školství - Gropiova Bauhausu, či moderního utilitárního pojetí amerických škol. Škola umění v té době poskytovala výtvarné vzdělání téměř na úrovni vysokoškolského studia a podporovala tak růst mladých výtvarných talentů i v době války. V roce 1952 škola přesídlila do Uherského Hradiště a na vynikající tradici Školy umění ve Zlíně nejenom těsně navázala, ale snažila se ji nadále prohlubovat a rozvíjet. Výstava představí práce jednoho z výtvarných oborů, jež se zabývá grafickým designem. Odborná činnost zmíněného oboru bude prezentována zejména plakáty věnovanými festivalům, umělcům či institucím.

Konfrontace / práce pedagogů a studentů Katedry výtvarné kultury a textilní tvorby PdF UHK

Termín: 2. 6. – 21. 8. 2022

Autor: Vlastislav Tokoš

Umístění: sály západního křídla Kolowratského zámku

Katedra výtvarné kultury a textilní tvorby připravuje budoucích pedagogické pracovníky pro oblasti výtvarné výchovy, výtvarné kultury, textilní tvorby a grafického designu a dále pak i odborníky z řad příbuzných profesí (např. arteterapie pro budoucí sociální pracovníky). Výuka výtvarných předmětů se realizuje prostřednictvím kresby, malby, prostorové, grafické a textilní tvorby, multimédií, fotografie, videoartu a dalších. Výstava především představí umělecká díla pedagogických pracovníků a jejich vzdělávací postupy.

Věra Jičínská / V dobré společnosti

Termín: 25. 6. – 21. 8. 2022

Autor: Vlastislav Tokoš

Umístění: grafický kabinet a chodba západního křídla Kolowratského zámku

S dílem malířky Věry Jičínské se návštěvníci Orlické galerie pravidelně setkávají, ale málokdo tuší, jací lidé, zejména umělci, se v jejím okolí pohybovali a přímo či nepřímo její tvorbu usměrňovali, inspirovali či komentovali. Výstava představí právě významné osobnosti kulturního a společenského

života, v jejichž společnosti se pohybovala tato oceňovaná umělkyně.

Martina Novotná a Kateřina Bláhová / VesMír

Termín: 25. 6. – 21. 8. 2022

Autor: Vlastislav Tokoš

Umístění: mramorový sál jižního křídla Kolowratského zámku

Malířka, která pochází z Ústí nad Orlicí a její dosavadní tvorba je s tímto regionem spjata, věnuje výstavu vesmíru. Některé obrazy se tematicky dotýkají hvězd a nekonečného prostoru, ale jsou také inspirované malou vesnicí (slovní hříčka Ves Míru), kde malířka tvoří. Její plátna a práce, dle teorií fraktálů a chaosu či dalších zákonitostí přírody, obsahují malé ve velkém a velké v malém. Malířskou tvorbu doplňují mozaiky Kateřiny Bláhové, která se zabývá vesmírem lidského těla.

Ilustrace k dílu Karla Poláčka I

Termín: 25. 6. – 21. 8. 2022

Autor: Vlastislav Tokoš

Umístění: dětská galerie I a II

K připomenutí 130. výročí narození významného rychnovského rodáka Karla Poláčka jsme zařadili i výstavy, jež připomenou jeho literární dílo ilustracemi nejen ze sbírky Orlické galerie.

Orlický salon '22 / Rudolf Černý malíř a galerista

Termín: 2. 9. – 31. 10. 2022

Autor: Vlastislav Tokoš

Umístění: sály a chodba západního křídla Kolowratského zámku

Doslova posledním žákem Otakara Nejedlého, jehož tvorba je spjata s Podorlickem, byl Rudolf Černý (1922–2013). Jeho cesta k umění nebyla snadná. Narodil se v Kostelci nad Orlicí v dělnické rodině. Vyučil se malířem pokojů u Františka Gutlebeny. Ve volných chvílích prohluboval svůj zájem o výtvarné umění a maloval v plenéru. Za II. světové války byl totálně nasazen na práci v Německu. Po osvobození z Porúří odešel ke strážní službě ve francouzském Verdunu. Vlastní tvorbě se mohl začít věnovat až po roce 1945. Když svůj boj o umění vybojoval a ukončil studia na pražské AVU (1951–1956), nastalo krátké období, kdy se malbě mohl věnovat. V roce 1965 byl požádán, aby vedl nově založenou Okresní galerii v Rychnově nad Kněžnou (dnes Orlická galerie pracoviště Muzea a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou). Na dlouhých čtrnáct let nebylo možné, aby se z pracovních důvodů malbě plně oddal. Proto mnoho jeho prací je spojeno s Kostelcem nad Orlicí, kde bydlel a rekonstruoval dům číslo 132. Právě motivy tohoto domu se objevují v Černého malbách. Výstava připomene tvorbu i činnost tohoto výjimečného člověka a výtvarníka.

Martin Čada / Stíny a jiné veraikony

Termín: 2. 9. – 31. 10. 2022

Autor: Vlastislav Tokoš

Umístění: mramorový sál jižního křídla a Galerie za zdí Kolowratského zámku

Mladý zlínský malíř představuje svoji aktuální malířskou tvorbu tematicky zaměřenou na mystérium lidského utrpení. Následně s danou malbou experimentuje a pracuje s ní v podobě otisků a kresebných dotyků. Vytváří tak z nich určitý artefakt.

České kvarteto / výstava u příležitosti 130. výročí od prvního koncertu v Rychnově nad Kněžnou

Termín: 2. 9. – 31. 10. 2022

Autor: Vlastislav Tokoš

Umístění: grafický kabinet

České kvarteto bylo české smyčcové kvarteto, které působilo v letech 1892 až 1934. Představovalo první stálý profesionální komorní soubor v českých zemích a bylo historickým mezníkem ve vývoji české komorní interpretace. Svou uměleckou úroveň si záhy získalo mezinárodní věhlas a stalo se světově úspěšným. Soubor byl sestaven ze čtyř studentů Pražské konzervatoře pod vedením jejího ředitele a profesora houslí Antonína Bennewitze a violoncellisty a profesora komorní hry Hanuše Wihana, který pocházel z Police nad Metují. Výstava nepřipomene jen tento hudební fenomén, ale i první koncert Českého kvarteta v Rychnově nad Kněžnou, který se konal 13. 11. 1892 a hudební těleso získalo svůj název.

Ilustrace k dílu Karla Poláčka II

Termín: 2. 9 – 31. 10. 2022

Autor: Vlastislav Tokoš

Umístění: dětská galerie I a II

K připomenutí 130. výročí narození významného rychnovského rodáka Karla Poláčka jsme zařadili i výstavy, jež připomenou jeho literární dílo ilustracemi nejen ze sbírky Orlické galerie.

Daisy Mrázková: Co by se stalo, kdyby...

Termín: 2. 9 – 31. 10. 2022

Autor: Vlastislav Tokoš

Umístění: Muzejní ateliér

V nových prostorách muzejního ateliéru byly nainstalovány kresby Daisy Mrázkové, stejně tak i v přilehlých prostorách, které sousedí s edukativní místností (ateliérem), byly nainstalovány ilustrace stejnojmenné autorky z knihy **Co by se stalo kdyby?**, které byly součástí samoobslužného edukativního interaktivního programu po celou výstavní sezónu.

Muzeum krajky Vamberk

Skleněné vitráže Miluše Čechové

Termín: 20. 11 2021 – 27. 2. 2022

Umístění: Výstavní sál

Autor: Martina Rejzlová

Pod rukama Miluše Čechové vznikají stoly, zrcadla, lampy, zahradní objekty a mnoho jiného. Její vitráže zdobí interiéry a exteriéry nejen u nás, ale i v Chorvatsku, Slovinsku, Itálii, Austrálii, Rakousku, Nizozemí či Francii. V roce 2008 byla také spoluautorkou knihy o tvorbě vitráží „Tvoříme ze skla“. Na její nové samostatné výstavě v Muzeu krajky Vamberk je ke zhlednutí výběr vitrážových obrazů, lamp, svícňů a mnoho dalších výrobků.

Emilie Paličková a pokračovatelé

Termín: 30. 4. – 28. 8. 2022

Umístění: Výstavní sál

Autor: Martina Rejzlová

Vyšší odborná škola textilních řemesel a Střední umělecká škola textilních řemesel v roce 2019 oslavila 100 let působení. Téměř od počátku své existence získala tato škola vůdčí výtvarnou osobnost v Emilii Paličkové, která zde působila mezi lety 1919 až 1946. Velice brzy dospěla k emancipaci krajky jako svébytnému uměleckému druhu. Významného úspěchu dosáhla v roce 1925 v Paříži na Mezinárodní výstavě dekorativního a průmyslového umění. Výstava byla věnována této osobnosti českého krajkářství ale i také další tvorbě pedagogů.

Poklady z cest krajkářky Anny Halíkové

Termín: 9. 6. – 31. 12. 2022

Umístění: Chodba III NP

Autor: Martina Rejzlová

Anna Halíková se textilním technikám věnuje od dětství a své znalosti si rozšířila a prohloubila během studia Dvouletého kurzu a Střední uměleckořemeslné školy při Školském ústavu umělecké výroby v Praze, kde také posléze několik let pracovala v Odborně metodickém úseku. V té době realizovala řadu návrhů současných výtvarníků. Cesta Anny Halíkové jako krajkářky je pozoruhodná i tím, že postupně přešla od moderní ručně paličkované krajky ke krajce historické a často se věnuje též rekonstrukci starých zapomenutých vzorů a jejich srovnávání s podobnými vzory z jiných evropských krajkářských regionů. Studovala italskou, španělskou, francouzskou, slovenskou a švédskou historickou krajkou a několik let spolupracovala při výzkumu kovových krajek ze sbírek Židovského muzea v Praze. S vlastní tvorbou začala v roce 1985. První práce byly jednoduché obrázky ze základních krajkářských vazeb – začátečníky, které měly oživit zaběhnutou výuku zaměřenou na

paličkování vzorníků. Postupně se její tvorba na-směřovala na šperky a oděvní doplňky, které byly úspěšně prezentované na výstavách a módních přehlídkách doma i v zahraničí. Dvakrát byly její práce nominovány do užšího výběru soutěžní přehlídky Bienále české krajky. Mezi její hlavní aktivity patří výuka ručně paličkované krajky, které se věnuje od roku 1993. V roce 1999 začala vydávat ve spolupráci s Alinou Jaškovou krajkářský časopis *Krajka* a také samostatné výukové soubory pro ručně paličkovanou krajku. V době před vstupem ČR do Evropské unie spolupracovala s Muzeem krajky ve Vamberku na mezinárodním projektu EU – BLEN (virtuální muzeum kraje na internetu), následovaly další dva úspěšné projekty EU v rámci programu Erasmus+. Podílela se také na realizaci mnoha výstav české moderní i historické krajky doma i v cizině.

Alois Kareš a vystěhovalectví z Vamberka a Orlických hor

Termín: 9. 9. – 30. 10. 2022

Umístění: Výstavní sál

Autor: Spolek přátel historie Vamberka

Spolek přátel historie Vamberka ve spolupráci s Muzeem krajky Vamberk, JUDr. Martinem Karešem a Náprstkovým muzeem asijských, afrických a amerických kultur připravil tuto výstavu o vambereckém rodákovi Aloisovi Karešovi, s jehož jménem byly spojeny osudy tisíců lidí, kteří se rozhodli hledat své štěstí v Americe. Jeho životní cesta byla na tehdejší dobu nezvykle pestrá, byl velkým

Obrázek 33 Z výstavy Alois Kareš, která byla v roce 2022 k vidění v Muzeu krajky Vamberk

podporovatelem českých a moravských spolků, novin, muzeí, divadel, škol nebo nemocnic.

Dotek krajky

Termín: 19. 11. 2022 – 19. 4. 2023

Umístění: Výstavní sál

Autor: Martina Rejzlová

Autorky patchworkových a šitých obrazů, patřící do klubu Bohemia patchwork, rády zahrnují do své tvorby různé textilní techniky a materiály. Ve Vamberku se prezentovaly kolekce, která návštěvníky seznámila s nejrůznějšími způsoby použití krajky nejen v quiltu.

Architektura v kraje

Termín: 9. 6. – 30. 9. 2022

Umístění: Chodba IINP

Autor: Spolek šité krajky Chomutov, Slávka Brůnová, Martina Rejzlová

Výstava vznikla při příležitosti oslav výročí 20 let vzniku Klubu šité krajky při Oblastním muzeu v Chomutově. Klub vznikl v roce 2000 jako volné pokračování workshopu k autorské výstavě Slávky Brůnové "Nápovědi", která se také od počátku o činnost a výuku stará. Počet členek klubu v průběhu trvání kolísá od 10 po 20. Některé krajčářky jsou klubu věrné od samého založení, některé se naučí techniku šité krajky a odejdou.

Sýpka – Muzeum Orlických hor

Grafiky Stanislava Janigy

Termín: 3. 9. – 30. 11. 2022

Umístění: Sýpka – MOH, první patro

Autor: Stanislav Janiga

Autorská výstava představila průřez prací trutnovského výtvarníka a pedagoga s kořeny v Rokytnici v Orlických horách Stanislava Janigy. Ve tvorbě tohoto autora se prolíná přemýšlivá hravost s materiálovou rozmanitostí a tvarovou čistotou. Jeho linoryty vytvářené skládáním a vrstvením opakujících se prvků do (a)symetrických obrazců je inspirována přírodou, duchovnem a literaturou.

Putovní výstavy a výstavy mimo prostory MGOH

Karel Poláček 1892 - 1945

Umístění: Rychnov nad Kněžnou, Havlíčkova Ulice (pěší třída před městským úřadem)

Autor: Martina Dostálová, Mikuláš Heinrich

Krajčářství na Vamberecku

Umístění: Vamberk - Husovo náměstí, Voříškova, Žamberecká, Struha, Tyršova

Autor: Martina Rejzlová, Mikuláš Heinrich

Obrázek 34 Botanická exkurze s pod vedením botanika MGOH.

Výstava kaktusů a sukulentů

Termín: 17. - 20. 9. 2022

Autor: Jan Doležal

Umístění: Rychnov nad Kněžnou

Tradiční botanická výstava připravovaná ve spolupráci s Klubem kaktusářů v Rychnově nad Kněžnou.

Tajemství barev

Autor: Karel Jaroš

Umístění: Kvasiny, Obecní knihovna

Tajemství barev

Autor: Karel Jaroš

Umístění: Pardubice, Krajská knihovna

Tradice krajčářství na Vamberecku

Autor: Martina Rejzlová

Umístění: Hradec Králové, Univerzita Hradec Krá

Tradice krajčářství na Vamberecku

Autor: Martina Rejzlová

Umístění: Rychnov nad Kněžnou, Městská knihovna

Přednášky a exkurze

Záhada vamberecké mumie

Termín: 15. 1. 2022

Místo: Sýpka - MOH

Přednášející: Bohumír Dragoun

Expedice Monoxylyon

Termín: 12. 2. 2022

Místo: Sýpka - MOH

Přednášející: Radomír Tichý

Archeologický výzkum obchvatu Doudlebs

Termín: 21. 2. 2022

Místo: Rychnov nad Kněžnou, Městská knihovna

Přednášející: Martina Beková

Nepůvodní druhy v květeně ČR

Termín: 3. 3. 2022

Místo: Hradec Králové, Střední škola služeb, obchodu a gastronomie

Přednášející: Jan Doležal

Květena východních Čech

Termín: 3. 3. 2022

Místo: Hradec Králové, Střední škola služeb, obchodu a gastronomie
Přednášející: Jan Doležal

Nepůvodní druhy v květeně ČR

Termín: 10. 3. 2022
Místo: Hradec Králové, Střední škola služeb, obchodu a gastronomie
Přednášející: Jan Doležal

Květena východních Čech

Termín: 10. 3. 2022
Místo: Hradec Králové, Střední škola služeb, obchodu a gastronomie
Přednášející: Jan Doležal

Květena dolního Poorličí

Termín: 21. 3. 2022
Místo: Praha, Univerzita Karlova
Přednášející: Jan Doležal

Expedice Chile 2017

Termín: 25. 3. 2022
Místo: Nové město nad Metují
Přednášející: Jan Doležal

Archeologické exkurze

Termín: 2. 4. 2022
Místo: Novoměstsko
Přednášející: Bohumír Dragoun

Černobyl očima turisty

Termín: 5. 4. 2022
Místo: Dobruška
Přednášející: Tomáš Zelenka

Jarní botanická exkurze

Termín: 8. 4. 2022
Místo: Albrechtice nad Orlicí
Přednášející: Jan Doležal

Jarní botanická vycházka

Termín: 22. 4. 2022
Místo: Týniště nad Orlicí
Přednášející: Jan Doležal

Magdalena Grambová – návrat tváře

Termín: 22. 4. 2022
Místo: Vamberk
Přednášející: Bohumír Dragoun

Jaro v přírodním parku Orlice

Termín: 26. 4. 2022
Místo: Týniště nad Orlicí
Přednášející: Jan Doležal

Botanická exkurze za jarními terofyty do Hradce Králové

Termín: 7. 5. 2022
Místo: Hradec Králové
Přednášející: Jan Doležal

Archeologická exkurze

Termín: 14. 5. 2022
Místo: Zaorlicko
Přednášející: Bohumír Dragoun

Příběh Vamberecké mumie

Termín: 15. 5. 2022
Místo: Rychnov nad Kněžnou
Přednášející: Bohumír Dragoun

Vědecké čtvrtky v synagoze: Příběh vamberecké mumie

Termín: 19. 5. 2022
Místo: Rychnov nad Kněžnou, Synagoga
Přednášející: Bohumír Dragoun

Vědecké čtvrtky v synagoze: Hluboko pod nulou

Termín: 26. 5. 2022
Místo: Rychnov nad Kněžnou, Synagoga
Přednášející: ÚdiF (Úžasné divadlo fyziky)

Vědecké čtvrtky v synagoze: Burianosaurus a ti druzí

Termín: 2. 6. 2022
Místo: Rychnov nad Kněžnou, Synagoga
Přednášející: Vladimír Socha

Vědecké čtvrtky v synagoze: Vzestup a pád kosmické spolupráce

Termín: 9. 6. 2022
Místo: Rychnov nad Kněžnou, Synagoga
Přednášející: Tomáš Přibyl

Historie kostela sv. Václava v Kostelci n. Orli.

Termín: 10. 6. 2022
Místo: Kostelec n. Orli., Kostel sv. Václava
Přednášející: Martina Beková

Archeologické léto – Obchvat Opočno

Termín: 22. 6. 2022
Místo: Opočno
Přednášející: Martina Beková

Letní botanická vycházka

Termín: 24. 6. 2022
Místo: Týniště nad Orlicí
Přednášející: Jan Doležal

Magdalena Grambová ožívá

Termín: 24. 6. 2022
Místo: Vamberk
Přednášející: Bohumír Dragoun

Archeologické léto – Obchvat Opočno

Obrázek 35 Přednáška Hluboko pod nulou v podání Úžasného divadla Fyziky v rámci Vědeckých čtvrtků v Synagoze.

Termín: 25. 6. 2022
Místo: Opočno
Přednášející: Martina Beková

Termín: 18. 8. 2022
Místo: Semechnice
Přednášející: Bohumír Dragoun

Gruzie – Severní Kavkaz

Termín: 2. 7. 2022
Místo: Sýpka - MOH
Přednášející: Petr Hudousek

Archeologické léto – Bezděkov

Termín: 24. 8. 2022
Místo: Bezděkov
Přednášející: Martina Beková

Archeologické léto – Hrad Potštejn

Termín: 15. 7. 2022
Místo: Potštejn
Přednášející: Bohumír Dragoun

Archeologické léto – Bezděkov

Termín: 27. 8. 2022
Místo: Bezděkov
Přednášející: Martina Beková

Archeologické léto – Mohylník Halín

Termín: 21. 7. 2022
Místo: Běstviny
Přednášející: Bohumír Dragoun

Rokytnice v Orlických horách na starých pohlednicích

Termín: 28. 8. 2022
Místo: Rokytnice v Orlických horách
Přednášející: Bohumír Dragoun

Archeologické léto – zaniklá ves Stará Lhota

Termín: 12. 8. 2022
Místo: Mokré
Přednášející: Bohumír Dragoun

Diplomaté z východních Čech ve službách Československa

Termín: 21. 9. 2022
Místo: Sýpka - MOH
Přednášející: Jiří Štěpán

Archeologické léto – Hradiště na Chlumu

Podzimní botanická vycházka

Termín: 23. 9. 2022

Místo: Týniště nad Orlicí

Přednášející: Jan Doležal

Botanická exkurze – poznávání základních druhů dřevin

Termín: 3. 10. 2022

Místo: Týniště nad Orlicí, ZŠ

Přednášející: Jan Doležal

České kvarteto

Termín: 5. 10. 2022

Místo: Rychnov nad Kněžnou

Přednášející: Vlastislav Tokoš

Botanická exkurze – poznávání základních druhů dřevin

Termín: 6. 10. 2022

Místo: Týniště nad Orlicí, ZŠ

Přednášející: Jan Doležal

Opočensko v minulosti

Termín: 7. 10. 2022

Místo: Slavětín

Přednášející: Bohumír Dragoun

Botanická exkurze – poznávání základních druhů dřevin

Termín: 10. 10. 2022

Místo: Týniště nad Orlicí, ZŠ

Přednášející: Jan Doležal

Botanická exkurze – poznávání základních druhů dřevin

Termín: 13. 10. 2022

Místo: Týniště nad Orlicí, ZŠ

Přednášející: Jan Doležal

Botanická exkurze – poznávání základních druhů dřevin

Termín: 17. 10. 2022

Místo: Týniště nad Orlicí, ZŠ

Přednášející: Jan Doležal

Botanická exkurze – poznávání základních druhů dřevin

Termín: 20. 10. 2022

Místo: Týniště nad Orlicí, ZŠ

Přednášející: Jan Doležal

Ukončení botanické sezóny roku 2022

Termín: 4. 11. 2022

Místo: Hradec Králové

Přednášející: Jan Doležal

Ukončení botanických vycházek

Termín: 16. 11. 2022

Místo: Týniště nad Orlicí

Přednášející: Jan Doležal

Památník Karla plachetky (přednáška pro studenty České zemědělské univerzity)

Termín: 29. 11. 2022

Místo: Rychnov nad Kněžnou

Přednášející: Jan Doležal

Argentina, napříč botanickým rájem

Termín: 9. 12. 2022

Místo: Nové město nad Metují

Přednášející: Jan Doležal

Ukončení botanické sezóny roku 2022

Termín: 12. 12. 2022

Místo: Praha, Univerzita Karlova

Přednášející: Jan Doležal

Ostatní kulturní a vzdělávací akce

K činnosti muzea patří také pořádání nej-různějších popularizačních a kulturních akcí jako jsou například tvořivé dílny, přehlídky či koncerty. V roce 2022 byly v této kategorii uspořádány tyto akce:

Muzejní kavárna: S chutí čokolády

Termín: 12. 3. 2022

Místo: Rokytnice v O. h., Sýpka - MOH

Popis: Druhý ročník programu z cyklu Muzejní kavárna, který se stal velmi rychle oblíbenou akcí expozice Sýpka byl tentokrát tematicky zaměřen na čokoládu. Na návštěvníky tak krom pražení kávy v historické pražičce na otop dřevem čekala také poutavá přednáška o historii čokolády v podání Marcely Krčálové z Královéhradecké čokolády Jordi's, které bylo obohacené i o drobnou ochutnávku.

Velikonoce v Sýpce

Termín: 16. 4. 2022

Místo: Rokytnice v O. h., Sýpka - MOH

Popis: Velikonoce v Sýpce je již tradičním programem pro širokou veřejnost popularizujícím velikonoční lidové tradice a podporující rozvoj vazeb v rámci místní komunity. V roce 2022 byla tato akce krom českého publika zaměřena i na početnou komunitu Ukrajinských uprchlíků z Rokytnice v. O.h. a širšího okolí. Mimo jiné byla na místě i rodilá mluvčí žijící dlouhodobě v české republice, která návštěvníkům z této skupiny pomáhala překonat ostych i jazykovou bariéru.

Kameny zmizelých

Termín: 27. 4. 2022

Místo: Rychnov nad Kněžnou, Synagoga
Popis: Součástí poslání MGOH je i péče o zachování lokální historické paměti. Proto bylo z podnětu obyvatel Rychnova nad Kněžnou počátkem roku 2022 položeno v tomto městě prvních šestnáct tzv. kamenů zmizelých. Tedy pamětních plaket umísťovaných do chodníků před domy obětí holocaustu. Několik z těchto drobných pomníků bylo věnováno i Rychnovskému spisovateli Karlu Poláčkovi a jeho rodině. Akce vyvrcholila pietním aktem kladení květin za přítomnosti zástupce Federace židovských obcí Jiřího Daníčka a tvůrce expozice judaismu Arno Paříka.

Rokytnická muzejní noc

Termín: 28. 5. 2022

Místo: Rokytnice v O. h., Sýpka - MOH

Popis: Muzejní noc patří k tradičním kulturním programům pořádaným v expozici Sýpka. Návštěvníci měli jako tradičně možnost prohlédnout si expozici Sýpka v netradičních večerních hodinách a užít si atmosféry večerního muzea.

Muzejní noc country a western

Termín: 28. 5. 2022

Místo: Vamberk, Muzeum krajky Vamberk

Popis: Muzejní noc se stala oblíbenou akcí pro obyvatele Vamberka a širokého okolí. Nabízí nevšední zážitek prohlídky Muzea krajky Vamberk ve večerních hodinách a také zajímavý program na muzejní zahradě. V roce 2022 se akce konala ve

westernovém stylu. Pro návštěvníky byly připraveny tematické taneční ukázky, koncert a filmová projekce.

Dny otevřených ateliérů

Termín: 13. 6. - 14. 6. 2021

Místo: Rychnov nad Kněžnou, Orlická galerie, Vamberk, Muzeum krajky Vamberk, Rokytnice v O. h., Sýpka - MOH

Popis: Dny otevřených ateliérů jsou již tradičně pořádány královéhradeckým Centrem uměleckých aktivit IMPULS. Každoročně se do nich zapojují i expozice MGOH, které v tyto dny umožňují návštěvníkům vstup zdarma a připravují pro ně speciální program. V roce 2021 to byly například živé ukázky paličkování v Muzeu krajky Vamberk či tvořivá dílna v Orlické galerii.

Krajkářské slavnosti

Termín: 24. - 26. 6. 2022

Místo: Vamberk

Popis: Krajkářské slavnosti jsou tradiční akcí pořádané každoročně městem Vamberk ve spolupráci s Muzeem krajky Vamberk a dalšími partnery. V jejich rámci jsou po celém městě pořádány výstavy, módní předhlídky a další akce spojené s krajkou. V roce 2022 byly mimo jiné doplněny i o komponovaný večer Magdalena Grambová ožívá, který návštěvníkům populární formou (divadlo spojené s přednáškou) přiblížil závěry posledních výzkumů

Obrázek 36 Krajkářské slavnosti 2022.

o životě této zakladatelky vamberecké krajkářské tradice.

Adoptuj panenku a zachrániš dítě

Termín: 25. 6. 2022

Místo: Vamberk, Muzeum krajky Vamberk

Popis: Projekt „Adoptuj panenku a zachrániš dítě“ již trvá několik let a účastnily se ho mnohé organizace, ale svými panenkami přispěly i slavné osobnosti. Každá z panenek představuje jedno skutečné dítě z rozvojové země. Tato akce se konala ve spolupráci s organizací UNICEF, která z peněz získaných prodejem panenek vyrobených v rámci této akce financuje očkování proti šesti hlavním dětským smrtelným chorobám. Každá prodaná panenka znamená jedno proočkované dítě.

100. výročí odhalení pamětní desky Karla Vašátka v Litohradech

Termín: 2. 7. 2022

Místo: Solnice, Litohrady

Popis: Vzpomínková akce u příležitosti stého výročí odhalení pamětní desky legionáře a hrdiny od Zborova plukovníka Karla Vašátka v Litohradech. Na akci spolupracovalo MGOH s Československou obcí legionářskou. Akce byla zahájena na náměstí v Solnici za přítomnosti starosty Jana Hostinského. Odtud vyšel průvod vedený uniformovanou stráží praporu Čsl. obce legionářské – Jednota Hradec Králové směrem k rodnému domu Karla Vašátka v Litohradech, kde na zahradě proběhla krátká přednáška. Po ní se průvod vydal zpět do Solnice k domu čp. 42, kde Karel Vašátko prožil své mládí. Celá akce byla zakončena pietou na solnickém hřbitově u hrobu rodiny Vašátkovy a položením věnce.

Obrázek 37 Akce k uctění památky legionáře Karla Vašátka u jeho rodného domu v Litohradech.

Filmový večer I / U nás v Kocourkově

Termín: 22. 7. 2022

Místo: Rychnov nad Kněžnou, Orlická galerie

Popis: Stejně tak jako klasická díla výtvarného umění jsou mnohdy upozaděna nejnovějšími trendy, názory i technikami, tak i klasické filmové projekty stojí stranou komerční produkce. Prostřednictvím tří filmových večerů (2 samostatné, 1 součástí galerijní noci) chtěla Orlická galerie poukázat na estetické i výtvarné hodnoty české filmové produkce. V roce 2022 k připomenutí 130. výročí narození významného rychnovského rodáka Karla Poláčka byl do programu zařazen film *U nás v Kocourkově* dle původního námětu tohoto autora.

Filmový večer II / Muži v ofsajdu

Termín: 12. 8. 2022

Místo: Rychnov nad Kněžnou, Orlická galerie

Popis: Stejně tak jako klasická díla výtvarného umění jsou mnohdy upozaděna nejnovějšími trendy, názory i technikami, tak i klasické filmové projekty stojí stranou komerční produkce. Prostřednictvím tří filmových večerů (2 samostatné, 1 součástí galerijní noci) chtěla Orlická galerie poukázat na estetické i výtvarné hodnoty české filmové produkce. V roce 2022 k připomenutí 130. výročí narození významného rychnovského rodáka Karla Poláčka byl do programu zařazen film *Muži v ofsajdu* dle předlohy tohoto autora.

Den židovských památek

Termín: 14. 8. 2022

Místo: Rychnov nad Kněžnou, Synagoga

Popis: Cílem Dne židovských památek je zpřístupnit a zviditelnit několik desítek synagog, hřbitovů a dalších židovských památek. MGOH se do této akce zapojuje již tradičně zpřístupněním Rychnovské synagogy mimo běžnou otevírací dobu a zajištěním odborného výkladu.

Galerijní noc / Co by se stalo, kdyby ...

Termín: 9. 9. 2022

Místo: Rychnov nad Kněžnou, Orlická galerie

Popis: Každým rokem pořádají muzea a galerie v rámci svého programu galerijní noc. Orlická galerie k této tradici ráda přidá svým nevšedním programem:

Co by se stalo, kdyby... kdybych byl kurátorem v galerii?

Netradičně pojatá komentovaná prohlídka expozic návštěvníkům prozradila, co je náplní práce kurátora galerie, jak vzniká taková výstava a co se děje s díly, když se dostanou do galerie a kde jsou uloženy, když nevisí ve výstavních sálech.

Co by se stalo, kdyby...

Samoobslužný výtvarný program pro malé návštěvníky inspirovaný stejnojmennou knihou Deisy Mrázkové. *Co by se stalo, kdybych šel do města*

bez kabátu? Co by se stalo, kdybych měl své letadlo? Co by se stalo, kdybych byl malý jako mraveček? Co by se stalo, kdybych vlezl do jeskyně... a autorka odpovídá civilními fantasiemi i kresbami a barevným sněním: Prochladl bych a dostal rýmu, musel bych ležet v posteli a přečetl bych mnoho knih. Letěl bych, kam bych chtěl, nad mraky a všude ... Všecko bych si krásně zblízka prohlédl ...

Co by se stalo, kdyby...

Samoobslužný výtvarný program pro malé návštěvníky inspirovaný stejnojmennou knihou Jana Bauera. Také vám bylo někdy smutno při čtení učebnic našich dějin? Tak zkuste popustit svou fantazii prostřednictvím autorových úvah o udatných, odvážných, nepodplatitelných, šlechtných a talentovaných osobnostech, zanícených pro své přesvědčení.

Filmový večer III / Co by se stalo, kdyby ... kdybych byl animátor

Termín: 9. 9. 2022

Místo: Rychnov nad Kněžnou, Orlická galerie

Popis: V rámci galerijní noci proběhl i třetí filmový večer v Orlické galerii. V rámci něj byl představen výběr z animačních technik 40. – 60. let, který vytvořil sedmdesátiminutové pásmo animovaných filmů pro děti od 5 do 12 let.

Vyrob si svého draka!

Termín: 24. 9. 2022

Místo: Rokytnice v O. h., Sýpka - MOH

Popis: Pouštění draků je tradiční podzimní zábavou, jejíž kořeny lze vystopovat ve staré Číně již před třemi tisíci lety. V Evropě se s nimi poprvé setkáváme počátkem sedmáctého století v Anglii, Itálii a Nizozemí. Od osmnáctého století jsou tyto

jednoduché létající stroje využívány zejména jako pomůcky při studiu atmosférických jevů (známé jsou např. pokusy s blesky Benjamina Franklina). Pouštění draků postupně zlidovělo a stalo se oblíbeným podzimním rozptýlením napříč generacemi.

Sýpka na tuto prastarou kratochvíli navázala zorganizováním tvořivé dílny, jejímž účelem bylo nejen pobavit návštěvníky, ale především pomoci udržet povědomí o této staré tradici. Návštěvníci měli za pomoci pracovníků Sýpky možnost vyrobit si z připraveného materiálu funkčního papírového draka.

Den Stráže obrany Státu

Termín: 28. 9. 2022

Místo: Rychnov nad Kněžnou, kasárna, městský úřad

Popis: Den Stráže obrany státu byl vzpomínkovou akcí k připomínce takzvaných sborů SOS, které bránili naši republiku v době od září 1938 do října 1939 a byli prvními bojovníky druhé světové války. V rámci této akce proběhlo několik tematických přednášek v Synagoze, v prostoru rychnovských kasáren bylo prezentováno dobové ležení včetně ukázek výcviku s použitím dobového obrněného vozu a v závěru byla na budově městského úřadu v Rychnově nad Kněžnou odhalena pamětní deska věnovaná mjr. Františku Kynychovi, který odtud velel Rychnovskému praporu. Celá akce se uskutečnila ve spolupráci s Československou obcí legionářskou.

České kvarteto / rozloučení s výstavní sezónou

Termín: 5. 10. 2022

Místo: Rychnov nad Kněžnou, Orlická galerie

Popis: Zasvěcená přednáška Pavla Frydrycha ředitele Muzea papírových modelů v Polici nad Metují

Obrázek 38 Den stráže obrany státu - závěrečná fotografie účastníků po odhalení pamětní desky Mjr. Františka Kynycha.

s hudebními ukázkami kterou byla slavnostně ukončena výstavní sezóna 2022 Orlické galerie.

Dušičky v Sýpce

Termín: 29. 10. 2022

Místo: Rokytnice v O. h., Sýpka - MOH

Popis: Svátek všech zemřelých, lidově nazývaný dušičky, se v našich zemích slaví již tradičně. V současné době je na vzestupu také slavení původně irského svátku Všechny svatých, obvykle nazývaného halloween. Oba svátky připadají na stejné období, rozdíl mezi nimi se začínají pomalu stírat a kdysi tradiční dušičky ustupují do pozadí.

Akce Dušičky v muzeu měla nenásilnou formou připomenout Svátek všech zemřelých a zároveň ukázat, jak rozdílné, tak společné rysy obou svátků a jejich původ. Nejzajímavější a nejvýraznější aspekty obou svátků byly představeny formou prezentace. Zároveň měli návštěvníci možnost si v průběhu akce vyřezat svou vlastní lucernu z řepy. I když je tento zvyk v dnešní době spojován zejména s halloweenem, jeho původ sahá až ke keltskému etniku, které obývalo i středoevropský prostor.

Předvánoční jarmark

Termín: 19. 11. 2022

Místo: Vamberk, Muzeum krajky Vamberk

Popis: Kulturní program spočívající ve vystoupení ženského sborečku Koňadra z Vracova, který návštěvníky seznámil s lidovými baladami a jarmarečnými písněmi, uskutečnilo se také vyprávění o zvycích předvánoční doby nechyběla ani ukázka přípravy tradičních lidových pokrmů. Součástí jarmarku byly i ukázky výroby lidových řemeslníků z Orlických hor a Podorlicka, např. perníčky, mýdla,

koření, keramika, medovina, ručně šité oděvy, věnce ze sušených květin, adventní věnce, skleněné vitráže, hračky pro děti a další. Jarmark byl uspořádán ve spolupráci s městským klubem Skokolovna ve Vamberku.

Vítání adventu v Sýpce

Termín: 26. 11. 2022

Místo: Rokytnice v O. h., Sýpka - MOH

Popis: Vánoce jsou bezesporu světově nejoblíbenějším svátkem. Období přípravy na tento svátek je obvykle nazýváno advent a pojí se s řadou zvyků a obyčejů. Jedním z nejznámějších je zapalování svíček na adventních věncích, z nichž každá symbolizuje jeden týden před Vánoci. V současné době se pomalu začíná vytrácet původní význam podobných zvyků. Původně symbolické předměty se tak stávají pouhou dekorací a obchodním artiklem. Připomínáním původního významu starých tradic a zvyklostí můžeme napomoci k jejich zachování.

Program této akce byl postaven především na vlastní rukodělné tvorbě návštěvníků. Z připraveného materiálu si příchozí mohli uplést adventní věnec, který následně zdobili nejrozličnějšími přírodními materiály.

Rokytnický vánoční jarmark

Termín: 3. 12. 2022

Místo: Rokytnice v O. h., Sýpka - MOH

Popis: Po několikaleté přestávce vynucené pandemií Covid 19 se v roce 2022 mohl vrátit oblíbený vánoční jarmark připravovaný ve spolupráci s Městem Rokytnice v Orlických horách. Bohatý program zakončený ohňovou show si nenechalo ujít na 500 návštěvníků.

Obrázek 39 Rokytnický vánoční jarmark u muzea Sýpka.

Návštěvnost

Z pohledu návštěvnosti byl rok 2022 ve znamení pozvolného návratu k normálu. I přes počáteční váhavost návštěvníků se zejména v období jarních prázdnin projevila tradiční vlna zájmu o expozici Sýpka, která poměrně přesně kopíruje statistiku turistického ruchu horské části regionu. Tento trend se projevil i na návštěvnosti MGOH jako celku. Oproti letům před pandemií byla zaznamenána zhruba o 10 % nižší návštěvnost což více méně odpovídá i statistice návštěvnosti regionu jakožto celku.

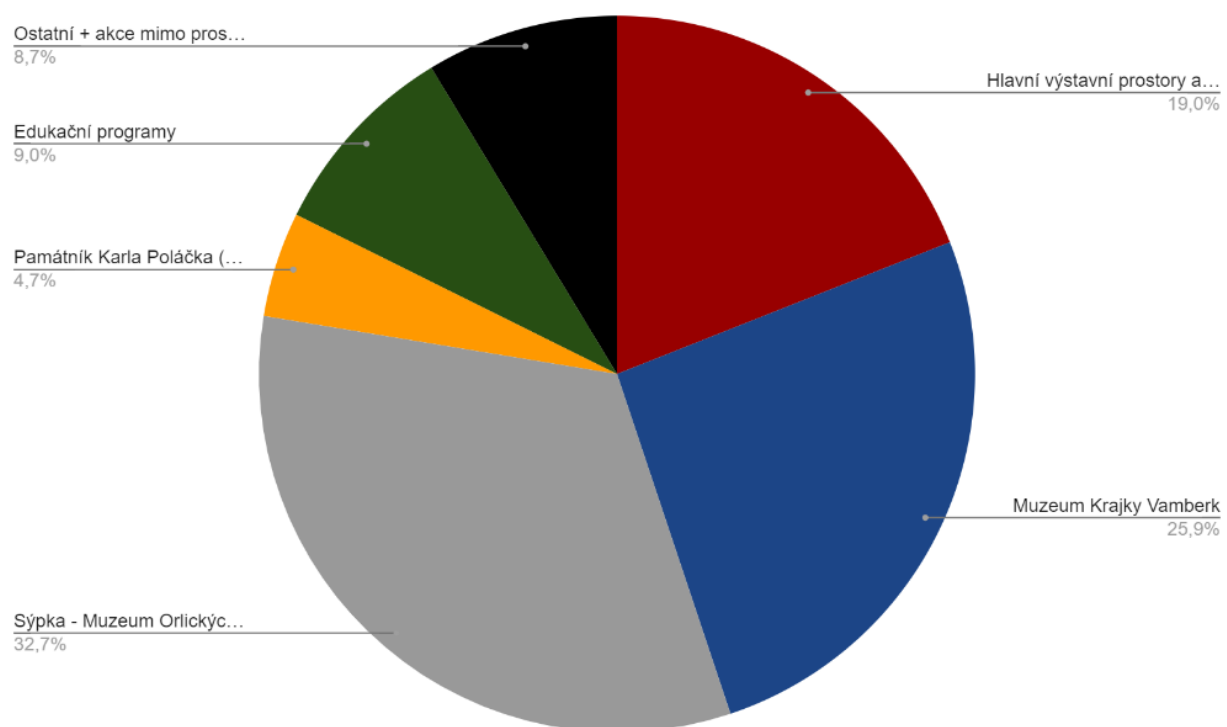
V rámci sledování jednotlivých statistických položek v návštěvnosti muzea lze jednoznačně sledovat trend zvyšujícího se počtu účastníků edukačních programů. Napomohl tomu zejména zvýšený zájem škol ale i zavedení nových atraktivních programů. Výraznou položkou statistiky je také počet neplatících návštěvníků. Do této statistické položky jsou počítáni jak návštěvníci s volným vstupem do

expozic (zejména děti) ale také účastníci akcí bez regulace vstupu (například Jarmarky, Muzejní noci atp.) či akcí „v terénu“ (například přednášky mimo prostory MGOH, botanické vycházky či dny otevřených dveří na archeologických výzkumech). Do této složky návštěvnosti se tak poměrně výmluvně promítá jak zvýšená přednášková aktivita odborných pracovníků MGOH, tak návrat poptávky po kulturních programech. Podíváme-li se na statistiku návštěvnosti pohledem srovnání jednotlivých pracovišť můžeme v meziročním srovnání s předcovidovým obdobím pozorovat u expozic Muzea krajky Vamberk a Sýpka návrat ke stabilní návštěvnosti. Oproti tomu Orlická galerie a Hlavní výstavní prostory zaznamenaly v roce 2022 výrazný vzrůst návštěvnosti. Důvodem je pravděpodobně jak atraktivní téma hlavní muzejní výstavy, tak velká aktivita Orlické galerie při pořádání kulturních programů.

Pracoviště	Otevřeno	Plné vstupné	Snížené vstupné	Rodinné vstupné	Neplatící	Celkem
Hlavní výstavní prostory a Orlická galerie	květen - říjen	706	935	363	1956	3969
Město Rychnov na historických fotografiích	leden - prosinec (mimo víkendy)	*	*	*	*	*
Muzeum krajky Vamberk	leden - prosinec	1562	2496	425	919	5402
Památník Karla Plachetky	leden - prosinec (mimo víkendy)	*	*	*	*	*
Památník Karla Poláčka (Synagoga)	květen - říjen	144	629	6	211	990
Sýpka - Muzeum Orlických hor	leden - prosinec	1199	1864	31	3742	6836
Edukační programy	-	-	-	-	-	1877
Ostatní + akce mimo prostory MGOH	-	-	-	-	1813	1813
Celkem		3611	5924	825	6837	20887

* Prostory bez obsluhy - návštěvnost není evidována

Graf rozložení návštěvnosti MGOH v roce 2022

Propagace

Propagaci své činnosti zajišťuje MGOH hlavně cestou bezplatných inzercí na nejrozličnějších internetových portálech. Z všeobecně známých zmiňme například turistický portál "Kudyznudy.cz", "Kamdnesvyrazime.cz" či "Orlicky.net". K základní propagaci a komunikaci s veřejností jsou využívány i dnes již samozřejmé prostředky jako vlastní webové stránky.

Jako velmi progresivní se jeví prezentace muzea na sociálních sítích. V roce 2022 pokračovala systematická kampaň na facebooku díky které je možné sledovat trvale stoupající tendenci zájmu. Přírůstek sledujících činil v roce 2022 zhruba 500 registrovaných účtů, díky čemuž se MGOH na facebooku přiblížilo magické hranici 5 000 fanoušků. Práce s veřejností a propagace muzea pokračovala i na Instagram a Twitter. Všechny jmenované účty mají rozdílný obsah, takže sledující všech účtů nedostávají duplikující se informace. Instagramový účet má vždy zvolené téma měsíce, během kterého jsou sledujícím představovány sbírkové předměty, ale také fotografie z bohatého muzejního fotoarchivu. Nechybí však ani prostor pro aktuální události. Twitterový účet představuje jak novinky z muzea, tak rubriku „Stalo se před sto lety“ reflektující události z novin z roku 1922.

V roce 2022 pokračovala spolupráce s médii, která začala být intenzivně budována v roce 2017. V rámci této činnosti byly pravidelně vydávány tiskové zprávy. Kromě toho probíhala

intenzivní spolupráce s regionálními rozhlasovými stanicemi a televizemi, zejména Českým rozhlasem Hradec králové, který posluchačům přináší pravidelně informace o dění v muzeu. Z významnějších spoluprací s médii lze zmínit například celodenní živé rozhlasové vysílání z Muzea krajky Vamberk, které se uskutečnilo v rámci Krajkářských slavností či taktéž živé vysílání které probíhalo v rámci akce Den Stráže obrany státu.

V roce 2022 se MGOH také vrátilo k tvorbě a distribuci tištěného celoročního programu muzea.

Obrázek 41 Na sociální síti Facebook dosáhlo MGOH hranice 4500 sledujících již 14. 4. 2022.

Vzhledem k tomu, že zejména v počátku roku stále ještě panovala určitá nejistota v souvislosti s doznívající pandemií Covid 19, zvolilo muzeum strategii výroby menšího množství programů svépomocí a průběžného dotisku dle potřeby.

Obrázek 40 Natáčení reportáže o tzv. vambereckých mumiích v kryptě kostela sv. Prokopa ve Vamberku.

Ostatní

Spolek pro záchranu Vambereckých mumií

Spolek pro záchranu vambereckých mumií byl založen Městem Vamberk, Římskokatolickou farností Vamberk a Muzeem a galerií Orlických hor na konci roku 2016 s cílem zajistit navrácení tzv. Vambereckých mumií zpět do krypty kostele sv. Prokopa ve Vamberku, odkud musely být koncem devadesátých let evakuovány aby nedošlo k jejich zničení vlivem zhoršených klimatických podmínek v kryptě. Od té doby spolek začal postupně monitorovat prostředí krypty, ale i stav mumií v místě dočasného uložení v Broumově. Zároveň také vyvíjel aktivity směřující k opětovnému zlepšení mikroklimatických podmínek vamberecké krypty, které by návrat umožnilo.

Koncem roku 2022 došlo k jisté změně dynamiky spolku, když po neúspěchu ve volbách do zastupitelstva města Vamberk na svůj post rezignoval dosavadní zástupce města ve spolku. Ten zároveň působil jako předseda a statutární zástupce spolku pro záchranu Vambereckých mumií. Po sérii jednání město Vamberk nominovalo nového zástupce, který byl zároveň jednomyslně zvolen novým předsedou spolku. V samotném závěru roku spolek začal intenzivně pracovat na finalizaci svého hlavního záměru, tedy návratu mumií, který je plánován na jarní měsíce roku 2023.

Plachetkova komunitní krmítka

Myšlenka vzniku komunitního krmítka vznikla jakožto dozvuk připomínky šedesátého výročí úmrtí ornitologa Karla Plachetky, které si muzeum připomínalo na podzim roku 2021. V souvislosti s dlouhodobou snahou MGOH o působení na širokou veřejnost i ve veřejném prostoru byl hledán netradiční způsob, jak pomoci k osvětě v oblasti ornitologie a zároveň ke zviditelnění Plachetkova památníku, který je jednou z expozic muzea. Na základě nápadu muzejní pedagožky tak byl rozpracován koncept „komunitních krmítek“. Následně byly vytypovány dvě vhodné lokality na které byla krmítka ve spolupráci s městem Rychnov nad Kněžnou umístěna. Komunitní krmítka, na která jsou pravidelně umísťovány informace z oblasti ornitologie však neslouží pouze ke vzdělávání obyvatelstva. Zároveň mají podpořit aktivitu místních komunit v oblasti ochrany přírody. Krmítka však v sobě skrývají i sociální aspekt. Zejména seniorům kteří nemají byt s balkonem či zahradou mají možnost aktivně se zapojit do péče o divoké ptactvo. To by mělo

nejen pomoci ke zlepšení psychické pohody obyvatel, ale také ke kultivaci prostředí. Sekundárně pak budou krmítka sloužit coby místa vhodná pro pozorování ptactva v rámci edukačních aktivit muzea či ornitologických pozorování.

Obrázek 42 Plachetkovo komunitní krmítko v zámeckém parku v Rychnově nad Kněžnou.

Muzejní ateliér

Obrázek 43 Nový muzejní ateliér v druhém patře rychnovského zámku.

MGOH ve svých Hlavních výstavních prostorech v II. patře Kolowratského zámku provedlo ještě před zahájením výstavní sezóny několik zásadních změn. V první řadě došlo ke zrušení koutku uprostřed hlavních výstavních prostor muzea. Na místo něho byl zřízen nový muzejní ateliér. Ten se podařilo zbudovat v místnosti která původně sloužila jako depozit plastik Karla Hladíka. Sbírkové předměty z tohoto depozitáře byly přesunuty do nového hlavního depozitáře plastik, čímž se uvolnila místnost přímo navazující na hlavní výstavní prostory muzea. Tímto novým uspořádáním došlo k výraznému kvalitativnímu posunu a muzeum tím nejen získalo prostor určený výhradně k edukaci ale i k navýšení kapacity výstavních prostor. Nový

muzejní ateliér díky funkčnímu uspořádání dokáže pojmout minimálně 25 žáků s doprovodem, což odpovídá běžné školní třídě.

Panelové výstavy v exteriéru

Muzeum a galerie Orlických hor v uplynulém roce také rozpracovalo, zprovoznilo a otestovalo také zcela nový koncept výstav ve veřejném prostoru. Za tímto účelem byla pořízena kolekce patnácti samostatných panelů pro využití v exteriéru. Díky svému provedení není panely nutné kotvit do země, takže mohou být bez problému umístěny prakticky kdekoli. V zimních měsících roku 2022 byl pracovníky muzea (za použití velkoplošné tiskárny pořízené v roce 2021) vytvořen prototyp exteriérové výstavy v podobě jednoho panelu potiskového zkušební grafikou. Tento panel byl tři měsíce testován před budovou muzea aby byla ověřena stálost trvanlivost potisku. Vzhledem k tomu, že se tento koncept osvědčil, bylo v letních měsících přistoupeno k prvním dvěma instalacím v terénu. První soubor šesti panelů nesoucí výstavu věnovanou Rychnovskému rodáku Karlu Poláčkovi byl na několik měsíců umístěn na frekventovaném místě rychnovské pěší zóny před městským úřadem. Tato výstava se velmi rychle dočkala ohlasu a poptávky po umístění v dalších městech. Podruhé byla výstava na panelech instalována v rámci Krajkářských slavností ve Vamberku. Ve spolupráci s městem Vamberk bylo vytipováno šest míst, na kterých byly umístěny panely s krajkářskou tematikou.

Vzhledem k úspěchu tohoto konceptu byl vypracován plán na jehož základě se budou exteriérové výstavy na panelech postupně objevovat ve veřejném prostoru měst a obcí v regionu i mimo něj.

Obrázek 44 Jeden z exteriérových výstavních panelů. V tomto případě se jedná o instalaci na náměstí ve Vamberku.

Hospodaření v roce 2022

Mzdová a personální oblast

Přehled o pracovnících a platech za rok 2022

Ukazatel	Rok 2022	Rok 2021
Přepočtený počet pracovníků / plán	24,00	23,00
Průměrný přepočtený počet pracovníků / skutečnost	19,49	19,40
Průměrný fyzický počet pracovníků /skutečnost	23,72	23,41
Finanční prostředky na platy v Kč	8 052 345,00	7 517 655,00
Ostatní osobní náklady (dohody) v Kč	291 181,00	199 842,00
Průměrný měsíční plat v Kč	33 463,00	29 796,00
Průměrná platová třída	9,20	8,83

Personální obsazení v roce 2022:

Ředitel, vedoucí Muzea krajky ve Vamberku, vedoucí Orlické galerie, archeolog (2), dokumentátor (1), botanik (1), správce sbírek (1), muzejní pedagog (1), historik (2), etnolog (2), knihovník (1), průvodce (7), konzervátor (1), uklízeč (2), ekonom (1) a správce Kláštera Opočno (1).

Zařazení v platových třídách, stav k 12/2022: do 12 třídy byli zařazeni 3 pracovníci, v 11 platové třídě bylo zařazeno 12 pracovníků, v 10 a 9 platové třídě byli zařazeni 2 pracovníci, v 6 platové třídě byl zařazen 1 pracovník, v 5 platové třídě bylo zařazeno 5 pracovníků, v 2 platové třídě byli zařazeni 2 pracovníci. Průměrná platová třída za rok 2022 je 9,20.

V roce 2022 došlo k následujícím změnám v personálním obsazení: Ukončení pracovního poměru dohodou či výpovědí ze strany zaměstnance – žádné. Odchod na mateřskou dovolenou – 1x správce sbírek. Nové nástupy: správce Kláštera Opočno. Návrat z rodičovské dovolené: žádný. Byla vypsána 3 výběrová řízení na nové zaměstnance: archeolog, které se nepodařilo úspěšně uzavřít a dále dvě úspěšná výběrová řízení na pozici správce sbírek a správce Kláštera Opočno.

Ke konci sledovaného období pracovalo v muzeu a galerii 20 odborných pracovníků, jedna ekonomka a dvě uklízečky. Na výstavní sezonu byly do expozic přijaty průběžně 2 průvodkyně.

Pracovníci na dohody o provedení práce jsou využíváni zejména na pomocné práce

technického rázu (průvodcovství, úklid, stěhování, údržba, montáž, topení, archeologické výzkumy a digitalizace dat, zoolog). Celkem se v roce 2022 jednalo o 8 zaměstnanců, z toho jeden pracovník na dohodu o provedení práce systematicky zpracovává a digitalizuje fotoarchiv.

Povinné školení zaměstnanců (školení BOZP a PO, zdravotní, školení řidičů, atd.) probíhá v pravidelných intervalech dle platné legislativy. Všichni zaměstnanci jsou vysíláni na externí školení a on-line semináře za účelem zvýšení jejich odborné kvalifikace pořádané odbornými institucemi (např. textilní semináře, konzervátorská školení, tvorba a hodnocení výstav, trendy v muzejní prezentaci a edukaci, VRAK – archeologický seminář atd.) Také dochází ke školením při změnách v legislativě v oblasti ekonomické, mzdové, personální a daňové vč. používání příslušných programů. Dále se Muzeum podílí na spolupořádání seminářů (např. Mezinárodní setkání Rekonstrukce a prezentace archeologických objektů – Deštné v OH., Setkání regionálních historiků, Olympiáda znalostí žáků atd.).

Za zaměstnanecký benefit je považováno čerpání fondu kulturních a sociálních potřeb, zejména na stravenky, tak jak stanovuje legislativa a směrnice odměňování zaměstnanců. Zaměstnavatel může také zaměstnanci poskytnout odměnu z mzdových prostředků za úspěšné splnění pracovního úkolu, při dovršení 50 let věku a při nabytí nároku na starobní důchod.

Rozvaha

Účet	Název účtu	Počáteční stav	Konečný stav	Účet	Název účtu	Počáteční stav	Konečný stav
013	Software	3 352 945,19	3 352 945,19	348	Pohledávky za vybranými místními vládními instituc	300 000,00	0,00
018	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	510 994,20	533 161,40	349	Závazky k vybraným místním vládním institucím	0,00	0,00
021	Stavby	20 718 876,28	26 507 324,28	377	Ostatní krátkodobé pohledávky	0,00	14 789,00
022	Samostatné hmotné movité věci a soubory hmot. MV	14 850 322,95	15 090 821,13	378	Ostatní krátkodobé závazky	0,00	0,00
028	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	7 958 717,38	9 084 378,14	381	Náklady příštích období	104 987,30	35 703,97
031	Pozemky	520 650,00	1 657 420,00	383	Výdaje příštích období	-20 065,35	-117 701,44
032	Kulturní předměty	2 113 202,00	2 423 202,00	384	Výnosy příštích období	0,00	-93 600,00
042	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	0,00	0,00	388	Dohadné účty aktivní	83,11	61,89
052	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	0,00	0,00	389	Dohadné účty pasivní	-235 228,00	-161 628,00
073	Oprávky k software	-3 257 283,99	-3 285 352,99	395	Vnitřní zúčtování	0,00	0,00
078	Oprávky k drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku	-510 994,20	-533 161,40	401	Jméni účetní jednotky	-8 790 172,28	-12 913 925,95
081	Oprávky ke stavbám	-2 406 726,00	-5 611 438,00	403	Transfery na pořízení dlouhodobého majetku	-19 596 053,34	-19 109 063,45
082	Oprávky k samost. HM věcem a souborům HM věcí	-7 952 995,85	-8 559 167,25	411	Fond odměn	-120 000,00	-120 000,00
088	Oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku	-7 958 717,38	-9 084 378,14	412	Fond kulturních a sociálních potřeb	-136 853,42	-144 010,92
123	Výrobky	681 394,03	685 620,81	413	Rezervní fond tvořený ze zlepš.výsledku hospodařen	-455 822,67	-479 149,77
241	Běžný účet	2 843 667,93	4 112 794,89	416	Fond reprodukce majetku, fond investic	-1 608 234,98	-2 047 624,31
243	Běžný účet FKSP	128 833,10	134 824,50	431	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	-323 327,10	0,00
261	Pokladna	28 499,00	45 255,00	491	Počáteční účet rozvažný	0,00	0,00
262	Peníze na cestě	0,00	2 032,57	734	Pomocný SU pro vypočítání daňového přiznání DPH	0,00	0,00
311	Odběratelé	570 760,60	197 700,92	901	Jiný drobný dlouhodobý nehmotný majetek	62 786,24	62 786,24
314	Krátkodobé poskytnuté zálohy	201 578,00	164 123,92	902	Jiný drobný dlouhodobý hmotný majetek	1 071 217,41	1 249 740,87
315	Jiné pohledávky z hlavní činnosti	175,89	0,00	999	Vyrovňovací účet k podrozvahovým účtům	-1 134 003,65	-1 312 527,11
321	Dodavatelé	-287 929,40	-304 702,15				
331	Zaměstnanci	-670 016,00	-697 320,00				
336	Sociální zabezpečení	-257 317,00	-262 934,00				
337	Zdravotní pojištění	-110 988,00	-113 411,00				
342	Ostatní daně, poplatky a jiná obd. peněžitá plnění	-77 267,00	-69 042,00				
343	Daň z přidané hodnoty	-109 695,00	-16 729,00				
Celkový součet						0,00	317 819,84

Výnosy a náklady

Výnosy

Účet	Název výnosového účtu	Název výnosového účtu - detail	Skutečnost 2022 v CZK	Skutečnost 2021 v CZK	Rozpočet 2022 (v tis.CZK)
601	Výnosy z prodeje vlastních výrobků	Prodej publikací	26 786,00	14 156,00	2 050,00
602	Výnosy z prodeje služeb	Archeologie	3 670 356,00	1 946 907,00	
		Ostatní výnosy HLČ	0,00	0,00	
		Přednášky	0,00	0,00	
		Příjmy z reklam	15 000,00	15 000,00	
		Přefakturace	0,00	0,00	
		Výnosy ze vstupného	503 550,00	363 721,20	
603	Výnosy z pronájmu	Nemovitosti - nebytové HLČ	31 772,00	30 608,00	
648	Čerpání fondů	Zúčtování fondu odměn HLČ	0,00	0,00	
		Zúčtování investičního fondu	0,00	0,00	
		Zúčtování rezervního fondu / Další rozvoj činnosti	0,00	0,00	
649	Ostatní výnosy z činnosti	Haléřové vyrovnání	0,62	0,40	
		Přijaté náhrady - pojišťovny (pojistná plnění) HLČ	10 028,00	15 772,00	
		Nárok na úhradu manka a škody zaměstnanci HLČ	0,00	0,00	
		Ostatní výnosy z činnosti HLČ	6 000,00	7 500,00	
672	Výnosy vybran.místních vládních insti- tucí	Příspěvek na provoz	16 635 800,00	15 465 200,00	14 904,90
		Rozpouštění účtu 403 HLČ	486 989,89	723 945,00	490,00
		Transfery z ostatní ÚSC (město, obec) HLČ	114 500,00	88 450,00	200,00
		v tom:			
		Město Rychnov nad Kněžnou	58 000,00	25 000,00	
		Město Rokytnice v Orlických horách	29 000,00	39 000,00	
		Město Vamberk	27 500,00	24 450,00	
		Výnosy územních rozpočtů z transferů / Státní rozp	149 172,00	135 125,00	
		v tom:			
		Ministerstvo kultury (neinvestiční dotace)	149 172,00	135 125,00	
Výnosy celkem			21 649 954,51	18 806 384,60	17 644,90

Náklady

Účet	Název nákladového účtu	Název nákladového účtu - detail	Skutečnost 2022 v CZK	Skutečnost 2021 v CZK	Rozpočet 2022 (v tis.CZK)
501	Spotřeba materiálu	Spotřeba materiálu	1 191 883,75	850 993,74	500,00
		<i>v tom:</i>			
		Čistící prostředky HLČ	22 745,67	14 946,61	
		JDDHM podrozvahová evidence (majetek v operativní	179 684,46	180 208,06	
		Kancelářský materiál - kancelářské prostředky HLČ	177 503,65	164 392,20	
		Kancelářský materiál - kancelářský papír HLČ	70 528,37	14 720,86	
		knihy na prodej	45 082,40	17 600,00	
		Knihy, tisk, předplatné HLČ	550,00	1 570,00	
		Knihy, tisk, předplatné/Knihovna HLČ	14 294,00	10 652,00	
		Knihy, odborná literatura pro zaměstnance HLČ	1 944,00	882,00	
		Materiál na edukační program	84 307,47	22 021,14	
		Materiál na výstavy	43 579,90	52 903,87	
		Materiál pro opravu, údržbu, náhradní díly - Ostat	0,00	2 692,00	
		Materiál pro opravu, údržbu, náhradní díly HLČ	0,00	588,30	
		Materiál pro opravu, údržbu, náhradní díly - ICT	0,00	0,00	
		Materiál pro opravu, údržbu, náhradní díly - Nemov	2 551,00	0,00	
		Materiál pro opravu, údržbu, náhradní díly/ Movitý	6 515,00	7 875,00	
		Materiál pro propagaci HLČ	88 277,20	53 565,10	
		Ostatní pevná paliva (koks, LTO, dřevo, ...) HLČ	96 600,00	75 900,00	
		Pohonné hmoty - Benzín HLČ	51 968,58	26 896,43	
		Pohonné hmoty - Nafta HLČ	48 305,00	14 775,00	
		Spotřeba materiálu HLČ	257 447,05	188 805,17	
502	Spotřeba energie	Spotřeba energie	1 550 273,19	991 780,24	2 000,00
		<i>v tom:</i>			
		Elektrická energie HLČ	1 451 854,90	910 732,27	
		Srážková voda HLČ	74 525,45	59 070,18	
		Voda a stočné HLČ	23 892,84	21 977,79	
508	Změna stavu zásob vlastní výroby	Změna stavu zásob vlastní výroby	-4 226,78	92 281,72	233,00
		<i>v tom:</i>			
		Změna stavu zásob vlastní výroby HLČ	-4 226,78	281,72	
		Nedokončená výroba HLČ	0,00	92 000,00	
511	Opravy a udržování	Opravy a udržování	305 200,64	192 748,39	
		<i>v tom:</i>			
		Motorová vozidla (SPZ) HLČ	44 160,46	69 542,04	
		Nemovitosti / Mimořádné opravy HLČ	0,00	0,00	
		Nemovitosti / Opravy a údržba spojená s běžným uží	255 363,02	63 748,85	
		Nemovitosti / Velké opravy a údržba HLČ	0,00	0,00	
		Ostatní movitý majetek - inventář (nábytek) HLČ	1 736,35	45 603,00	
		Ostatní movitý majetek - stoje, přístroje a zařízení	3 940,81	13 854,50	
512	Cestovné	tuzemské HLČ	28 091,00	11 360,00	30,00
513	Náklady na reprezentaci	Náklady na reprezentaci HLČ	36 736,00	16 194,00	20,00

Účet	Název nákladového účtu	Název nákladového účtu - detail	Skutečnost 2022 v CZK	Skutečnost 2021 v CZK	Rozpočet 2022 (v tis.CZK)
518	Ostatní služby	Ostatní služby	4 764 454,82	3 057 112,77	
		v tom:			
		DDNM - podrozvahová evidence HLČ	0,00	54 127,24	
		Doprava a přepravné HLČ	7 260,00	2 838,66	
		Doprava a přepravné - ostatní HLČ	70 257,21	64 080,08	
		Deratizace, dezinfekce HLČ	1 694,00	0,00	
		Geodetické práce	255 000,00	149 545,00	
		Internet a datové spoje HLČ	31 928,47	32 960,00	
		Nájemné / Nemovitosti HLČ	1 123 562,84	1 092 391,40	
		Nájemné / HW, kopírky, tiskárny HLČ	27 725,60	24 915,60	
		Náklady na služby spojené s propagací HLČ	12 439,78	33 699,00	
		Ostatní služby HLČ	522 064,26	497 012,21	
		Ostatní služby - sborník	1 380,00	288,00	
		Ostraha, vrátnice, bezpečnostní služba HLČ	129 142,36	125 871,04	
		Parkovné HLČ	0,00	0,00	
		Poplatky bance - karty	1 505,31	1 042,99	
		Poplatky bance HLČ	6 399,00	6 294,00	
		Poplatky za rozhlas a TV HLČ	4 320,00	4 320,00	
		Poštovné, doručovatelské služby HLČ	11 259,80	10 720,60	
		Poradenská činnost (daňová, účetní) HLČ	0,00	20 292,20	
		Právní služby HLČ	0,00	0,00	
		Restaurování, konzervace a preparování	222 130,00	273 943,00	
		Revize, odborné prohlídky / Elektrické zařízení, h	19 853,00	0,00	
		Revize, odborné prohlídky / EPS, EZS, CCTV HLČ	25 189,78	30 759,41	
		Revize, odborné prohlídky / Hasící přístroje, hydr	12 561,00	9 613,00	
		Revize, odborné prohlídky / Ostatní (např. sportov	0,00	590,00	
		Ostatní služby	0,00	0,00	
		Revize, odborné prohlídky / Výtahy HLČ	24 370,00	9 133,00	
		Revize, odborné prohlídky / Tlakové nádoby, kotle	1 150,00	0,00	
		Software - údržba, podpora HLČ	301 944,73	192 831,10	
		Svoz a likvidace odpadu - komunální odpad HLČ	16 089,32	18 605,80	
		Svoz a likvidace odpadu - nebezpečný odpad HLČ	1 453,38	2 178,00	
		Telefonní poplatky - mobilní síť HLČ	19 480,02	19 902,85	
		Telefonní poplatky - pevná síť HLČ	24 030,43	24 497,19	
		Úklid HLČ	50 170,37	45 992,00	
		Vedení účetnictví HLČ	151 722,00	132 156,00	
		Výkopové práce	1 688 372,16	176 513,40	1 870,00

Účet	Název nákladového účtu	Název nákladového účtu - detail	Skutečnost 2022 v CZK	Skutečnost 2021 v CZK	Rozpočet 2022 (v tis.CZK)
521	Mzdové náklady	Mzdové náklady	8 343 526,00	7 717 497,00	8 911,00
		v tom:			
		Mzdová náklady (vyjma OON) HLČ	7 925 082,00	7 461 333,00	
		Náhrada mezd za DPN - zaměstnanci HLČ	124 303,00	56 322,00	
		Náhrada mezd za DPN - nařízená karanténa	2 960,00	0,00	
		Ostatní osobní náklady (DPČ, DPP) HLČ	291 181,00	199 842,00	2 961,74
524	Zákonné sociální pojištění	Zákonné sociální pojištění	2 687 900,00	2 515 343,00	
		v tom:			
		Pojistné na sociální pojištění HLČ	1 971 394,00	1 844 260,00	
		Pojistné na veřejné zdravotní pojištění HLČ	716 506,00	671 083,00	
525	Jiné sociální pojištění	povinné úrazové pojištění zaměstnanců (zákon č. 26	21 926,00	20 496,00	
527	Zákonné sociální náklady	Zákonné sociální náklady	282 247,50	367 883,44	
		v tom:			
		ostatní osobní náklady HLČ	7 739,00	23 279,00	
		Náklady na OOPP HLČ	0,00	62 936,73	
		Povinný, základní příděl do FKSP HLČ	160 987,50	150 353,10	
		Stravenky, náklady na stravování zaměstnanců HLČ	86 360,00	102 980,00	
		Vzdělávání, školení, konference HLČ	21 111,00	25 784,61	
		Zdravotní prohlídky, prevence HLČ	6 050,00	2 550,00	
528	Jiné sociální náklady	Provize ze stravenek	0,00	1 936,00	
531	Daň silniční	Daň silniční HLČ	0,00	3 600,00	20,00
532	Daň z nemovitostí	Daň z nemovitostí	0,00	0,00	
		v tom:	0,00		
		Daň z nemovitostí - neuznatelná	0,00	0,00	
		Daň z nemovitostí HLČ	0,00	0,00	
538	Jiné daně a poplatky	Jiné daně a poplatky	3 000,00	3 820,00	
		v tom:			
		Jiné daně a nedoplatky HLČ	0,00	0,00	
		Poplatky za využívání dálnic a vysokorychlostních	3 000,00	3 000,00	
		Správní poplatky HLČ	0,00	820,00	
542	Jiné pokuty a penále HLČ	Jiné pokuty a penále HLČ	0,00	0,00	
549	Ostatní náklady z činnosti	Ostatní náklady z činnosti	9 070,59	60 370,17	
		v tom:			
		Ostatní náklady z činnosti HLČ	0,96	0,66	
		Neuplatněný odpočet DPH - krácení	1 601,63	1 905,51	
		Ostatní náklady - daň. neuznatelné	7 000,00	7 000,00	
		Technické zhodnocení DHM do 40 tis. Kč HLČ	0,00	50 996,00	
		Pojištění - ostatní (cestovní poj., odpovědnost, a	468,00	468,00	50,00
551	Odpisy dlouhodobého majetku	Odpisy dlouhodobého majetku	949 154,00	1 277 451,00	949,16
		v tom:			
		Odpisy dlouhodobého majetku - movitý HLČ	663 448,00	975 045,00	
		Odpisy dlouhodobého majetku - nemovitý HLČ	257 637,00	261 822,00	
		Odpisy dlouhodobého nehmotného majetku HLČ	28 069,00	40 584,00	
558	Náklady z drobného dlouhodobého majetku	Náklady z drobného dlouhodobého majetku	1 162 897,96	1 302 190,03	100,00
		v tom:	0,00		
		Drobný DHM - ICT HLČ	0,00	0,00	
		Drobný DHM HLČ	1 140 730,76	1 153 261,03	
		Drobný DNM HLČ	0,00	0,00	
		Drobný DHM - Ostatní HLČ	0,00	0,00	
		Drobný DNM - software HLČ	22 167,20	148 929,00	
591	Daň z příjmů	Daň z příjmů HLČ	0,00	0,00	0,00
Náklady celkem			21 332 134,67	18 483 057,50	17 644,90

Celkový přehled

Celkový přehled	Skutečnost 2022 v CZK	Skutečnost 2021 v CZK	Rozpočet 2022 (v tis.CZK)
Odvod do rozpočtu zřizovatele - odpisy	365 000,00	412 100,00	365,00
Celkové náklady	21 332 134,67	18 483 057,50	17 644,90
Celkové výnosy	21 649 954,51	18 806 384,60	17 644,90
Hospodářský výsledek	317 819,84	323 327,10	0,00

Všeobecný komentář

Hospodaření Muzea a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou (MGOH) skončilo v roce 2022 kladným hospodářským výsledkem ve výši 317 819,84 Kč. Byly dodrženy závazné a specifické ukazatele rozpočtu dle usnesení Rady Královéhradeckého kraje, při dodržení zásad efektivnosti a účelnosti během vynakládání prostředků na provoz organizace. Kladného hospodářského výsledku bylo dosaženo zejména vlivem příjmů z archeologie, příjmů ze vstupného, průběžnou analýzou nákladů v předchozích letech, efektivní úpravě stávajících smluv a optimalizací výdajů vznikajících v průběhu roku.

Dosahování zlepšeného hospodářského výsledku je dlouhodobým záměrem MGOH. Důvodem je jednak snaha o efektivní hospodaření s veřejnými prostředky ale také zároveň potřeba investovat do obnovy a modernizace vybavení muzea, na které se v minulých desetiletích nedostávalo prostředků. Vyšší hospodářský výsledek je pak pro organizaci (prostřednictvím převodu prostředků z rezervního do investičního fondu) zásadním zdrojem financí pro nákup dlouhodobého hmotného majetku a plnění dlouhodobých cílů organizace. Se zlepšeným hospodářským výsledkem bylo počítáno, což se projevuje v plánu investic na rok 2023.

Výnosy roku 2022

Celkové výnosy za činnost muzea byly za rok 2022 ve výši 21 649 954,51 Kč. Muzeum hospodařilo s příspěvkem od zřizovatele ve výši 16 635 800,00 Kč. V příspěvku na provoz od zřizovatele je zahrnuta hodnota určená na odvod do investičního

fondu Krajského úřadu plynoucí z provozu přidělené expozice Sýpka a z provozu muzea krajky. Dále byl příspěvek jednorázově navýšen o zvýšené výdaje na energie, zvýšené výdaje na mzdy z důvodu legislativní změny platových tabulek a provozní výdaje na nově přidělený Klášter Opočno. Neinvestiční příspěvky z dotací a grantů Měst, Ministerstva kultury a KHK dosáhly částky 263 672,00 Kč (Město Rychnov n/KN 58 000,00 Kč, Město Vamberk 27 500,00, Město Rokytice v OH 29 000,00 Kč, Ministerstvo kultury - neinvestiční dotace určená na restaurování podmaleb 83 000,00 Kč, Ministerstvo kultury - neinvestiční dotace určená na edukační program 34 155,00 Kč, Ministerstvo kultury - Národní plán obnovy Kreativní učení 32 017, 00 Kč.).

Finanční podpora firem dosáhla částky 15 000,00 Kč. Od společnosti EKOSPOL s.r.o. Meziměstí obdrželo MGOH finanční podporu ve výši 15 000,00 Kč, podpora byla určena na pořádání výstav v Orlické galerii ve II. patře Kolowratského zámku.

Byly prováděny drobné archeologické průzkumy a několik obsáhlejších např. obchvat města Opočno, výstavba farmy dojníc Trnov, splašková kanalizace v několika obcích v regionu, rekonstrukce ulic v Kostelci nad Orlicí, Byty na Tabulkách v Kostelci nad Orlicí, rodinné domy Litohrad, rekonstrukce Kostela v Rychnově n.Kn, plocha v Přepychách atd. Tržby z těchto akcí dosáhly částky 3 670 356,00 Kč, z toho cca 2 031 000,00 Kč tvoří náklady na služby spojené s archeologií, které si MGOH zajišťovalo formou subdodávek (terénní a dokumentační práce, geodetická zaměření, digitalizace, analýzy vzorků, atd.)

Výnosy ze vstupného

Pobočka	Skutečnost 2022 v CZK	Skutečnost 2021 v CZK	Skutečnost 2020 v CZK	Skutečnost 2019 v CZK	Rozdíl v CZK (2022-2021)
Muzeum Krajky Vamberk - otevřeno celoročně	210 050,00	169 640,00	186 965,00	243 115,00	40 410,00
Sýpka Rokytnice v OH - otevřeno celoročně	169 680,00	101 361,20	139 250,00	199 914,00	68 318,80
Orlická galerie a Hl. výst. prostory - otevřeno půlročně	89 545,00	71 085,00	39 515,00	51 030,00	18 460,00
Synagoga - otevřeno půlročně	13 890,00	5 775,00	5 550,00	17 850,00	8 115,00
Ostatní (permanentky, eduprogramy, dílny, atd.)	20 385,00	15 860,00	25 380,00	27 495,00	4 525,00
Celkem	503 550,00	363 721,20	396 660,00	539 404,00	139 828,80

Největší návštěvnický zájem je již tradičně o celoročně otevřenou expozici Sýpka v Rokytnici v Orlických horách a expozici Muzea krajek ve Vamberku, které byly veřejnosti po rekonstrukci zpřístupněny v roce 2014. V Muzeu krajky ve Vamberku od roku 2020 probíhá průběžná výměna exponátů za nové, doposud nevystavované předměty. Zvýšený zájem jsme také v letošní sezóně zaznamenali o výstavy představené v Orlické galerii a muzeu umístěném ve II. patře Kolowratského zámku v Rychnově nad Kněžnou, která je otevřena 6 měsíců v roce. Výročí narození a úmrtí spisovatele Karla Poláčka znamenalo navýšení počtu návštěvníků v Synagoze, která je jeho památníkem.

Pozitivní vliv na tržby ze vstupného měla i nadále celková úprava systému vybírání vstupného, která byla v předchozích letech zavedena. Došlo k sjednocení ceníku na jednotlivých pobočkách, zavedení rodinného vstupného, muzejních pasů a permanentek. Vliv na vstupné mělo také zařazení edukačních programů k probíhajícím výstavám, které dosáhlo hodnoty 20 385,00 Kč vč. prodeje permanentek pro školní instituce. Návštěvníci také mohli využívat službu platby vstupného kartou na 2 pobočkách (Sýpka, Muzeum krajky), vstupné zaplacené kartou bylo ve výši 66 008,00 Kč, kdy z toho poplatky bance tvořili náklad ve výši 1 505,31 Kč. Celkové tržby ze vstupného dosáhly částky 503 550,00 Kč, což představuje navýšení o 27 % v porovnání s rokem 2021, který byl ještě ovlivněn pandemií Covidu.

Příjem za prodej vlastních publikací dosáhl částky 26 786,00 Kč., jedná se o dodržení ročního plánu, kdy hlavní vliv na prodej mají nově vydávané publikace. Nadále dochází spíše k poklesu zájmu o starší publikace, které se vzhledem ke svému roku vydání stávají neprodejné. Likvidační komise se dlouhodobě usnesla na rozhodnutí o účelném využití neprodejných publikací, a to formou jejich

poskytování návštěvníkům jako jedna z podob propagace MGOH a dále o vyřazení neprodejných publikací.

Významnou položku 486 989,89 Kč tvořily výnosy z časového rozpuštění transferů související s opravenou expozicí krajek ve Vamberku. Ve výnosech se též každoročně promítá pronájem prostor v Muzeu Krajky ve Vamberku ve výši 31 772,00 Kč. Ve výnosech jsou zahrnuté poskytnuté náhrady za škody v rámci pojistných událostí, a to ve výši 10 028,00 Kč z havarijního pojištění a pojištění nemovitosti.

Organizace je i nadále plátcem DPH, neboť za rok 2015 přesáhly tržby za archeologickou činnost 1 mil. Kč., tudíž se v roce 2016 stala plátcem DPH.

Granty, dotace a dary roku 2022

Granty - účel	Poskytovatel	Žádost	Schválený příspěvek	Povinná spoluúčast MGOH	Celkem výdaje za projekt
ISO/D Preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí (13452 - Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví). Restaurování 7 ks podmaleb na skle.	Ministerstvo kultury (neinvestiční dotace)	125 000,00	83 000,00	30%	118 600,00
Podpora výchovně vzdělávacích aktivit v muzejnictví, tematický okruh 1: Edukační aktivity v rámci muzejních expozic se sbírek evidovaných v Centrální evidenci sbírek muzejní povahy. Program „S kufříkem do škol“.	Ministerstvo kultury (neinvestiční dotace)	48 170,00	34 155,00	47%	63 912,00
Národní plán obnovy. Podpora projektů kreativního učení. Výzva NPO č.3/2022. Výtvarný kroužek pro každého_2022.	Ministerstvo kultury (neinvestiční dotace)	32 017,00	32 017,00	24%	41 961,00
Kreativní voucher pro kulturní dědictví pro rok 2022. Aplikace krajka "lace heroie".	Královéhradecký kraj (investiční příspěvek)	100 000,00	80 000,00	20%	0,00
Grantový program společnosti Škoda auto pro rok 2022 . Nové vize pro kulturu. Známe se?!Muzeum nonstop!	Škoda auto a.s., Závod Kvasiny	369 000,00	0,00	10%	0,00

Dotace - účel	Poskytovatel	Žádost	Schválený příspěvek	Povinná spoluúčast MGOH	Celkem výdaje za projekt
Program na podporu volnočasových aktivit. Zajištění výstavní sezóny. Pořádání výstav a akcí v roce 2022 v II. patře Kolowratského zámku (Hlavní výstavní prostory a Orlická galerie) vč. edukačních aktivit.	Město Rychnov nad Kněžnou	339 300,00	58 000,00	0%	69 604,00
Program na podporu kultury a neziskových aktivit. Rokytnický muzejní rok 2022	Město Rokytnice v Orlických horách	40 000,00	29 000,00	0%	29 303,00
Dotační program "akce a reprezentace" vyhlášený městem Vamberk na rok 2022. Kulturní rok v Muzeu krajky 2022. 1. Kolo-muzejní noc.	Město Vamberk	9 500,00	9 500,00	10%	10 516,00
Dotační program "akce a reprezentace" vyhlášený městem Vamberk na rok 2022. Kulturní rok v Muzeu krajky 2022. 2.Kolo-vánoční jarmark	Město Vamberk	18 000,00	18 000,00	50%	36 644,00

Dary - účel	Poskytovatel	Žádost	Schválený příspěvek	Povinná spoluúčast MGOH
Finanční podpora za propagaci a prezentaci společnosti - Podpora Orlické galerie	EKOSPOL s.r.o.	15 000,00	15 000,00	0%

Formou grantů, dotací a finančních darů obdrželo Muzeum a galerie Orlických hor v roce 2022 celkem 358 672,00 Kč. Příspěvky byly použity na poskytnutý účel kromě Kreativního voucheru, kde byl příspěvek vrácen poskytovateli.

Náklady roku 2022

Mzdové náklady vč. odvodů tvořily nejvyšší položku nákladů. Mzdový fond nebyl čerpán v plné výši, neboť ukazatel přepočtený počet zaměstnanců nebyl naplněn. Od 1. 9. 2022 došlo k zákonnému navýšení platových tabulek o 10 %, toto navýšení se projevilo na čerpání mzdového fondu v roce 2022. Během roku nebyl ukončen žádný pracovní poměr. Jedna pracovnice odešla na mateřskou dovolenou. Byla vypsána tři výběrová řízení na nové zaměstnance, když dvě se podařilo úspěšně uzavřít. Vliv na čerpání mzdového fondu měla také situace spojená s pandemií covid 19 a dlouhodobá pracovní neschopnost zaměstnanců. Mzdové náklady byly ve výši 8 343 526,00 Kč. Odvody za zaměstnance na sociálním a zdravotním pojištění vč. ostatních zákonných nákladů byly ve výši 2 687 900,00 Kč.

Významnou položkou nákladů jsou nájem, neboť celá organizace vč. všech expozic sídlí v pronajatých prostorách (kromě Muzea krajky Vamberk a Kláštera Opočno). Platby za nájem jsou každoročně valorizovány o inflaci. Výdaje v roce 2022 byly ve výši 1 123 562,84, což představovalo navýšení o 31 tis. Kč ve srovnání s rokem 2021. K navýšení nájmu došlo také z důvodu uzavření nové nájemní smlouvy na další prostory v budově kasáren v Rychnově nad Kněžnou v polovině roku 2020. Do nově pronajatých prostor byl přestěhován depozitář soch, jenž byl původně v prostorách krajské nemocnice v Rychnově n. Kn. a který bylo nutné z důvodu rekonstrukce nemocnice opustit.

Další velkou položkou (1.550 tis. CZK) v rozpočtu MGOH jsou výdaje za energie, u kterých bylo ve srovnání s rokem 2021 zaznamenáno navýšení výdajů o 541 tisíc Kč v položce vodné, stočné a hlavně elektrická energie. Do výdajů za energie se promítl výrazný růst cen i při maximální snaze o úspory. Dodávky elektrické energie jsou zajišťovány centrálními nákupy zřizovatele. Na vytápění budovy Sýpka v Rokytnici v OH se využívají pelety, náklady na jejich nákup činily 96 tis. CZK.

Odvody do fondu FKSP zůstaly na stejné úrovni jako v loňském roce tedy 2 procenta z hrubých mezd, což představovalo částku 160 987,50 Kč.

Na dohody o provedení práce dohodu o pracovní činnosti bylo vyplaceno 291 181,00 Kč z plánovaných 200 tis. Kč. Pracovníci na dohody o provedení práce pracovní činnosti jsou využíváni zejména na pomocné práce technického rázu (úklid, stěhování, údržba, montáž, topení, archeologické výzkumy) a digitalizaci archivu, popř. průvodcovství a dále na odborné činnosti v oblasti sbírky zoologie.

Náklady na reprezentaci byly limitovány celkovou částkou 150.000,00 Kč, (rozděleno na 130 tis. Kč mezinárodní spolupráce, 20 tis. Kč na běžné

náklady organizace na dary a pohoštění). Tento limit byl dodržen, neboť se čerpalo 36 736,00 Kč na dary a pohoštění MGOH. Náklady na reprezentaci byly využívány převážně na občerstvení při konání vernisáží na všech pobočkách (Sýpka, Muzeum krajky ve Vamberku, Orlická galerie + expozice muzea v Kolowratském zámku), na pořádání konferencí, přednášek a muzejních nocí. Dále na prohlubování mezinárodní spolupráce s kolegy z Polska a návštěvu z Banské Bystrice.

K úspoře nákladů za bankovní poplatky dochází při využívání internetového bankovníctví a používáním bankovní karty k výběrům i vkladům.

Na restaurování a konzervování sbírkových předmětů (podmalby, obrazy, archeologické nálezy, textil) byla použita částka 222 130,00 Kč, z toho částku 83 tis. Kč., pokryla dotace z Ministerstva kultury určená na restaurování podmaleb a obrazů. Vlastní konzervátorská dílna spotřebovala materiál v hodnotě cca 2,5 tis. Kč, zejména na předměty určené na aktuální výstavy, rámy obrazů a archeologické nálezy.

Při tvorbě edukačních programů byly zahrnuty náklady na spotřebu materiálu (zejména výtvarné, kreativní potřeby a názorné prvky) ve výši cca 113 tis. Kč, z toho 32 tis. Kč. a 34 tis. Kč, pokryla dotace z Ministerstva kultury určená na programy

Významné položky ve spotřebě materiálu a službách představovaly zejména náklady vynaložené při pořádání výstav (role do plotru, tonery, fólie na tisk výstav, instalační materiál všeho druhu, grafický papír, plakáty, výzdoba atd.), dále materiál určený na běžný provoz MGOH (kancelářské potřeby vč. papírů, čisticí a úklidové prostředky, atd.), náklady na péči o sbírkové předměty (entomologické krabice, bublinkové fólie, krabice na uskladnění) a náklady na propagaci Muzea a stěhování či dopravu výstav. Náklady na propagaci dosáhly částky 88 tis. Kč. Nové publikace do knihovny byly nakoupeny ve výši cca 14 tis. Kč.

Náklady na opravy a udržování byly vynaloženy zejména na odstranění fyzického opotřebení nebo poškození vybavení MGOH. Dále se hradí pravidelné revize, kontroly a servisy (např. električky, el. Spotřebičů, EZS, výtahů, EPS, kompresorů, klimatizací, hasičských přístrojů, serverů atd.) V roce 2022 došlo k opravě vitrín, výmalbě prostor pro výstavy a zázemí, nátěrům, drobným stavebním opravám a opravám na vozovém parku, opravě elektroinstalace, opravě osvětlení, opravě klozetových mís, vodovodních baterií. Dále byly zahájeny vyklízecí práce v Klášteře v Opočně a byly provedeny nutné opravy střechy, skleníku, zámků, dveří, oken, atd. V budově bývalých kasáren (správní budově MGOH) se i nadále dle finančních možností

pokračuje ve výměně oken, kdy investorem akce je pronajímatel Město Rychnov nad Kněžnou.

Náklady na služby spojené s archeologií – geodetické zaměření, digitalizace, kopáčské práce, geofyzikální průzkumy, detektorové průzkumy, analýzy, které si MGOH zajišťovalo formou subdávky, byly ve výši cca 2 031 tis. Kč.

Náklady za ekonomické služby prováděné externí účetní kanceláří byly ve výši 151 tis. Kč. Výdaje za cestovné, vyúčtování služebních cest zaměstnanců dosáhlo částky 28 tis. Kč.

Odpisy 2021

Odpisy jsou tvořeny ze svěřeného i vlastního majetku a jsou v souladu se zákonem a směrnici rady KHK. Odpisy majetku činily 949 154,00 Kč. Odvedená částka z odpisů ze svěřeného majetku na účet Krajského úřadu činila 365 000,00 Kč.

Finanční majetek

Název bankovního účtu	Kód bankovního účtu	Kód banky	Počáteční stav k. 1.1.	Stav ke konci vykazovaného období
Komerční banka RK	1932571	100	2 843 667,93	4 112 794,89
Komerční banka RK-FKSP	1071932571	100	128 833,10	134 824,50
Hlavní pokladna			28 499,00	45 255,00
Ceniny - stravenky			0,00	0,00
Ceniny - poštovní známky			0,00	0,00

Ceniny

Ke konci vykazovaného období stavy cenin činily:

poštovní známky: 0,00 Kč

stravenky: 0,00 Kč

Peněžní krytí

Zůstatky fondů a hospodářský výsledek organizace jsou kryty peněžními prostředky na účtu.

Pohledávky po splatnosti

K 31.12.2022 bylo evidováno 22 pohledávek (20 archeologie, 2 ostatní), z toho 2 po splatnosti, které byly následně zaplacený do 3.2.2023.

Dotace ze státního rozpočtu

V roce 2022 obdrželo MGOH ze státního rozpočtu z programu ISO/D Preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí (13451 - Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví) Ministerstva kultury dotaci ve výši 83 000,00 Kč určenou na restaurování 7 ks podmaleb na skle, kdy MGOH mělo, dle podmínek programu 30% spoluúčast tzn.: celkový náklad na restaurování podmaleb činil 118 600,00 Kč. Pro restaurátorský záměr byly vybrány podmalby, nejvíce ohrožené, zároveň patřící k nejhodnotnějším dokladům tohoto výjimečného lidového řemesla. Realizaci záměru došlo k uchování výjimečné sbírky podmaleb, které budou moci být vystavovány a prezentovány též pro badatelskou činnost.

MGOH obdrželo ze státního rozpočtu z programu Podpora výchovně vzdělávacích aktivit v muzejnictví, tematický okruh 1: Edukační aktivity v rámci muzejních expozic se sbírek evidovaných v Centrální evidenci sbírek muzejní povahy Ministerstva kultury dotaci ve výši 34 155,00 Kč, určenou na program „S kufříkem do škol“ kdy MGOH mělo, dle podmínek programu 47% spoluúčast tzn.: celkový náklad na program činil 63 912,00 Kč. Program zaznamenal zájem ze strany základních škol a je natrvalo zařazen do nabídky MGOH pro tyto instituce.

MGOH obdrželo ze státního rozpočtu z programu Národní plán obnovy - podpora projektů kreativního učení - Výzva NPO č.3/2022 Ministerstva kultury dotaci ve výši 32 017,00 Kč, určenou na program „Výtvarný kroužek pro každého_2022“ kdy MGOH mělo, dle podmínek programu 24% spoluúčast tzn.: celkový náklad na program činil 41 961,00 Kč. Projekt „Výtvarný kroužek pro každého“ obsahoval 10 lekcí výtvarných technik. Kroužek byl určený pro skupinu dětí a mládeže ve věku od 9 do 16 let, kroužku se účastnilo 9 dětí, kterým se otevřel zcela nový pohled na výtvarné umění.

Dále MGOH obdrželo z dotačního programu Královéhradeckého kraje mimořádný účelový příspěvek s názvem Kreativní voucher pro kulturní dědictví dotaci ve výši 80 000,00 Kč, určený na tvorbu mobilní aplikace „Lace Heroe“ kdy MGOH mělo, dle podmínek programu 20% spoluúčast tzn.: celkový náklad činil 100 000,00 Kč.

Z důvodu neočekávaného ukončení spolupráce ze strany kreativce, který měl na tomto projektu pracovat, nemohl být projekt realizován. Přidělené finanční prostředky byly vráceny poskytovateli.

Investice z FRR KHK

Na rok 2022 byla organizaci schválena investiční dotace od Královéhradeckého kraje z fondu rozvoje a reprodukce v celkové výši 300 000,00 Kč určených na akci: Investiční akce „Obnova vybavení depozitářů - etapa 2022“

Na základě schválení dotace došlo k čerpání prostředků na uvedená opatření ve formě pořízení dlouhodobého majetku:

1. Regálový depozitární systém pro sbírku zoologie mč.203B za 241 697,50 Kč.

Příprava akce byla zahájena v polovině března rozplánováním, návrhem a poptávkou nového vybavení depozitáře. V průběhu dubna bylo z depozitáře odstraněno staré nevyhovující vybavení. Zároveň byla dne 8. 4. 2022 uzavřena s dodavatelem vybavení depozitáře Smlouva o dílo. Akce byla zakončena dodávkou a montáží vybavení, které bylo protokolárně převzato dne 30. 8. 2022.

Autoprovoz

Muzeum a galerie Orlických hor vlastní jeden automobil značky ŠKODA OCTAVIA, který byl zakoupen v autobazaru koncem roku 2010. Tento automobil je převážně používán archeology na archeologické výzkumy.

Druhý automobil ŠKODA ROOMSTER byl zakoupen za investiční dotaci Krajského úřadu Královéhradeckého kraje v polovině roku 2007. ŠKODA ROOMSTER je využit na stěhování sbírkových předmětů převážených z depozitářů do expozic při

instalaci proměnných výstav, na služební cesty z důvodu školení a terénní výzkumy odborných pracovníků.

V roce 2020 byl zakoupen třetí automobil značky FIAT TALENTO. Královéhradecký kraj přispěl formou investiční dotace ve výši 300.000,00 na jeho nákup. FIAT TALENTO jako devítimístný užitkový vůz je převážně využíván na stěhování sbírkových předmětů převážených z depozitářů do expozic při instalaci proměnných výstav, stěhování vybavení Muzea mezi pobočkami a na služební cesty zaměstnanců.

Dvě vozidla jsou v době mimo provoz umístěna v pronajaté garáži v Rychnově nad Kněžnou v ulici Jiráskova 899, třetí parkuje před hlavní budovou Muzea. Zákonné pojištění odpovědnosti a majetková pojištění jsou sjednávána centrálně Krajským úřadem. Vozidla jsou řádně pojištěna, pravidelná údržba a STK jsou prováděny v pravidelných intervalech, STK u dvou starších vozidel proběhlo v roce 2021. Školení řidičů je taktéž prováděno v pravidelných intervalech. Na udržení dobrého technického stavu vozidel jsou dle potřeby prováděny opravy odborným autoservisem.

Celkové náklady na opravy a servis vozidel byly vynaloženy v částce 69 542,04 Kč (pravidelný servis vozů, příprava na STK, oprava vozu po nehodě, výměna pneumatik a baterií, mytí vozů).

Autem Škoda Roomster bylo ujetu 8 526 km kilometrů se spotřebou 598 litrů benzínu, průměrná roční spotřeba je 7,02 litrů na 100 km.

Autem Škoda Octavia bylo ujetu 8 570 kilometrů se spotřebou 686 litrů benzínu, průměrná roční spotřeba je 8,01 litrů na 100 km.

Autem Fiat Talento bylo ujetu 13 358 kilometrů se spotřebou 1068 litrů nafty + ad blue, průměrná roční spotřeba je 7,99 litrů na 100 km.

Nakládání s majetkem

Přehled majetkových kont

Účet	Název majetkového účtu	Stav k 1.1.2022	přírůstek +	úbytek -	Stav k 31.12.2022
013	Software	3 352 945,19	0,00	0,00	3 352 945,19
018	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	510 994,20	22 167,20	0,00	533 161,40
021	Stavby	20 718 876,28	5 788 448,00	0,00	26 507 324,28
022	Samostatné hmotné movité věci a soubory hmot. MV	14 850 322,95	297 774,78	57 276,60	15 090 821,13
028	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	7 958 717,38	1 140 730,76	15 070,00	9 084 378,14
031	Pozemky	520 650,00	1 136 770,00	0,00	1 657 420,00
032	Kulturní předměty	2 113 202,00	310 000,00	0,00	2 423 202,00
041	Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	0,00	0,00	0,00	0,00
042	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	0,00	634 122,50	634 122,50	0,00
901	Jiný drobný dlouhodobý nehmotný majetek	62 786,24	0,00	0,00	62 786,24
902	Jiný drobný dlouhodobý hmotný majetek	1 071 217,41	179 684,46	1 161,00	1 249 740,87

Pohyby dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku vč. drobného majetku:

Účet 013 Software. Nárůst: 0. Úbytek: 0.

Účet 018 Drobný dlouhodobý nehmotný majetek. Nárůst: 22 167,20. Úbytek: 0. Nárůst představuje pořízení nové licence programového vybavení mzdového systému.

Účet 021 Stavby. Nárůst: 5 788 448,00. Úbytek: 0,00. Nárůst představuje převzetí do užívání budovy Kláštera v Opočně od zřizovatele.

Účet 022 Samostatné hmotné movité věci. Nárůst: 297 774,78 představuje pořízení Telefonní ústředny Panasonic, Regálového depozitární systém pro sbírku zoologie. Úbytek: 57 276,60. Úbytek představuje vyřazení počítače Duron.

Účet 028 Drobný dlouhodobý hmotný majetek. Nárůst: 1 140 730,76 – vysavač, wifi síť 2x, 4x sokl výstavní, stoly, přímotop, pamětní deska, telefony, tiskárna, žebřík, kávovar, vrtačka, koše na odpad, počítače, notebooky, pohovky, bojler, výstavní panely, lednice, kontejner, zahradní vybavení atd.

Úbytek: 15 070,00. Úbytek představuje vyřazení 4 ks jídelních stolů, LCD televize.

Účet 031 Pozemky. Nárůst: 1 136 770,00. Úbytek: 0. Nárůst představuje převzetí do užívání areálu Kláštera v Opočně od zřizovatele.

Účet 032 Kulturní předměty. Nárůst: 310 000,00 Pořízení sbírkových předmětů – historické fotografie, obrazy. Úbytek: 0.

Účet 901 Jiný drobný dlouhodobý nehmotný majetek. Nárůst: 0,00. Úbytek: 0.

Účet 902 Jiný drobný dlouhodobý hmotný majetek. Nárůst: 179 684,46. Nárůst představuje pořízení židlí, skříní, nábytku, křesel, popelnic, rolet, kamenů zmizelých, soklů, telefonů, vybavení na edukační programy, štítkovače, vybavení na údržbu zahrady, záložní zdrojů, atd. Úbytek: 1 161,00. Jednalo se o 15 ks nevyužívaného majetku např. křesla, skříní, kamna, stoly, vitrína, stolek, knihovnička, atd.

Přehled oprávkových kont

Účet	Název účtu	Stav k 1.1.2022	Stav k 31.12.2022
073	Oprávky k software	3 257 283,99	3 285 352,99
078	Oprávky k drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku	510 994,20	533 161,40
081	Oprávky ke stavbám	2 406 726,00	5 611 438,00
082	Oprávky k samost. HM věcem a souborům HM věcí	7 952 995,85	8 559 167,25
088	Oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku	7 958 717,38	9 084 378,14

Tvorba a čerpání peněžních fondů

Stav a krytí fondů příspěvkové organizace

Název fondu	Stav fondu k 1.1.2022	Tvorba fondu r. 2022			Čerpání fondu r. 2022	Stav fondu k 31.12. 2022
		z fin. vypořádání	z odpisů	z inv. dotací		
Fond odměn	120 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	120 000,00
FKSP	136 853,42	160 987,50	0,00	0,00	153 830,00	144 010,92
Rezervní fond	455 822,67	323 327,10	0,00	0,00	300 000,00	479 149,77
Fond investic	1 608 234,98	300 000,00	462 164,11	650 000,00	972 774,78	2 047 624,31
Celkem	2 320 911,07	784 314,60	462 164,11	650 000,00	1 426 604,78	2 790 785,00

Z kladného hospodářského výsledku z roku 2021 byl usnesením rady KHK posílen rezervní fond ve výši 323 327,10 Kč.

Fond odměn nebyl v roce 2022 dotován z kladného hospodářského výsledku roku 2021, a čerpán také nebyl. Stav fondu k 31.12.2022 je 120 000,00 Kč.

Příděl fondu kulturních a sociálních potřeb je tvořen ze zákonného přídělu výši 2 % z vyplacených hrubých mezd za rok 2022, kdy se jednalo o částku ve výši 160 987,50 Kč. Čerpání fondu probíhalo v souladu s vydaným vnitřním předpisem – odměňování zaměstnanců. Příspěvek na stravování byl ve výši 151 130,00 Kč a částka 2 700,00 byla použita na nákup smutečního věnce. Stav fondu k 31.12.2022 je 144 010,92 Kč.

Rezervní fond organizace je vytvářen s vědomím, že jeho čerpání bude ovlivněno případnou vzniklou ztrátou z provozní činnosti. Dále je zamýšleno rezervní fond čerpat na obnovu vybavení expozic a zázemí muzea, převedením prostředků do investičního fondu organizace. Stav fondu k 31.12.2022 je 479 149,77 Kč.

Tvorbu fondu tvořil příděl z odpisů ve výši 462 164,11 Kč (Odpis majetku 949 154,00 Kč po odpočtu transferů ve výši 486 989,89 Kč.). Fond

navýšila částka 300 000,00 Kč z FRR vyčerpaná na nákup investic v plné výši. Další příděl do fondu tvořila částka 350 000,00 Kč určená na nákup sbírkových předmětů. Došlo také k převodu 300 000,00 Kč z rezervního fondu do investičního. Čerpání fondu investic bylo celkem ve výši 972 774,78 Kč., na nákup majetku bylo použito 297 774,78 Kč (Regálový depozitární systém, ústředna telefonní a sbírkové předměty ve výši 310 000,00 Kč). Odvod z odpisů do rozpočtu zřizovatele činil celkem 365 000,00 Kč. Stav fondu k 31.12.2022 je 2 047 624,31 Kč.

Inventarizace majetku

Na základě příkazu ředitele byl stanoven plán k provedení řádné inventarizace majetku, pohledávek a závazku k datu 31.12.2022 v předepsaném rozsahu a členění. Byly jmenovány inventarizační komise. Porovnáním fyzického stavu s účetním nebyly zjištěny inventarizační rozdíly. Inventarizační zpráva byla sestavena k 28. 2. 2023 a následně předložena k podpisu.

Kontrolní činnost

Vnitřní kontrolní systém organizace se řídil platným plánem kontrol pro rok 2022. Výkon

finanční kontroly byl prováděn v souladu se zněním zákona č. 320/2001 sb., o finanční kontrole vč. prováděcích vyhlášek. S veřejnými finančními prostředky a svěřeným majetkem bylo nakládáno v souladu s hledisky hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti.

Vnitřní kontrolní systém zahrnuje pravidelnou inventarizaci pokladny, kontrolu plnění rozpočtu, čerpání mzdového fondu, kontrola cenin, pracovní doby, autoprovozu a vedení evidence spotřeby elektrické energie. Dále kontrola BOZP, PO, hasičských přístrojů a zabezpečení objektu. Kontrola darovacích a kupních smluv, zápůjček a výpůjček sbírkových předmětů. Kontrola evidence archeologické agendy, inventarizace sbírek.

V roce 2022 byly v naší organizaci provedeny následující kontroly:

V srpnu 2022 byla provedena kontrola zástupci Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, oddělení interního auditu a finanční kontroly. Předmětem kontroly byla: Následná finanční kontrola hospodaření příspěvkové organizace, prováděná podle zákona 320/2001 Sb. o finanční kontrole. Druh kontroly: Následná namátková finanční kontrola dokladová i fyzická. Kontrolované období: rok 2021. Kontrolní skupina konstatovala, že při kontrole nezjistila žádné porušení platných předpisů, které by vedlo k udělení opatření k nápravě, ani nezjistila porušení rozpočtové kázně. Kontrolní skupina dala pouze doporučení pro zjednodušení a zpřehlednění systému. Protokol o kontrole č. KUK-KHK-21374VAVFK/2022.

V listopadu 2022 byla provedena kontrola zástupci Krajského úřadu Královéhradeckého kraje odboru investic/referent pro energetiku a externí firmou SGS Czech Republic s.r.o. Jednalo se o Dozorový energetický audit dle ČSN EN ISO 50001:2019. Dozorový audit byl zaměřen na hospodaření s energiemi při činnostech organizace na všech pobočkách. Kontrolní skupina konstatovala, že při kontrole dodržování všech předepsaných norem nedošlo k porušení, které by vedlo k udělení opatření k nápravě. Souhrnná zpráva z auditu č./verze GS0304/15/CZ07. ze dne 14. 12. 2022.

Další kontroly od kontrolních institucí nebyly v roce 2022 provedeny.

Výroční zpráva 2022

Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou

© 2023 Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou

Jiráskova 2, 516 01 Rychnov nad Kněžnou

Sestavil: Mgr. Tomáš Zelenka na základě

podkladů jednotlivých oddělení

Grafická úprava a sazba: Mgr. Tomáš Zelenka

Fotografie: archiv MGOH

e-mail: moh@moh.cz

WWW.MOH.CZ

